

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Piotr Miklis

KNO.410.3.1.2024

Pan
Sławomir Nitras
Minister Sportu i Turystyki
Ministerstwo Sportu i Turystyki
ul. Senatorska 14
00-082 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/024 – Realizacja zadań przez polskie związki sportowe w ramach programów
Ministra Sportu i Turystyki

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Sportu i Turystyki ¹ , ul. Senatorska 14, 00-082 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Sławomir Nitras, Minister Sportu i Turystyki, od dnia 13 grudnia 2023 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Danuta Dmowska-Andrzejuk, Minister Sportu i Turystyki, od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r.; Kamil Bortniczuk, Minister Sportu i Turystyki, od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r.; Piotr Gliński, Minister Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu, od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r.; Danuta Dmowska-Andrzejuk, Minister Sportu, od 5 grudnia 2019 r. do 6 października 2020 r.; Mateusz Morawiecki, Prezes Rady Ministrów, Minister Sportu, od 15 listopada 2019 r. do 5 grudnia 2019 r.; Witold Bańka, Minister Sportu i Turystyki, od 16 listopada 2015 r. do 15 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki. 2. Sprawowanie nadzoru nad polskimi związkami sportowymi przez Ministra Sportu i Turystyki.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	1. Tomasz Tokajuk, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KNO/31/2024 z dnia 22 kwietnia 2024 r. 2. Iwona Nowacka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/21/2014 z dnia 22 kwietnia 2024 r. 3. Olga Michalecka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KNO/22/2024 z dnia 22 kwietnia 2024 r. (akta kontroli str. 1-3, 8-14)

¹ Dalej: MSiT, Ministerstwo.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Minister Sportu i Turystyki⁴, pomimo dofinansowania w latach 2019-2024 (do 31 marca) zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów sportu wyczynowego (obejmującego 45,7 tys. zawodników Kadry narodowej⁵) kwotą 1 400,7 mln zł, nie osiągnął wszystkich zakładanych celów. Potwierdzeniem spadku wyników sportowych polskich zawodników było zdobycie zaledwie dziesięciu medali na letnich IO Paryż 2024 oraz tylko jednego medalu na zimowych IO Pekin 2022. Nie odnotowano również (we wszystkich latach okresu 2019-2023) zakładanego awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na letnich Igrzyskach Olimpijskich oraz w Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy⁶ w letnich i zimowych sportach olimpijskich ani zwiększenia (w roku 2023) potencjału medalowego mierzonego liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2.

Zdaniem NIK przyjęty przez Ministra cel dotyczący awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na IO oraz w MŚ i ME (za miejsca 1-8) nie odpowiada obiektywnym wskaźnikom, takim jak dorobek medalowy i punktowy na zawodach, a przez to – nie odzwierciedla rzeczywistych wyników sportowych, mierzonych liczbą zdobytych medali czy punktów na zawodach. W związku z tym dokonywanie przez Ministra oceny realizacji samego awansu Polski w rankingach punktowych, bez uwzględnienia liczby zdobytych medali i punktów na IO oraz w MŚ i ME w stosunku do poprzednich zawodów tego typu, stwarza istotne ryzyko niepełnej, a nawet błędnej oceny efektów dofinansowanych ze środków publicznych zadań przygotowania zawodników Kn do IO oraz zadań przygotowania i udziału zawodników Kn w MŚ i ME realizowanych przez Pzs.

Natomiast efektem dofinansowania zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w programach sportu młodzieżowego (wsparcia udzielono dla 178,4 tys. zawodników, w tym 56,3 tys. zawodników Kadry narodowej w młodzieżowych kategoriach sportowych oraz 122,1 tys. zawodników młodzieżowych) w kwocie 896,6 mln zł był awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i w punktacji w młodzieżowych Mistrzostwach Świata i Mistrzostwach Europy. Minister zrealizował również cel dotyczący upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży – dofinansowanie kwotą 378,2 mln zł zadań w ramach programów sportu powszechnego pozwoliło na udział 9 497,3 tys. dzieci i młodzieży m.in. w zajęciach, obozach, imprezach i zawodach sportowych.

Dofinansowując w latach 2019-2024 (do 31 marca) zadania w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego łączną kwotą 2 675,5 mln zł, Minister nieprawidłowo udzielał dotacji na te zadania, niewłaściwie monitorował ich realizację oraz nierzetelnie rozliczał dotacje, co wynikało z niewprowadzenia mechanizmów i narzędzi weryfikacji wykonania umów z polskimi związkami sportowymi oraz naruszenia standardów kontroli zarządczej w Ministerstwie.

Minister w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad polskimi związkami sportowymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁷. W Ministerstwie od 26 października 2021 r. nie prowadzono indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów. Dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Minister.

⁵ W tym 20,3 tys. zawodników Kadry narodowej w sportach olimpijskich, 20 tys. w sportach nieolimpijskich i 5,4 tys. w sportach paralimpijskich.

⁶ Dalej odpowiednio: IO, MŚ, ME.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 2048. Dalej: ustawa o sporcie.

o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w polskich związkach sportowych. W nadzorze Ministra wystąpiły nieprawidłowości polegające m.in. na nieterminowym załatwianiu skarg i wniosków czy nieterminowej realizacji obowiązków sprawozdawczych w zakresie oceny załatwiania skarg i wniosków dotyczących polskich związków sportowych.

Ponadto Minister nie opracował obowiązującego po 2020 roku dokumentu strategicznego rozwoju sportu w Polsce, obejmującego obszary sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego. Uniemożliwia to ocenę czy podejmowane przez Ministra działania, w szczególności ogłoszone przez niego programy oraz zadania zlecane do realizacji polskim związkom sportowym, wpisują się w strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Minister na zadania realizowane przez polskie związki sportowe⁸ w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego wydatkował w latach 2019-2024 (do 31 marca) 2 675,5 mln zł w ramach 2 047 umów, w tym 1 357,9 mln zł z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna, 1 316,1 mln zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej⁹ i 1,5 mln zł ze środków Funduszu Zająć Sportowych dla Uczniów¹⁰. Zadania w programach sportu wyczynowego dofinansował w kwocie 1 400,7 mln zł (955 umów), sportu powszechnego w kwocie 378,2 mln zł (548 umów) oraz sportu młodzieżowego w kwocie 896,6 mln zł (544 umowy).

W efekcie realizacji zadań przez polskie związki sportowe w sporcie wyczynowym dofinansowaniem objęto 45,7 tys. zawodników Kadry narodowej¹¹. Mimo to Minister nie osiągnął każdorazowo wszystkich celów zakładanych dla poszczególnych imprez sportowych. Na IO w Paryżu 2024 zdobyto 10 medali, tj. o cztery mniej niż na poprzednich IO w Tokio 2020 (w latach 2008-2020 odnotowano w tym zakresie niewielki wzrost z 10 do 14 medali, przy jednoczesnym spadku reprezentacji Polski w rankingu punktowym z 15 na 18 miejsce). Na MŚ i ME w 2023 r. w letnich sportach olimpijskich w stosunku do roku 2019 r. odnotowano spadek liczby zdobytych medali i punktów (choć jednocześnie uzyskano nieznaczny awans reprezentacji w rankingu punktowym MŚ z 16 na 15 miejsce, a w ME utrzymano ósme miejsce). Z kolei pozycja reprezentacji Polski spadała w zimowych IO w latach 2010-2022 tak jeśli chodzi o liczbę zdobytych medali (z sześciu do zaledwie jednego), jak i ranking punktowy (z 17 na 19 miejsce), natomiast w MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich w 2023 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost liczby zdobytych medali i miejsca w rankingu punktowym. W 2023 r. Minister nie osiągnął założonego celu dotyczącego zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2, co w głównej mierze wynikało z niższej liczby uzyskanych kwalifikacji olimpijskich oraz przeniesienia letnich IO z 2020 na 2021 r. w związku z epidemią Covid-19.

Zawodnikom Kn zapewniono m.in. szkolenie na zgrupowaniach krajowych i zagranicznych, przygotowanie i udział w zawodach krajowych i zagranicznych oraz potrzebny sprzęt sportowy. Ponadto dofinansowano realizowane przez Pzs projekty naukowe służące przygotowaniom członków Kn do zawodów, projekty wspierania kariery dwutorowej dla członków Kn i projekty skierowane do byłych członków Kn

⁸ Dalej: PZ, Pzs lub Związki.

⁹ Państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw kultury fizycznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 227). Dalej: FRKF.

¹⁰ Państwowy fundusz celowy utworzony na podstawie art. 13³ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Dalej: FZSdU.

¹¹ Dalej: Kn.

dotyczące zdobywania wiedzy oraz nabywania i doskonalenia umiejętności w zakresie szkolenia zawodników.

W ramach sportu młodzieżowego wsparcia udzielono 56,3 tys. zawodnikom Kn w młodzieżowych kategoriach sportowych i 122,1 tys. zawodnikom młodzieżowym oraz osiągnięto awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych oraz w punktacji w MŚ i ME. W ramach realizowanych przez Pzs zadań sportu powszechnego dofinansowano udział ogółem 9 497,3 tys. dzieci i młodzieży w zajęciach sportowych oraz obozach, imprezach i zawodach sportowych.

W dofinansowaniu przez Ministra zadań w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego stwierdzono nieprawidłowości w zakresie udzielania, monitorowania oraz rozliczania dotacji, które dotyczyły m.in.:

- nierzetelnego informowania przez Ministra o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019-2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego (brak informacji o podziale 30% planowanych środków wg własnej, uznaniowej decyzji Ministra);
- udzielenia w 2023 r. dotacji PZ Badmintona – na podstawie umowy na 2023 r.¹² dotyczącej realizacji zadania *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona*, w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci - Projekty upowszechniania sportu dzieci i młodzieży przez polskie związki sportowe*¹³ – na realizację pikników rodzinnych, które nie miały charakteru systemowego projektu sportowego;
- nierzetelnego monitorowania i weryfikowania realizacji wypełniania obowiązków informacyjnych przez PZ Badmintona określonych w ustawie o finansach publicznych oraz w ww. umowie na 2023 r. dotyczącej realizacji zadania *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona*;
- niezapewnienia właściwego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, monitorowania realizacji umowy, przygotowywania aneksów do umowy i rozliczenia ww. umowy z PZ Badmintona;
- niezgodnego z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi oceniania ofert pod względem merytorycznym w ramach *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*;
- nieegzekwowania realizacji przez Pzs obowiązku wynikającego z programów Ministra w zakresie publikowania aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”;
- nierzetelnej weryfikacji dowodów księgowych pod względem terminowości zapłaty wymaganej w umowach o dofinansowanie z Polskim Związkiem Sportowym Cheerleadingu za 2022 r. i 2023 r. w zakresie weryfikacji rozliczenia dofinansowania;
- niewprowadzenia w umowach o dofinansowanie w programach: *Sport Wszystkich Dzieci*, *Sport dla Wszystkich*, *Sportowe Wakacje*+ obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania;
- przyznania w 2023 r. dotacji dla Polskiego Związku Piłki Nożnej w kwocie 186 123,7 tys. zł na zadanie inwestycyjne niezgodnie z *Programem inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023*.

W latach 2019-2024 Minister sprawował nadzór nad działalnością Pzs na podstawie przepisów ustawy o sporcie, wydając decyzje w sprawach m.in. utworzenia Pzs, kadencji władz Pzs, zakazu łączenia stanowisk, udzielenia władzom upomnienia i zażądania od Pzs podjęcia działań mających na celu zapewnienie stanu zgodnego

¹² Umowa nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS.-SWD/12/AC z dnia 5 września 2023 r. z PZ Badmintona na zadanie pn. Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (dalej: MOB).

¹³ Dalej także Program Sport Wszystkich Dzieci lub Sport Wszystkich Dzieci.

z prawem, uchylenia decyzji władz Pzs. We wskazanym okresie Minister rozpatrzył łącznie 294 skargi i wnioski dotyczące działalności i realizacji dofinansowanych zadań przez Pzs oraz przeprowadził 19 kontroli Pzs. W realizacji nadzoru Ministra stwierdzono nieprawidłowości dotyczące realizacji obowiązków sprawozdawczych w zakresie publikowania oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków, wyników kontroli oraz załatwiania skarg i wniosków po upływie terminu wynikającego z art. 237 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁴, bez zawiadomienia strony o przyczynach zwłoki oraz wskazania nowego terminu załatwienia sprawy i pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia.

W latach 2019-2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020¹⁵ oraz DI PRS 2020¹⁶. Minister w związku z ograniczeniami związanymi z epidemią Covid-19 nie osiągnął na koniec 2020 r. sześciu z ośmiu wskaźników PRS 2020 oraz siedmiu z dziesięciu mierników narzędzi DI PRS 2020, dotyczących działalności i realizacji zadań przez Pzs. Minister nie opracował obowiązującego po 2020 roku dokumentu strategicznego rozwoju sportu w Polsce, obejmującego m.in. obszary sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego. Prowadzone działania byłych Ministrów w celu jego opracowania były nieskuteczne i nierzetelne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dofinansowanie zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w ramach programów Ministra Sportu i Turystyki

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister ogłaszał i realizował programy¹⁸ w ramach sportu wyczynowego, w których dofinansował zadania realizowane przez Pzs, w kwocie ogółem 1 400 729,2 tys. zł, w tym ze środków budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna¹⁹ 1 318 527,4 tys. zł (147 296,1 tys. zł w 2019 r., 157 433,1 tys. zł w 2020 r., 183 746,9 tys. zł w 2021 r., 358 765,3 tys. zł w 2022 r., 293 564,9 tys. zł w 2023 r., 177 721,1 tys. zł w I kwartale 2024 r.) oraz ze środków FRKF 82 201,8 tys. zł (27 487,7 tys. zł w 2019 r., 7 622,7 tys. zł w 2020 r., 8 943,1 tys. zł w 2021 r., 13 366,2 tys. zł w 2022 r., 17 079,4 tys. zł w 2023 r., 7 702,7 tys. zł w I kwartale 2024 r.). Dofinansowanie w 2023 r. w stosunku do roku 2019 z części 25 wzrosło o 99,3%, a ze środków FRKF zmniejszyło się o 37,9%.

Ze środków z budżetu państwa część 25 dofinansowano zadania w ramach programów Ministra w latach 2019-2024 (do 31 marca) w kwocie 1 318 527,4 tys. zł (łącznie zawarto 809 umów z Pzs), tj.:

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 572. Dalej: Kpa.

¹⁵ Program Rozwoju Sportu do roku 2020 – program przyjęty uchwałą nr 150 Rady Ministrów z dnia 31 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Sportu do roku 2020”. Był to dokument o charakterze strategicznym, wyznaczający w sposób ramowy cele, priorytety i kierunki interwencji w obszarze sportu do roku 2020. Uchwałą nr 83 Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2019 r. w sprawie aktualizacji Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 (M.P. poz. 905) wprowadzono Aktualizację PRS 2020 (uchwała weszła w życie z dniem 2 października 2019 r.).

¹⁶ Dokument Implementacyjny do Programu Rozwoju Sportu do roku 2020 przyjęty przez Ministra Sportu i Turystyki w maju 2016 r., zaktualizowany przez Ministra Sportu i Turystyki w grudniu 2017 r. oraz przez Ministra Sportu w grudniu 2019 r.

¹⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁸ W tym także w formie ogłaszanych konkursów i zadań.

¹⁹ Dalej: część 25.

- 1) Program dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich²⁰ – 865 193,6 tys. zł (228 umów);
- 2) Program wspierania sportów nieolimpijskich poprzez dofinansowanie przygotowania i udziału zawodników we współzawodnictwie międzynarodowym²¹ – 119 013,9 tys. zł (234 umowy);
- 3) Program Wspierania promocji sportu poprzez dofinansowanie organizacji imprez mistrzowskich i zawodów z cyklu pucharu świata w Polsce/Program Wspieranie promocji sportu poprzez organizację w Polsce w roku 2023, międzynarodowych imprez mistrzowskich, zawodów z cyklu Pucharu Świata oraz zawodów zaliczanych do klasyfikacji światowej międzynarodowej federacji sportowej działającej w sporcie olimpijskim lub paraolimpijskim lub innej uznanej przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski²² – 259 276,7 tys. zł (155 umów);
- 4) Program wspierania projektów naukowych w zakresie sportu wyczynowego²³ (realizowany od 2020 r.) – 3 416,9 tys. zł (40 umów);
- 5) Program Super Trener wsparcie szkolenia zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich, paraolimpijskich i głuchych oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich, paraolimpijskich i osób głuchych²⁴ (realizowany od 2021 r.) – 8 142,1 tys. zł (28 umów);
- 6) Program Wspierania programów kariery dwutorowej dla członków kadr narodowych²⁵ (realizowany od 2022 r.) – 1 268,7 tys. zł, zawarto 7 umów z Pzs;
- 7) Program wspierania przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy – 62 215,5 tys. zł (117 umów)²⁶.

Ze środków FRKF dofinansowano zadania realizowane w ramach programów Ministra w latach 2019-2024 (do 31 marca) w kwocie 82 201,8 tys. zł (zawarto łącznie 146 umów z Pzs), tj.:

- 1) Program dofinansowania realizacji zadań związanych z przygotowaniem w 2019 r. kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata lub mistrzostwach (program realizowany tylko w 2019 r.) – 19 807 tys. zł (36 umów); dofinansowaniem objęto 3 761 zawodników Kn.
- 2) Program dofinansowania ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa osób niepełnosprawnych (zadania: przygotowania do igrzysk paraolimpijskich; przygotowania do igrzysk głuchych; przygotowanie i udział w mistrzostwach świata i mistrzostwach Europy w sportach nieobjętych programem igrzysk paraolimpijskich i igrzysk głuchych) – 62 394,8 tys. zł (110 umów), dofinansowaniem objęto 3 378 zawodników Kn.

Spośród ww. programów w latach 2019-2024 (do 31 marca) najwyższego dofinansowania Pzs udzielił Minister w ramach Programu wspierania sportów olimpijskich w łącznej kwocie 865 193,6 tys. zł (tj. 65,6% kwoty 1 318 527,4 tys. zł).

²⁰ Dalej: Program wspierania sportów olimpijskich.

²¹ Dalej: Program wspierania sportów nieolimpijskich.

²² Dalej: Program wspierania promocji sportu.

²³ Dalej także: Program wspierania projektów naukowych.

²⁴ Dalej: Program Super Trener.

²⁵ Dalej: Program wspierania kariery dwutorowej członków Kn.

²⁶ W toku kontroli NIK nr P/24/024 nie badano realizowanych przez Pzs zadań w zakresie sportu osób niepełnosprawnych w ramach Programu wspieranie przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy.

(akta kontroli str. 1924-1937, 1938-1995, 6637-6665)

2. W kontrolowanym okresie Minister ogłaszał w latach 2019-2024 wysokość dofinansowania dla poszczególnych sportów w ramach *Programów wspierania sportów olimpijskich* na podstawie algorytmu podziału środków wyliczonym według kryteriów określonych w tych programach, na które składały się: wyniki sportowe, skuteczność startowa²⁷ i priorytet MSiT²⁸, kapitałochłonność i zasięg sportu²⁹. Minister dokonywał podziału środków wg kryteriów algorytmu 70% planowanych środków, a podział 30% planowanych środków wynikał z własnej decyzji Ministra. W ww. programach nie podawano informacji o podziale planowanych środków dofinansowania wg własnej decyzji Ministra, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dla siedmiu dotacji objętych badaniem wysokość przyznanych środków na realizację zadań była zgodna z danymi ogłoszonymi na stronie internetowej MSiT. W ramach wybranych celowo siedmiu umów³⁰ realizowanych z ww. programu udzielone dofinansowanie na realizację zadań wyniosło 79 504,1 tys. zł przy wykorzystanym dofinansowaniu w łącznej wysokości 79 346,7 tys. zł. Niewykorzystane środki dotacji zostały przez Pzs zwrócone do Ministerstwa zgodnie z umowami w łącznej wysokości 157,4 tys. zł.

Ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym została przeprowadzona przez członków komisji oceniającej zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w *Programie wspierania sportów olimpijskich* oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji opiniujących, oceniających oferty w danym roku. Umowy objęte badaniem zawarto zgodnie z tym *Programem* i przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³¹. W trakcie realizacji umów monitorowano w MSiT realizację zadań m.in. poprzez obowiązek składania sprawozdań częściowych, w trakcie udzielania dodatkowego dofinansowania oraz weryfikację rozliczenia końcowego dofinansowania w kartach rozliczenia dotacji. Badane umowy rozliczono prawidłowo i terminowo.

(akta kontroli str. 2052-2068)

3. W latach 2019-2023 corocznie dokonywano oceny realizacji efektów *Programu wspierania sportów olimpijskich*. W tym okresie w ramach zadań realizowanych przez Pzs w *Programie* dofinansowaniem objęto 16 126 zawodników Kn (2 816 w 2019 r., 3 167 w 2020 r., 2 501 w 2021 r., 3 245 w 2022 r., 2 717 w 2023 r. i 1 680 w I kwartale 2024 r.). W latach 2019-2024 (do 31 marca) wsparciem objęto ogółem 3 570 szkoleniowców, dofinansowano 5 091 zgrupowań i konsultacji krajowych oraz 2 338 zagranicznych, zapewniono udział zawodników w 1 367 zawodach krajowych, 3 745 zawodach zagranicznych oraz 765 zawodach mistrzowskich (MŚ i ME).

Istotnym elementem oceny Ministra w zakresie realizacji efektów programu były wyniki sportowe osiągane przez Pzs we współzawodnictwie międzynarodowym (medale i punkty) i wynikające z nich miejsce w rankingu światowym, których

²⁷ Skuteczność startowa to wskaźnik obrazujący stosunek całkowitej liczby punktów zdobytej przez reprezentację do liczby jej zawodników.

²⁸ Według programu to znaczenie danego sportu dla realizacji celów ministra właściwego ds. kultury fizycznej, tj. zwiększenia dorobku punktowego.

²⁹ Mierzony liczbami licencjonowanych: zawodników, trenerów, sekcji/klubów.

³⁰ Umowy: nr 2019/0008/0017/UDot/61/DSW z 6 lutego 2019 r. z PZ Towarzystw Wioślarskich (dofinansowanie 9 351,5 tys. zł); nr 2019/0004/0010/0010/UDot/18/DSW z 23 stycznia 2019 r. z PZ Kajakowym (9 300 tys. zł); nr 2021/0014/0047/UDot/28/DSW z 4 lutego 2021 r. z PZ Lekkiej Atletyki (19 521 tys. zł); nr 2021/0008/0032/UDot/68/DSW z 27 stycznia 2021 r. z PZ Żeglarskim (7 813,9 tys. zł); nr 2023/0030/0010/UDot/18/DSW z 3 lutego 2023 r. z PZ Kajakowym (14 413,4 tys. zł); nr 2023/0019/0048/UDot/35/DSW z 31 stycznia 2023 r. z PZ Narciarskim (11 255 tys. zł); nr 2023/0123/0011/UDot/42/DSW z 7 kwietnia 2023 r. PZ Pływakim (7 691,9 tys. zł).

³¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

zestawienie corocznie było przygotowywane dla MSiT przez Zespół Metodyczny³² z Instytutu Sportu – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie³³. Stworzenie optymalnych warunków szkolenia zawodnikom Kn wyrażało się zwiększeniem liczby akcji szkoleniowych, tj. zgrupowań i konsultacji krajowych (z 677 w 2019 r. do 1 081 w 2023 r.) oraz zgrupowań i konsultacji zagranicznych (z 367 w 2019 r. do 470 w 2023 r.) oraz możliwością zatrudniania wysoko wykwalifikowanej kadry szkoleniowej. Wzrost nakładów umożliwił członkom Kn zwiększenie liczby startów w zawodach krajowych (z 203 do 278), zagranicznych (z 530 do 983) oraz mistrzowskich (ze 143 do 148), a dzięki temu osiąganie kwalifikacji olimpijskich i pomnożenie szans na zdobywanie medali i punktów.

Minister w *Programie wspierania sportów olimpijskich* na lata 2019-2024 określił cele dla zadań dotyczących przygotowania do letnich IO (odpowiednio dla przygotowania do IO Tokio 2020³⁴ i IO Paryż 2024) oraz przygotowania i udziału MŚ i ME w letnich sportach olimpijskich (w danym roku), zadań dotyczących przygotowania do zimowych IO (odpowiednio do IO Pekin 2022 oraz IO Mediolan - Cortina d'Ampezzo 2026) oraz przygotowania i udziału MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich (w danym roku). Celami tych zadań był awans Polski w rankingach punktowych oraz zwiększenie potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2. Jak wyjaśniła Dyrektor Departamentu Sportu Wyczynowego³⁵ Angelika Głowienka, zmiana w określeniu celów programu w roku 2023 i 2024 w stosunku do roku 2021 i 2022³⁶ wynikała z tego, że rozpatrywanie samych rankingów medalowych dawało mylny obraz potencjału sportowego w kraju. Według Dyrektora DSW wnikało to z konstrukcji rankingu medalowego, przyznającej wyższą pozycję zdobywcy jednego złotego medalu, niż państwu, w dorobku którego jest np. 10 medali srebrnych i 20 brązowych, w związku z czym pełnej oceny skuteczności i efektywności programu dokonywać należy na podstawie rankingów punktowych. Dyrektor DSW wskazała też, że we współczesnym sporcie wyczynowym bardzo wyrównał się poziom rywalizujących zawodników i coraz trudniej o tzw. „pewniaków” do zwycięstwa. Nie bez znaczenia była także konieczność uspołnienienia celów określonych w *Programie* z celami i miernikami budżetu zadaniowego. W związku z tym cel „awans Polski w rankingach medalowych” zmodyfikowano na „awans Polski w rankingach punktowych” i „zwiększenie potencjału medalowego, wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2”.

Na letnich IO Rio de Janeiro 2016 i IO Tokio 2020 uzyskano to samo 18 miejsce w rankingu punktowym, przy czym na IO Tokio 2020 nastąpił wzrost liczby zdobytych punktów za miejsca 1-8 (z 155,5 do 193,5) oraz wrosła liczba zdobytych medali (z 11 do 14) i miejsce Polski w rankingu medalowym (z 32 na 17 miejsce). Na IO Paryż 2024 reprezentacja Polski zdobyła natomiast 10 medali³⁷, zajmując

³² Zespół Metodyczny po zakończeniu okresu startowego (czyli wszystkich imprez mistrzowskich w konkretnym sporcie w danym roku), organizowane jest w MSiT spotkanie z udziałem przedstawicieli Departamentu Sportu Wyczynowego, Zespołu Metodycznego oraz Pzs (np. szef wyszkolenia, dyrektor sportowy, sekretarz generalny, trenerzy), na którym dokonywano oceny efektywności szkolenia, wskazywano błędy w przygotowaniu zawodników oraz przyczyny stwierdzonego stanu rzeczy.

³³ Dalej: Instytut Sportu – PIB.

³⁴ IO w Tokio ze względu na epidemię Covid-19 zostały przełożone z 2020 na 2021 r.

³⁵ Dalej: DSW.

³⁶ W Programie na 2021 r. dla zadania Przygotowania do Igrzysk Olimpijskich Pekin 2022 oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w zimowych sportach olimpijskich w roku 2021 celem określono awans Polski w rankingach medalowych; w Programie na 2022 r. dla zadania Przygotowania do Igrzysk Olimpijskich Paryż 2024 oraz przygotowania i udziału w mistrzostwach świata i Europy w letnich sportach olimpijskich w roku 2022 celem określono awans Polski w rankingach medalowych. W Programach na lata 2022 i 2023 ww. cel zmieniono na awans Polski w rankingach punktowych oraz zwiększenie potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2.

³⁷ Jeden medal złoty, cztery srebrne i pięć brązowych.

42 miejsce w rankingu medalowym i 18 miejsce w rankingu punktowym³⁸. Stanowiło to pogorszenie wyników medalowych i pozycji w rankingu medalowym w stosunku do poprzednich IO Tokio 2020 i Rio de Janeiro 2016. Na zimowych IO Pekin 2022 w porównaniu do IO Pjongchang 2018 wzrosła pozycja Polski w rankingu punktowym z 21 na 19 miejsce (wzrost liczby punktów z 34 do 38), pomimo jednoczesnego spadku Polski w rankingu medalowym z 20 na 27 miejsce oraz spadku liczby zdobytych medali (z 2 do 1). Zakładanego celu w zakresie awansu Polski w rankingu punktowym na letnich IO Tokio 2020 i Paryż 2024 nie osiągnięto (uzyskano 18 miejsce), natomiast w przypadku zimowych IO cel ten został osiągnięty na IO Pekin 2022 (awans z 21 na 19 miejsce).

Z porównania wyników sportowych uzyskanych przez reprezentację Polski na czterech ostatnich letnich IO (w latach 2008-2020) i zimowych IO (w latach 2010-2022) wynika, że:

- na letnich IO – Pekin 2008, Londyn 2012, Rio de Janeiro 2016, Tokio 2020 zdobyto odpowiednio: 10, 10, 11, 14 medali i zajęto miejsce w rankingu medalowym: 21, 20, 32, 17 oraz uzyskano liczbę punktów: 204,5; 147; 155,5; 193,5 i zajęto miejsce w rankingu punktowym: 15, 20, 18, 18;
- na zimowych IO – Vancouver 2010, Sochi 2014, Pjongchang 2018, Pekin 2022 zdobyto odpowiednio: 6, 5, 2, 1 medali i zajęto miejsce w rankingu medalowym: 15, 12, 20, 27 oraz uzyskano liczbę punktów: 58, 75, 34 i 38 i zajęto miejsce rankingu punktowym: 17, 16, 21 i 19.

W odniesieniu do realizacji celu awansu Polski w rankingach punktowych w MŚ i ME (seniorów) w letnich i zimowych sportach olimpijskich (wszystkie sporty) w kolejnych latach 2019-2023:

- w MŚ w sportach letnich – uzyskano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 12 w 2018 r., 16 w 2019 r., 11 w 2020 r., 11 w 2021 r., 12 w 2022 r. i 15 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1-8 (156; 197,5; 37; 106; 201; 157,5). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 13; 26; 19; 35; 16; 30) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 9; 17; 1; 6; 15; 11);
- w ME w sportach letnich – uzyskano wzrosty i spadki miejsca Polski w rankingu punktowym: 7 w 2018 r., 8 w 2019 r., 10 w 2020 r., 9 w 2021 r., 5 w 2022 r. i 8 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1-8 (444; 304; 140; 322; 552; 255). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 6; 11; 30; 13; 9; 13) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 35; 20; 9; 22; 50; 17);
- w MŚ w sportach zimowych – uzyskano wzrosty i spadki miejsca Polski w rankingu punktowym: 15 w 2018 r.; 21 w 2019 r., 14 w 2020 r., 13 w 2021 r., 16 w 2022 r. i 15 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1-8 (7; 34; 19; 55; 7; 68). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 12; 19; nie sklasyfikowano; 17; nie sklasyfikowano; 15) oraz liczby zdobytych medali (odpowiednio 1; 2; 0; 2; 0; 4);
- w ME w sportach zimowych – uzyskano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu punktowym: 11 w 2018 r., 13 w 2019 r., 8 w 2020 r., 7 w 2021 r., 9 w 2022 r., 10 w 2023 r. przy odpowiednio liczbie punktów za miejsca 1-8 (28; 22; 43; 35; 38; 40). Ponadto odnotowano spadki i wzrosty miejsca Polski w rankingu medalowym (odpowiednio 17; 11, 14, 5, 9, 14) oraz spadki i wzrosty lub utrzymanie liczby zdobytych medali (odpowiednio 1; 1, 1, 3, 1, 2).

³⁸ https://eurosport.tvn24.pl/igrzyska-olimpijskie/igrzyska-olimpijskie-paryz-2024/2024/klasyfikacja-punktowa-io-2024.-ktore-miejsce-zajeli-polacy-ile-punktow-zdobyli-jakie-jest-stypendium-za-miejsca-1-8_sto20028864/story.shtml.

NIK zauważa, że Minister w związku ze spadkiem miejsca reprezentacji Polski w rankingach punktowych nie osiągał zakładanego awansu w MŚ i ME w letnich i zimowych sportach olimpijskich w poszczególnych latach 2019-2023 w stosunku do lat poprzednich. Zdaniem NIK przyjęty przez Ministra cel dotyczący awansu reprezentacji Polski w rankingach punktowych na IO oraz w MŚ i ME (za miejsca 1-8) nie odpowiada obiektywnym wskaźnikom, takim jak dorobek medalowy i punktowy na zawodach, a przez to - nie odzwierciedla rzeczywistych wyników sportowych, mierzonych liczbą zdobytych medali czy punktów na zawodach. W związku z tym dokonywanie przez Ministra oceny realizacji samego awansu Polski w rankingach punktowych, bez uwzględnienia liczby zdobytych medali i punktów na IO oraz w MŚ i ME w stosunku do poprzednich zawodów tego samego typu, stwarza istotne ryzyko niepełnej, a nawet błędnej oceny efektów dofinansowanych ze środków publicznych zadań przygotowania zawodników Kn do IO oraz zadań przygotowania i udziału zawodników Kn w MŚ i ME realizowanych przez Pzs.

Dyrektor DSW Angelika Głowienka poinformowała, że w zakresie celu dotyczącego zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2 na 2019 r. docelowa wartość określona na 167 osób została osiągnięta (167 osób). Na 2020 r. osiągnięta wartość 185 osób była o 15 większa od zakładanej docelowej wartości (170 osób) i wynikała ze zdobycia większej liczby medali oraz miejsc punktowanych przez zawodników, którzy uzyskali uprawnienia do uczestnictwa w IO Tokio 2020, które ze względu na epidemię Covid-19 zostały przełożone na rok 2021. Ponadto, pomimo rozegrania, z powodu epidemii Covid-19, mniejszej liczby międzynarodowych imprez mistrzowskich, reprezentanci Polski zajmowali w nich wyższe miejsca niż zakładano. Na 2021 r. osiągnięta wartość wynosiła 276 osób, przy zakładanej 275, a wynikała przede wszystkim z liczby uzyskanych kwalifikacji do IO Tokio 2020. Na 2022 r. osiągnięto wartość 211 osób, tj. o 21 więcej od zakładanej (190 osób), co było wynikiem dobrego startu reprezentantów Polski podczas IO Tokio 2020 i uzyskania wielu kwalifikacji na zimowe IO Pekin 2022. Na 2023 r. osiągnięta wartość wyniosła 178 osób, przy zakładanej docelowej 180 osób. Uzyskanie niższej od zaplanowanej wartości wynikało z faktycznego stanu uzyskania kwalifikacji olimpijskich w 2023 r. do IO Paryż 2024 i wczesnego stadium przygotowań (bez możliwości uzyskiwania kwalifikacji) do zimowych IO w Mediolanie - Cortina d'Ampezzo w 2026, które miały wpływ na końcową wartość potencjału medalowego reprezentacji Polski.

Cel *Programu* dotyczący zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2 został osiągnięty w latach 2019-2022, natomiast nie osiągnięto go w 2023 r.

Poprawie uległy notowania w rankingu tenisowym *Association of Tennis Professionals* (ATP) – miejsce najwyżej notowanego polskiego tenisisty w rankingu ATP w latach 2019-2023 wzrosło z 37 do 34, 9, 10, 9 miejsca, a liczba polskich tenisistów w pierwszej „100” w rankingu ATP była na podobnym poziomie: 1, 1, 1, 2, 1. Ponadto poprawie uległy notowania w *Women's Tennis Association* (WTA), w latach 2019-2023 wzrosło miejsce najwyżej notowanej polskiej tenisistki w rankingu WTA z 43 do 17; 9; 1; 1 oraz wrosła liczba polskich tenisistek w pierwszej „100” rankingu WTA z 2 do 2; 2; 3.

(akta kontroli str. 1905-1923, 1938-1995, 3000-3026, 6605-6609, 6708-6715)

W Ministerstwie dokonywano ocen startów zawodników w międzynarodowych zawodach mistrzowskich (MŚ i ME). Kontrolą objęto ocenę startu zawodników Kn w zawodach mistrzowskich (MŚ i ME) w umowach o dofinansowanie³⁹.

³⁹ W ramach umowy nr 2021/0008/0032/UDOT/68/DSW z 27 stycznia 2021 r. z PZ Żeglarskim (Mistrzostwa Europy kl. 49er, 14-19 września 2021 r. Saloniki (Tesaloniki) Grecja oraz klasa 49 er FX sport, 14-19 września

Pzs przedkładały wymagane dokumenty, tj. założenia startu, preliminarz finansowy dotyczący kosztów uczestnictwa w zawodach, a Zespół Metodyczny przekazywał do DSW opinię do założeń startowych. Po zakończeniu zawodów Pzs przekazywały ocenę startu w zawodach mistrzowskich oraz komunikat końcowy zawodów, Zespół Metodyczny opracowywał opinię do oceny startu oraz na posiedzeniu z udziałem członków ww. Zespołu dokonywano w Ministerstwie oceny startu zawodników.

(akta kontroli str. 2069-2258)

W 2021 r. Wydział Polityki Sportowej w Departamencie Sportu dla Wszystkich⁴⁰ zlecił Instytutowi Badawczemu IPC Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu przeprowadzenie badania stopnia wdrożenia przez polskie związki sportowe Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Pzs, którego efektem był raport: *Analiza stopnia wdrożenia wytycznych wskazanych w Kodeksie Dobrego Zarządzania dla PZS*. Z raportu wynika, że wysokim stopniem wdrożenia, przynajmniej częściowego (co najmniej 90% Pzs) charakteryzuje się 31 wytycznych, w tym dotyczące obszaru III – wytyczne nr 3B1, 3B2, 3B8, 3B9. W raporcie wskazano, że większość Pzs częściowo wywiązuje się z realizacji wytycznych 3B1 oraz 3B2, zamieszczając na swoich stronach internetowych bardzo zróżnicowany zakres informacji i dokumentów⁴¹. Pomimo iż w raporcie wskazano, że większość Pzs częściowo wywiązuje się z realizacji wytycznych 3B1 oraz 3B2 Minister nie wprowadził narzędzi weryfikacji realizacji dla Pzs obowiązku wynikających z programów Ministra⁴², publikowania aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierających termin i miejsce każdej akcji i listy osób w niej uczestniczących oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”. Powyższe szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1826-1828, 1829-1904)

4. W ramach *Programu wspierania sportów nieolimpijskich* w latach 2019-2023 badaniem objęto 11 umów dotacji⁴³ na łączną kwotę udzielonego dofinansowania w wysokości 14 906,1 tys. zł, a wykorzystanego dofinansowania w wysokości 14 889,6 tys. zł. W ramach badanych umów dokonano zwrotu środków niewykorzystanych w wysokości 16,4 tys. zł w terminach zgodnych z umową.

Ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym została przeprowadzona przez członków komisji oceniającej zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w *Programie wspierania sportów nieolimpijskich* oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji oceniających (opiniujących) oferty w danym roku. Umowy objęte badaniem zawarto zgodnie z *Programami wspierania sportów nieolimpijskich* i przepisami ustawy o finansach publicznych. W trakcie realizacji umów monitorowano realizację zadań m.in. poprzez obowiązek składania sprawozdań częściowych.

2021 r. Saloniki (Tesaloniki), Grecja oraz umowy nr 2023/0019/0048/UDot/35/DSW z 31 stycznia 2023 r. z PZ Narciarskim – Mistrzostwa Świata w Snowboardzie, 19-22 lutego 2023 – Bakuriani, Gruzja.

⁴⁰ Dalej: DS.

⁴¹ W przypadku wytycznej nr 3B1, dokumentem najczęściej zamieszczanym na stronach związków jest statut (dostępny na 97% stron), zaś najrzadziej protokoły z walnych zgromadzeń członków lub delegatów, posiedzeń zarządu oraz grup roboczych lub komisji (dostępne na 21,2% stron).

⁴² Program wspierania sportów olimpijskich (na lata 2020-2024); Program wspierania sportów nieolimpijskich (na lata 2021-2024); Program Super Trener (realizowanym w latach 2021-2024).

⁴³ Umowy: nr 2019/0121/1108/UDot/1/DSW z 8 kwietnia 2019 r. z Aeroklubem Polskim (dofinansowanie 3 090 tys. zł); nr 2019/0326/0066/UDot/3/DSW z 10 maja 2019 r. z PZ Alpinizmu, (1 000 tys. zł); nr 2021/0068/0071/UDot/34/DSW z 9 kwietnia 2021 r. z PZ Motorowym (1 890,3 tys. zł); nr 2021/0079/0092/UDot/54/DSW z 22 kwietnia 2021 r. z PZ Szachowym (1 735 tys. zł); nr 2023/0105/1108/UDot/1/DSW z 27 marca 2023 r. z Aeroklubem Polski (4 121,1 tys. zł); nr 2023/0120/0066/UDot/3/DSW z 7 kwietnia 2023 r. z PZ Alpinizmu (2 000 tys. zł) oraz z PZS Cheerleadingu: nr 2019/0142/1566/UDot/111/DSW z 11 kwietnia 2019 r. (115 tys. zł), nr 2020/0094/1566/UDot/111/DSW z 14 maja 2020 r. (150 tys. zł), nr 2021/0372/1566/UDot/111/DSW z 14 lipca 2021 r. (148,2 tys. zł), nr 2022/0094/1566/UDot/111/DSW z 12 kwietnia 2022 r. (230 tys. zł), nr 2023/0112/1566/UDot/111/DSW z dnia 4 kwietnia 2023 r. (410 tys. zł).

W Ministerstwie nie zapewniono jednak właściwego nadzoru w Departamencie Sportu Wyczynowego nad weryfikacją rozliczenia umów z PZ Sportowym Cheerleadingu za 2022 r. i 2023 r. w zakresie weryfikacji wydatków pod względem terminowości zapłaty w okresie realizacji zadania, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2259-2267, 2377-2982, 2983-2990, 2991-2999, 6137-6146)

W latach 2019-2024 (do 31 marca) w ramach zadań realizowanych przez Pzs w *Programie wspierania sportów nieolimpijskich* dofinansowaniem objęto 19 990 zawodników Kn (3 890 w 2019 r., 3 201 w 2020 r., 3 698 w 2021 r., 3 960 w 2022 r., 4 223 w 2023 r. i 1 018 w I kwartale 2024 r.). Wsparciem objęto ogółem 1 758 szkoleniowców, zorganizowano 1 766 zgrupowań i konsultacji krajowych oraz 475 zagranicznych, zapewniono udział zawodników w 805 zawodach krajowych i 643 zagranicznych oraz 1 018 zawodach mistrzowskich (MŚ i ME). DSW monitorował efekty realizacji ww. programu poprzez weryfikację wypełniania obowiązku składania przez zleceniobiorców założeń i ocen startów w międzynarodowych imprezach mistrzowskich, w których udział jest dofinansowywany ze środków dotacyjnych. W sportach nieolimpijskich nie prowadzono klasyfikacji ani rankingów, a w grudniu każdego roku DSW pozyskiwał dane dotyczące liczby medali wywalczonych przez członków Kn w sportach i konkurencjach objętych dofinansowaniem w ramach programu⁴⁴. Zgodnie z informacją DSW w latach 2019-2023 nastąpił wzrost nakładów z ponad 19 mln złotych do blisko 30 mln zł, co pozwoliło na: stworzenie, pomimo wysokiej inflacji, warunków szkolenia większej liczbie członków Kn (wzrost liczby szkolonych zawodników Kn z 3 890 w 2019 r. do 4 223 w 2023 r.), wzrost liczby wysoko wykwalifikowanej kadry szkoleniowej z 293 do 377 trenerów, utrzymania poziomu liczby zgrupowań i konsultacji krajowych (336 w 2019 r. i 335 w 2023 r.) oraz zwiększenie liczby zgrupowań i konsultacji zagranicznych (z 68 w 2019 r. do 89 w 2023 r.). Wzrost nakładów umożliwił także utrzymanie liczby startów w zawodach krajowych zawodników Kn (148 w 2019 r. i 147 w 2023 r.) i mistrzowskich (251 w 2019 r. i 249 w 2023 r.) oraz osiąganie rezultatów, w postaci zdobywania medali oraz zapewnienia zawodnikom sprzętu sportowego i specjalistycznego.

W ramach objętych badaniem umów z PZS Cheerleadingu w 2019 r. dofinansowano 20 członków Kn oraz trzy osoby kadry szkoleniowej, w tym dwóch trenerów Kn; w 2020 r. 96 członków Kn oraz trzy osoby kadry szkoleniowej, w tym dwóch trenerów Kn; w 2021 r. 385 członków Kn oraz trzy osoby kadry szkoleniowej, w tym dwóch trenerów Kn; w 2022 r. 385 członków Kn i trzy osoby kadry szkoleniowej, w tym dwóch trenerów Kn; w 2023 r. 171 członków Kn oraz 15 osób kadry trenerskiej, w tym jeden trener Kn.

(akta kontroli str. 1826-1828, 1829-1904, 3000-3026)

5. W ramach *Programu wspierania promocji sportu* w latach 2019-2024 (I kwartał) dofinansowano ogółem 153 imprezy sportowe m.in. imprezy mistrzowskie oraz zawody z cyklu Pucharu Świata w Polsce⁴⁵, w których udział wzięło ogółem 32 957 zawodników⁴⁶.

W ramach *Programu wspierania promocji sportu* w kontrolowanym okresie badaniem objęto 7 dotacji⁴⁷ na łączną kwotę udzielonego dofinansowania w wysokości

⁴⁴ W latach 2019-2023 zdobyto 2 298 medali w MŚ i ME w sportach i konkurencjach nieolimpijskich: 2019 r. - 639, 2021 r. - 471, 2022 r. - 531, 2023 r. - 657.

⁴⁵ 18 w 2019 r., 12 w 2020 r., 22 w 2021 r., 41 w 2022 r., 50 w 2023 r., 10 w I kwartale 2024 r.

⁴⁶ 3 802 w 2019 r., 2 103 w 2020 r., 5 010 w 2021 r., 12 641 w 2022 r., 8 109 w 2023 r., 1 292 w I kwartale 2024 r.

⁴⁷ Umowy: nr 2019/0424/0074/UDot/DSW z 03 lipca 2019 r. z PZ Piłki Siatkowej (dofinansowanie 4 775,5 tys. zł); nr 2021/0033/0008/UDot/DSW z 24 lutego 2021 r. z PZ Bokserskim (800 tys. zł); nr 2021/0031/0047/UDot/DSW z 24 lutego 2021 r. z PZ Lekkiej Atletyki, (3 000 tys. zł); nr 2022/0098/0073/UDot/DSW z 14 kwietnia 2022 r. z PZ Tenisowym (350 tys. zł); nr 2023/0001/0091/UDot/DSW z 3 stycznia 2023 r. z Związkiem Piłki Ręcznej

23 206 tys. zł, a wykorzystanego dofinansowania w wysokości 23 205,4 tys. zł. Dokonano zwrotu środków w wysokości 651,39 zł.

Ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym została przeprowadzona przez członków komisji oceniającej zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programie promocji oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji oceniających (opiniujących) oferty w danym roku. Dotacje udzielone zostały zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁸. Umowy zostały zawarte zgodnie z *Programem wspierania promocji sportu*, na podstawie przedłożenia wymaganych dokumentów oraz prawidłowo i terminowo rozliczone. W ramach umów dofinansowano m.in. koszty organizacji zawodów (opłaty licencyjne, koszty obsługi sędziowskiej i informatycznej, technicznej), działania związane z promocją imprezy w Polsce (np. koszty konferencji prasowej i obsługi mediów), zakup materiałów promocyjnych (np. plakaty, foldery meczowe, rollupy, zaproszenia, materiały drukowane, koszulki, druk biletów), wynajem obiektów wraz z kosztami wynikających z wymogów określonych przepisami o bezpieczeństwie.

W ramach badanych dotacji przeprowadzono m.in. promocję dyscyplin sportu podczas imprez mistrzowskich tj.: Mistrzostwach Europy w piłce siatkowej kobiet CEV Eurovolley 2019, Młodzieżowych Mistrzostwach Świata Mężczyzn i Kobiet w Boksie, Halowych Mistrzostwach Europy w Toruniu, Drużynowych Mistrzostwach Świata w Tenisie Kobiet Billie Jean King Cup, Mistrzostwach Europy Seniorów w Short Tracku Gdańsk 2023, 28 Mistrzostwach Świata w Piłce Ręcznej Mężczyzn 2023, Mistrzostwach Świata U23 w koszykówce 3x3.

(akta kontroli str. 2268-2283)

6. W latach 2019-2023 w ramach *Programu wspierania projektów naukowych* Pzs wykorzystały dofinansowanie w kwocie 3 416,9 tys. zł w ramach 40 umów oraz zrealizowały 40 projektów naukowych (5 w 2020 r., 12 w 2021 r., 9 w 2022 r., 14 w 2023 r.).

Badaniem w ramach *Programu wspierania projektów naukowych* objęto trzy dotacje⁴⁹ udzielone na podstawie umów zawartych w latach 2019-2023 na łączną kwotę udzielonego dofinansowania w wysokości 420 tys. zł, a wykorzystanego dofinansowania 419,98 tys. zł. Zwrotu środków niewykorzystanych dokonano w wysokości 11,28 zł.

Ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym została przeprowadzona przez członków komisji oceniającej zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programie oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji oceniających (opiniujących) oferty w danym roku. W ramach monitorowania dokonywano odbioru części projektów i odbioru całościowego na zakończenie realizacji projektu naukowego. Projekty objęte badaniem w ww. umowach to odpowiednio: *Optymalizacja sprzętu klas olimpijskich na przykładzie klasy 49er/49er FX. Badanie i optymalizacja pozycji balastowej na przykładzie zawodników w olimpijskiej klasie Laser Standard i Laser Radial* (PZ Żeglarski w 2021 r.); *Optymalizacja przedniego hydroskrzydła windsurfingowej klasy IQFOiL. Opracowanie modelu teoretycznego i budowa fizycznego wzornika selekcji przedniego hydroskrzydła* (PZ Żeglarski w 2022 r.); *Wpływ suplementacji azotanami na możliwości wysiłkowe i sprawność poznawczą, status oksydacyjny oraz jakość i ilość*

w Polsce (10 000 tys. zł); nr 2023/0014/0102/UDot/DSW z 24 stycznia 2023 r. z PZ Koszykówki (3 079,9 tys. zł); nr 2023/0002/0041/UDot/DSW z 3 stycznia 2023 r. z PZ Łyżwiarstwa Szybkiego (1 200 tys. zł).

⁴⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 571, ze zm.

⁴⁹ Umowy: nr 2021/0168/0032/UDot/68/DSW z 21 maja 2021 r. z PZ Żeglarskim (dofinansowanie 120 tys. zł); nr 2022/0725/0032/UDot/68/DSW z 6 lipca 2022 r. z PZ Żeglarskim (180 tys. zł); nr 2023/0928/0091/UDot/DSW z 17 sierpnia 2023 r. z Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce (120 tys. zł).

snu u piłkarzy ręcznych – „Cudze chwalicie, swego nie znacie” – czy sok z buraka może zostać panaceum dla polskich sportowców? (Związek Piłki Ręcznej w Polsce w 2023 r.). Minister zatwierdził rozliczenie umowy nr 2023/0928/0091/UDot/DSW z dnia 17 sierpnia 2023 r. z Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Cele zakładane w ramach prowadzonych projektów naukowych zostały osiągnięte. W ramach ww. badań m.in.: opracowywano szczegółową metodykę i plan badań, przeprowadzono badania, analizy, opracowano wnioski pogrupowane według analizowanych zmiennych, przedstawiono część wyników badań na konferencji naukowej, zgodnie z przyjętymi założeniami w projekcie. Jak wynika z wyjaśnień Dyrektor DSW Angeliki Głowienki badania w projektach naukowych przyczyniły się m.in. do podwyższenia świadomości, wiedzy i warsztatu trenerów i zawodników.

(akta kontroli str. 2284-2296, 3000-3026, 6064)

7. W latach 2021-2024 (do 31 marca) Minister wspierał szkolenie byłych zawodników Kn w ramach *Programu Super Trener*, ogółem przeznaczając na dofinansowanie 17 996 tys. zł. W latach 2021-2023 Pzs wykorzystały dofinansowanie w kwocie 8 142,1 tys. zł w ramach 28 umów, tj.: 898,7 tys. zł w 2021 r. (pięć umów), 2 849,8 tys. zł w 2022 r. (dziewięć umów), 4 393,6 tys. zł w 2023 r. (14 umów). W ramach tych umów objęto łącznie 426 byłych zawodników Kn uczestniczących w systemie kontroli efektów potreningowych, 39 asystentów trenerów Kn oraz pięciu asystentów dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w Pzs (byłych członków Kn, którzy zakończyli karierę reprezentacyjną), tj.: 48 zawodników i pięciu asystentów trenerów w 2021 r.; 157 zawodników, 14 asystentów trenerów i jednego asystenta dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w 2022 r.; 221 zawodników, 20 asystentów trenerów i czterech asystentów dyrektora sportowego/kierownika wyszkolenia w 2023 r.

(akta kontroli str. 1978-1980, 6065)

Kontrolą objęto trzy umowy zawarte w ramach *Programu Super Trener*⁵⁰ na łączną kwotę dofinansowania 2 213,7 tys. zł. Pzs wykorzystały dofinansowanie w wysokości 2 204,4 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanych środków dofinansowania dokonano w wysokości 9 349,70 zł.

Oferty Pzs oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programie, udzielono dofinansowania zgodnie z warunkami wskazanymi w programie i przepisach ustawy o finansach publicznych. W Ministerstwie monitorowano realizację zadań w trakcie ich realizacji na podstawie przekazywanych przez Pzs sprawozdań częściowych (za I i II półrocze) oraz prawidłowo i terminowo rozliczono zadania. Celem skontrolowanych zadań było przygotowanie byłych zawodników do samodzielnego prowadzenia treningu sportowego w Kn. Uczestniczyli oni w akcjach szkoleniowych jako asystenci trenera głównego. Zawodnicy poszczególnych grup szkoleniowych, pod nadzorem trenerów asystentów, zostali poddani licznym badaniom potreningowym. Łącznie w dofinansowanych zadaniach uczestniczyło 130 byłych zawodników Kn oraz 11 trenerów asystentów.

(akta kontroli str. 15-18, 69-146, 3000-3026)

8. W latach 2022-2024 (do 31 marca) Minister dofinansowywał ze środków budżetu państwa część 25 zadania realizowane przez Pzs w *Programie wspierania kariery dwutorowej członków Kn*. Ogółem kwota wydatkowana na dofinansowanie programu

⁵⁰ Umowa: nr 2022/0605/0091/UDot/39/DSW z 28 czerwca 2022 r. ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce (dofinansowanie 604,4 tys. zł), nr 2023/0985/0048/UDot/35/DSW z 17 sierpnia 2023 r. z PZ Narciarskim (550 tys. zł), nr 2023/0618/0041/UDot/32/DSW z 25 lipca 2023 r. z PZ Łyżwiarstwa Szybkiego (1 050 tys. zł).

wyniosła 3 484,8 tys. zł. W poszczególnych latach kwota wykorzystanego dofinansowania zadań realizowanych przez Pzs w ramach siedmiu umów wynosiła łącznie 1 268,7 tys. zł, tj.: 314,4 tys. zł w 2022 r. (dwie umowy), 954,3 tys. zł w 2023 r. (pięć umów). W ramach tych umów zadaniem objęto łącznie 447 uczestników – członków Kn objętych programami kariery dwutorowej (tj.: 91 w 2022 r., 356 w 2023 r.) oraz przeprowadzono 65 szkoleń dla uczestników zadania (tj.: 7 w 2022 r., 58 w 2023 r.).

(akta kontroli str. 1981-1982, 3000-3026, 6065)

Kontrolą objęto dwie umowy zawarte w ramach *Programu wspieranie kariery dwutorowej członków Kn*⁵¹ na łączną kwotę dofinansowania 415 tys. zł. Polskie związki sportowe wykorzystały dofinansowanie w wysokości 410,7 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanych środków dofinansowania dokonano w wysokości 4 254,16 zł.

Oferty Pzs oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w ww. programie, udzielono dofinansowania zgodnie z warunkami wskazanymi w programie i przepisach ustawy o finansach publicznych. W Ministerstwie monitorowano realizację zadań w trakcie ich realizacji na podstawie przekazywanych przez Pzs sprawozdań częściowych oraz prawidłowo i terminowo rozliczono zadania. W ramach realizacji umów uczestniczyło łącznie 204 zawodników Kn, przeprowadzono 15 szkoleń, 50 uczestników zadania realizowanego przez PZ Lekkiej Atletyki zdobyło kwalifikacje instruktora lekkiej atletyki.

(akta kontroli str. 15-68)

9. Stwierdzono, że w ramach zawieranych przez Ministra z Pzs w latach 2019-2023 umów o dofinansowanie zadań w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego, zobowiązano Pzs do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych⁵², a w przypadku zleceńbiorców, zawierających umowy, których zawarcie jest wyłączone z zakresu stosowania tej ustawy – do wydatkowania środków sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny. W zawieranych umowach Minister nie wskazał natomiast w jaki sposób zleceńbiorca mają dokonywać ww. wyboru wykonawców oraz dokonywać wydatków w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny.

NIK zauważył, że w *Programie wspierania projektów naukowych* (realizowanym w latach 2021-2024) odmiennie niż w innych programach dot. m.in. sportu wyczynowego Minister nie wskazał, że zleceńbiorca zawierający umowy, których zawarcie jest wyłączone z zakresu stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych, zobowiązuje się wydatkować środki w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, w trybie przetargu, zgodnie z art. 70¹ i 70³-70⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁵³, chyba że charakter umowy lub jej przedmiot czynią niezasadnym zastosowanie formy przetargu lub przepisy szczególne przewidują inną formę i tryb zawierania umowy. Ponadto nie zobowiązano zleceńbiorca, aby ogłoszenie, o którym mowa w art. 70¹ § 2 K.c., kierować do możliwie nieograniczonego kręgu adresatów. W kontrolowanych umowach np. z PZ Żeglarskim (nr 2021/0168/0032/UDot/68/DSW z 21 maja 2021 r. czy nr 2022/0725/0032/UDot/68/DSW z 6 lipca 2022 r.) na realizację projektu naukowego ponoszono m.in. koszty zakupu sprzętu i materiałów do realizacji badań (w kwotach odpowiednio 1 761,69 zł i 22 224,55 zł).

⁵¹ Umowa: nr 2022/1094/0047/UDot/28/DSW z 31 sierpnia 2022 r. z PZ Lekkiej Atletyki, nr 2023/0895/0032/UDot/68/DSW z 7 sierpnia 2023 r. z PZ Żeglarskim.

⁵² Odpowiednio ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.), która została uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r. oraz ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm.), obowiązująca od 1 stycznia 2021 r.

⁵³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1061, Dalej: K.c. lub Kodeks cywilny.

Minister w latach 2019-2024 nie wprowadził również w rozliczeniu dofinansowanych zadań ze środków z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna i funduszy celowych (FRKF, FZSdU) narzędzi weryfikacji rozliczenia np. w formie deklaracji zleceniobiorców (Pzs) w zakresie udzielania zamówień zgodnie w umową o dofinansowanie, w tym przepisami K.c. lub regulacji wewnętrznych Pzs w zakresie udzielania zamówień ze środków publicznych. Zdaniem NIK wydatki w Pzs na zakup sprzętu i materiałów do realizacji projektu naukowego powinny być dokonywane w sposób konkurencyjny, w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych, a w przypadku gdy zawarcie umowy jest wyłączone z zakresu stosowania tej ustawy, w trybie przetargu określonego w art. 70¹ i 70^{3-70⁵} Kodeksu cywilnego.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że nie są mu znane przyczyny, dla których w ramach dofinansowanych zadań nie określono w jaki sposób zleceniobiorcy (Pzs) mają dokonywać wyboru wykonawców oraz dokonywać wydatków w sposób celowy, oszczędny i konkurencyjny, w tym stosowania przetargu zgodnie z przepisami K.c. Problem zostanie przeanalizowany i w przypadku, gdy ww. zasady nie były przestrzegane wprowadzone zostaną stosowne zmiany.

(akta kontroli str. 3178-3187, 3188-3194)

10. W latach 2019-2021 (I kwartał) w ramach *Programu wspierania przygotowań do udziału w igrzyskach paraolimpijskich, igrzyskach głuchych, mistrzostwach świata i Europy* Pzs wykorzystały 62 215,5 tys. zł, obejmując zadaniami ogółem 1 998 zawodników Kn⁵⁴.

(akta kontroli str. 3178-3187, 3188-3194, 6059-6067)

11.1. W latach 2019-2024 (do 31 marca 2024 r.) Minister ogłaszał i realizował programy w ramach sportu powszechnego, w których dofinansował zadania realizowane przez Pzs w kwocie ogółem 378 146,1 tys. zł, w tym ze środków budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna 39 317,9 tys. zł (3 121,7 tys. zł w 2019 r., 3 896,5 tys. zł w 2020 r., 5 035 tys. zł w 2021 r., 17 822,5 tys. zł w 2022 r., 9 442,2 tys. zł w 2023 r.), ze środków FRKF 337 309,1 tys. zł (22 154,9 tys. zł w 2019 r., 54 288,6 tys. zł w 2020 r., 60 075,8 tys. zł w 2021 r., 82 473,7 tys. zł w 2022 r., 118 316,1 tys. zł w 2023 r.) oraz ze środków FZSdU 1 519,1 tys. zł (170 tys. zł w 2019 r., 62 tys. zł w 2020 r., 90 tys. zł w 2021 r., 490 tys. zł w 2022 r., 707,1 tys. zł w 2023 r.). Dofinansowanie w 2023 r. w stosunku do roku 2019 z części 25 wzrosło o 202,5%, ze środków FRKF wzrosło o 434%, ze środków FZSdU wzrosło o 315,9%. W kwocie ogółem 378 146,1 tys. zł wydatkowanej na zadania Pzs zawarto 548 umów oraz dofinansowaniem objęto 9 497 311 uczestników, w tym wydatki na zadania realizowane przez Pzs dotyczące sportu osób niepełnosprawnych wynosiły 12 737,7 tys. zł (92 umowy), a dofinansowaniem objęto 7 951 718 uczestników – dzieci i młodzieży. Zrealizowano cele programów dotyczące m.in. upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży oraz promocji wśród nich zdrowego i aktywnego stylu życia.

11.2. Ze środków budżetu państwa części 25 dofinansowano zadania realizowane przez Pzs w ramach programów Ministra, tj.: *Programu Sport dla Wszystkich*, *Programu Sportowe Wakacje+*, *Programu Kibice Razem* dotyczącego poprawy organizacji i bezpieczeństwa imprez sportowych w Polsce poprzez budowę struktur dialogu i współpracy ze środowiskiem kibiców (na lata 20219 i na lata 2022-2024)⁵⁵. Na *Program Sport dla Wszystkich* wydatkowano ogółem 235 094,3 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez Pzs 14 521,8 tys. zł, tj. 6,2% środków (na podstawie 113 umów): 2 021,8 tys. zł w 2019 r. (26 umów), 2 141,3 tys. zł w 2020 r. (28 umów), 2 810,1 tys. zł w 2021 r. (22 umowy), 5 606,4 tys. zł w 2022 r. (35 umów),

⁵⁴ 366 w 2019 r., 192 w 2020 r., 360 w 2021 r., 500 w 2022 r., 366 w 2023 r., 214 w I kwartale 2024 r.

⁵⁵ Dalej: Program Kibice Razem.

1 942,2 tys. zł w 2023 r. (dwie umowy). Dofinansowaniem objęto ogółem 282 328 uczestników, tj. 74 389 w 2019 r., 45 419 w 2020 r., 44 180 w 2021 r., 86 640 w 2022 r., 31 700 w 2023 r.

Różnice związane z liczbą i wysokością dotacji przekazywanych Pzs w 2023 r. w porównaniu z latami ubiegłymi wynikały z dokonanych przez Ministra zmian treści programowych, które wykluczyły Pzs⁵⁶. Na przełomie roku 2022/2023 Minister zdecydował o ogłoszeniu naboru wniosków do *Programu Sport dla Wszystkich* na 2023 r. w dwóch naborach: 16 listopada 2022 r. oraz 28 marca 2023 r. W pierwszym naborze w wyniku prac komisji oceniającej pozytywnie oceniono ponad 265 wniosków, w tym wnioski Pzs. Jak wyjaśnił Dyrektor DS Dariusz Buza, stosownie do decyzji Ministra dofinansowano podmioty, które w ocenie Ministra musiały jak najszybciej przystąpić do realizacji projektów. Jako priorytet przyjęto wsparcie projektów rozpoczynających się w I kwartale 2023 r., duże ponadregionalne zadania oraz projekty wpisujące się w strategiczne cele Państwa. Ponadto Dyrektor DS wyjaśnił, że decyzję o przeprowadzeniu w 2023 r. drugiego naboru w ramach *Programu Sport dla Wszystkich* z wyłączeniem Pzs podjął Minister.

Na *Program Sportowe Wakacje+* wydatkowano w latach 2020-2023 ogółem 105 627,7 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez Pzs 16 278 tys. zł, tj. 15,4% środków (na podstawie 46 umów): 555,2 tys. zł w 2020 r., (sześć umów), 925 tys. zł w 2021 r. (10 umów), 9 797,8 tys. zł w 2022 r. (29 umów), 5 000 tys. zł w 2023 r. (jedna umowa). Dofinansowaniem objęto ogółem 97 125 uczestników, tj. 8 734 w 2020 r., 12 061 w 2021 r., 69 925 w 2022 r., 6 405 w 2023 r.

Na *Program Kibice Razem* wydatkowano ogółem 8 518,1 tys. zł na podstawie siedmiu umów zawartych z PZ Piłki Nożnej, tj.: 1 099,9 tys. zł w 2019 r., 1 200 tys. zł w 2020 r., 1 299,9 tys. zł w 2021 r., 2 418,3 tys. zł w 2022 r., 2 500 tys. zł w 2023 r.

11.3. Ze środków FRKF dofinansowano *Program Sport Wszystkich Dzieci – Projekty upowszechniania sportu dzieci i młodzieży przez polskie związki sportowe*, *Sport Wszystkich Dzieci – Wspieranie organizacji imprez sportowych dla dzieci i młodzieży*, *Program „Certyfikacji Szkółek Piłkarskich”*, *Program Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych*.

Na *Program Sport Wszystkich Dzieci – Projekty upowszechniania sportu dzieci i młodzieży przez polskie związki sportowe* wydatkowano ogółem 145 632,2 tys. zł (na podstawie 178 umów z Pzs), tj. 17 353,8 tys. zł w 2019 r. (30 umów), 18 833,6 tys. zł w 2020 r. (29 umów), 20 548,8 tys. zł w 2021 r. (33 umowy), 26 997,6 tys. zł w 2022 r. (35 umów), 61 898,4 tys. zł (51 umów). Dofinansowaniem objęto 602 694 uczestników, tj. 103 845 w 2019 r., 60 696 w 2020 r., 55 320 w 2021 r., 60 382 w 2022 r., 322 451 w 2023 r.

Na *Program Sport Wszystkich Dzieci – Wspieranie organizacji imprez sportowych dla dzieci i młodzieży* wydatkowano ogółem 48 610,8 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez Pzs 9 597,9 tys. zł, tj. 19,7% środków (na podstawie 99 umów z Pzs): 1 975,3 tys. zł w 2019 r. (22 umowy), 1 672,5 tys. zł w 2020 r. (23 umowy), 2 666,1 tys. zł w 2021 r. (26 umów), 3 284 tys. zł w 2022 r. (28 umów). Dofinansowaniem objęto 202 912 uczestników, tj. 72 964 w 2019 r., 25 076 w 2020 r., 52 973 w 2021 r., 51 899 w 2022 r.

Na *Program „Certyfikacji Szkółek Piłkarskich”* wydatkowano 169 341,3 tys. zł na zadania realizowane przez PZ Piłki Nożnej (na podstawie czterech umów), tj. 31 341,3 tys. zł w 2020 r. (jedna umowa), 35 000 tys. zł w 2021 r. (jedna umowa), 50 000 tys. zł w 2022 r. (jedna umowa), 53 000 tys. zł w 2023 r. (jedna umowa).

⁵⁶ Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu w ramach Programu Sport dla Wszystkich było przedmiotem kontroli NIK – R/23/004 Organizacja, przyznawanie środków oraz realizacja przedsięwzięć w ramach konkursu Sport dla Wszystkich.

Dofinansowaniem objęto 354 014 uczestników, tj. 56 757 w 2020 r., 90 503 w 2021 r., 93 619 w 2022 r., 113 135 w 2023 r.

Na *Program Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych*⁵⁷ wydatkowano ogółem 104 103,7 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez Pzs 12 737,7 tys. zł, tj. 12,2% środków (na podstawie 92 umów z Pzs): 2 825,8 tys. zł w 2019 r. (19 umów), 2 441,2 tys. zł w 2020 r. (21 umów), 1 860,8 tys. zł w 2021 r. (15 umów), 2 192,2 tys. zł w 2022 r. (17 umów), 3 417,7 tys. zł w 2023 r. (20 umów). Dofinansowaniem objęto 7 951 718 uczestników, tj. 10 912 w 2019 r., 10 646 w 2020 r., 10 803 w 2021 r., 1 805 814 w 2022 r., 6 113 543 w 2023 r.

11.4. Ze środków FZSdU dofinansowano zadania: *Zajęcia sportowe dla uczniów, ukierunkowane na upowszechnianie sportów zimowych* (w latach 2019-2021) oraz *Zajęcia sportowe dla uczniów z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej* (w latach 2022-2023), które realizowane były również przez Pzs. Na zadania wydatkowano ogółem 117 319,8 tys. zł, w tym na zadania realizowane przez Pzs 1 519,1 tys. zł, tj. 1,3% środków (na podstawie dziewięciu umów): tj. 170 tys. zł w 2019 r. (dwie umowy), 62 tys. zł w 2020 r. (jedna umowa), 90 tys. zł w 2021 r. (jedna umowa), 490 tys. zł w 2022 r. (dwie umowy), 707,1 tys. zł w 2023 r. (trzy umowy). W ramach ww. umów dofinansowano 6 520 uczestników (1 044 w 2019 r., 453 w 2020 r., 786 w 2021 r., 1 708 w 2022 r., 2 529 w 2023 r.)⁵⁸.

W latach 2019-2023 rezygnowano z realizacji zadania ukierunkowanego na upowszechnianie sportów zimowych przez Pzs, co wynikało z konieczności zintensyfikowania działań ukierunkowanych na profilaktykę wad postawy (zajęcia sportowe z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej) oraz na realizację *Programu powszechnej nauki pływania „Umiem Pływać”*.

(akta kontroli str. 530-567, 738-745, 1012-1016, 6068-6097, 6637-6665)

12.1. Kontrolą objęto pięć umów zawartych w ramach *Programu Sport dla Wszystkich*⁵⁹ na łączną kwotę dofinansowania 4 148 tys. zł. Pzs wykorzystała dofinansowanie w wysokości 4 142,2 tys. zł. Zwrotu niewykorzystanych środków dofinansowania dokonano w wysokości 5 814,43 zł.

Oferty Pzs oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym, zgodnie z kryteriami oceny określonymi w programie. W jednym przypadku protokół oceny oferty nie został opatrzony datą i podpisem przez osobę dokonującą oceny, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dofinansowania udzielono zgodnie z warunkami wskazanymi w programie i przepisach ustawy o finansach publicznych. W Ministerstwie monitorowano wykonanie zadań w trakcie ich realizacji na podstawie przekazywanych przez Pzs sprawozdań częściowych (zgodnie z umowami dotacyjnymi dla dofinansowania równego lub przekraczającego kwotę 500 tys. zł zleceniobiorca zobowiązany był do comiesięcznego sporządzania sprawozdania merytoryczno-finansowego). W Ministerstwie nie egzekwowano jednak obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowej realizacji zadania, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W Ministerstwie prawidłowo i terminowo rozliczano

⁵⁷ W toku kontroli NIK nr P/24/024 nie badano realizowanych przez Pzs zadań w zakresie sportu osób niepełnosprawnych w ramach *Program Upowszechniania Sportu Osób Niepełnosprawnych*.

⁵⁸ W toku kontroli NIK nr P/24/024 nie badano zadań realizowanych przez polskie związki sportowe dofinansowanych ze środków FZSdU.

⁵⁹ Umowy: nr 2021/0261/0016/UDot/DS/01/KK z 10 czerwca 2021 r. z PZ Tenisa Stołowego pn. Narodowy Dzień Tenisa Stołowego (dofinansowanie 400 tys. zł); nr 2022/1318/0009/UDot/DS/01/PW z 16 listopada 2022 r. z PZ Rugby pn. Rugbyowe jajo walczy z nadwagą (600 tys. zł); nr 2022/0967/0276/UDot/DS/01/PW z 12 sierpnia 2022 r. z PZ Piłki Nożnej pn. XXII edycja Turnieju „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku” (1 200 tys. zł); nr 2023/0117/0011/UDot/DS/01/BP z 11 kwietnia 2023 r. z PZ Pływackim pn. Śladami Mistrzów – zajęcia edukacyjno-sportowe, eventy, szkolenia (742,2 tys. zł); nr 2023/0137/0276/UDot/DS/01/PW z 21 kwietnia 2023 r. z PZ Piłki Nożnej pn. XXIII edycja Turnieju „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku” (1 200 tys. zł).

zadania. W ramach realizacji objętych badaniem umów programem objęto łącznie 69 236 uczestników. Zaplanowane przedsięwzięcia zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 530-533, 544-548, 707-1016)

12.2. Kontrolą objęto trzy umowy zawarte w ramach *Programu Sportowe Wakacje*⁶⁰ na łączną kwotę 6 179,7 tys. zł. Pzs wykorzystały dofinansowanie w wysokości 6 110,1 tys. zł. Oferty polskich związków sportowych oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym, zgodnie z kryteriami oceny określonymi w programie. W dwóch przypadkach protokół oceny oferty nie został opatrzony datą i podpisem przez osobę dokonującą oceny, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Udzielono dofinansowania zgodnie z warunkami wskazanymi w programie i przepisach ustawy o finansach publicznych. Ministerstwo monitorowało realizację zadań w trakcie ich realizacji na podstawie przekazywanych przez Pzs sprawozdań częściowych oraz wizytacji lub kontroli doraźnych. W Ministerstwie nie egzekwowano jednak obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowej realizacji zadania, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ministerstwo prawidłowo rozliczyło zadania. W przypadku trzech umów zatwierdzenia rozliczenia dokonano po upływie 30 dni od dnia jego przedstawienia, co w odniesieniu do dwóch umów było spowodowane koniecznością uzupełnienia oraz uszczegółowienia dokumentacji rozliczeniowej. Natomiast w przypadku umowy z PZ Tenisa Stołowego (nr 2022/0916/0016/UDot/DS/07/WM) rozliczenie dotacji nastąpiło po terminie, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W ramach realizacji objętych badaniem umów programem objęto 17 730 uczestników. Zaplanowane zadania zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 530-533, 543-548, 568-706, 738-745, 1012-1016)

12.3. Kontrolą objęto siedem umów zawartych w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci*⁶¹ na łączną kwotę 14 790 tys. zł. Polskie związki sportowe wykorzystały dofinansowanie w wysokości 14 623,6 tys. zł. PZ Badmintona dokonał zwrotu środków w wysokości 49 635,26 zł w wyniku: rozliczenia oraz po kontroli⁶² umowy nr 2019/0257/0004/Sub.B/DS-SWD/12/ISz, po kontroli⁶³ umowy nr 2020/0105/0004/Sub.B/DS-SWD/12/ISz, w wyniku rozliczenia umowy nr 2021/0241/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC. Ponadto w dniu 2 stycznia 2024 r. PZ Badmintona dokonał zwrotu niewykorzystanej dotacji w wysokości 116 722,79 zł (dot. umowy nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC), natomiast do dnia 5 lipca 2024 r. PZ Badmintona nie dokonał zwrotu przypisanej w dniu 17 kwietnia 2024 r. kwoty 418 876,41 zł, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. W dniu 12 lipca 2024 r. w Ministerstwie wszczęto w tej sprawie postępowanie administracyjne. Zakwestionowana przez DS kwota przeznaczona była w całości na realizację pikników rodzinno-sportowych (obsługa techniczna – 288 000 zł; transport uczestników, urządzeń i sprzętu – 97 500 zł; koszty

⁶⁰ Umowy: nr 2022/0916/0016/UDot/DS/07/WM z 4 sierpnia 2022 r. z PZ Tenisa Stołowego pn. Cykl pikników pingpongowych (dofinansowanie 300 tys. zł); nr 2022/1113/0062/UDot/DS/07/IB z 2 września 2022 r. z PZ Badmintona pn. Sportowe wakacje+ Badminton (810,1 tys. zł); nr 2023/0166/0015/UDot/DS/07/PW z 7 czerwca 2023 r. z PZ Strzelectwa Sportowego pn. Strzelectwo dla każdego (5 000 tys. zł).

⁶¹ Umowy: nr 2019/0257/0004/Sub.B/DS-SWD/12/ISz z 11 lipca 2019 r. z PZ Badmintona pn. Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (dofinansowanie 592,1 tys. zł); nr 2020/0105/0004/Sub.B/DS-SWD/12/ISz z 25 maja 2020 r. z PZ Badmintona pn. Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (1 400 tys. zł); nr 2021/0241/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z 11 czerwca 2021 r. z PZ Badmintona pn. Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (838,9 tys. zł); nr 2022/0115/0059/Sub.B/DS-SWD/12/AM z 16 maja 2022 r. z PZ Tenisowym pn. Tenisa 10 – Narodowy Program Upowszechniania Tenisa (2 000 tys. zł); nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z 5 września 2023 r. z PZ Badmintona pn. Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (1 349,4 tys. zł); nr 2023/0180/0054/Sub.B/DS-SWD/12/WJ z 5 lipca 2023 r. z PZ Szermierzom pn. Upowszechnianie szermierki w Polsce – Nie siedź przed komputerem, spróbuj czegoś w realu (2 855 tys. zł); nr 2023/0187/0044/Sub.B/DS-SWD/12/WJ z 10 lipca 2023 r. z PZ Rugby na zadanie pn. Upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży (5 200 tys. zł).

⁶² Kontrola MSiT – wystąpienie pokontrolne DK-WK.0803.4.2022 z dnia 10 listopada 2022 r.

⁶³ Jw.

pośrednie – 33 376,41 zł). W ocenie DS po analizie sprawozdania z wykonania zadania oraz dokumentów rozliczeniowych, w realizacji umowy wystąpiły nieprawidłowości w zakresie: finansowania przedsięwzięć sportowych podczas wydarzeń o charakterze politycznym (w trakcie kampanii wyborczej) oraz rozbieżności w zakresie deklarowanej liczby uczestników a dokumentacją rozliczeniową, która nie potwierdzała deklarowanych ilości.

Oferty oceniono prawidłowo pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programie. W przypadku 6 z 7 umów udzielono dofinansowania zgodnie z warunkami wskazanymi w programie i przepisach ustawy o finansach publicznych. W ramach umowy nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z PZ Badmintona udzielono dofinansowania m.in. na realizację 150 pikników rodzinnych niezgodnie z założeniami programu, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ministerstwo monitorowało realizację zadań w trakcie ich realizacji na podstawie przekazywanych przez PZ Badmintona comiesięcznych sprawozdań merytoryczno-finansowych z realizacji części zadania, jednakże część sprawozdań nie w pełni spełniała zakres określony w umowie, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ministerstwo terminowo rozliczyło zadania, tj. w przypadku pięciu umów zatwierdzono rozliczenie w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia, natomiast w przypadku dwóch umów zatwierdzenia rozliczenia dokonano po upływie 30 dni od dnia jego przedstawienia, co było spowodowane koniecznością uzupełnienia oraz uszczegółowienia dokumentacji rozliczeniowej. W ramach realizacji objętych badaniem umów dofinansowaniem objęto łącznie 153 781 uczestników. Zajęcia sportowe dla dzieci były prowadzone w grupach w formie systematycznych dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, zorganizowano obozy/imprezy sportowe, zakupiono sprzęt sportowy, realizowano zadania mające na celu podniesienie kompetencji kadr kultury fizycznej oraz działania promocyjne.

(akta kontroli str. 530-533, 549-565, 738-745, 1017-1417, 4250-6036)

13. W latach 2019-2023 na zadania realizowane w ramach *Programu „Certyfikacji Szkółek Piłkarskich”* przez operatora krajowego PZ Piłki Nożnej Minister udzielił dofinansowania ze środków FRKF w ramach czterech umów⁶⁴ w kwocie ogółem 173 000 tys. zł, z której wykorzystano 169 341,3 tys. zł, tj. 31 341,3 tys. zł w 2020 r., 35 000 tys. zł w 2021 r., 50 000 tys. zł w 2022 r., 53 000,0 tys. zł w 2023 r.

Kontrolą objęto wszystkie cztery umowy zawarte w latach 2020-2023. Wnioski o dofinansowanie oceniono pod względem formalnym i merytorycznym zgodnie z zasadami i kryteriami oceny określonymi w programie oraz zarządzeniach Ministra w sprawie powołania komisji oceniających (opiniujących). Dofinansowania udzielono zgodnie z warunkami wskazanymi w przepisach rozporządzenia z dnia 12 sierpnia 2019 r. sprawie przekazywania środków z FRKF, programach na lata 2020-2023. Realizację zadania monitorowano na podstawie comiesięcznych raportów sprawozdawczo-ewaluacyjnych składanych przez PZ Piłki Nożnej. Badane umowy rozliczono prawidłowo i terminowo na podstawie złożonych sprawozdań końcowych z rozliczenia zadania.

W efekcie realizacji ww. zadań w programie brało udział od 324 do 1 121 szkółek z terenu całej Polski na poziomach certyfikacji: zielonym, brązowym, srebrnym

⁶⁴ Umowy: nr 2020/0157/00377/Sub.B/DS.-SWD/20ISz. z 26 czerwca 2020 r.; nr 2021/0258/0037/Sub.B/DS.-CSP/20/AM z 16 czerwca 2021 r.; nr 2022/0287/0037/Sub.B/DS.-CSP/20/AM z 8 lipca 2022 r.; nr 2023/0062/0037/Sub.B/DS.-CSP/20/WJ z 29 marca 2023 r.

i złotym. W 2020 r. podpisano 557⁶⁵ umów ze szkołkami, w 2021 r. 324⁶⁶, w 2022 r. 1100⁶⁷, a w 2023 r. 1 121⁶⁸. W zadaniach uczestniczyło ogółem 354 014 uczestników, tj. 56 757 w 2020 r., 90 503 w 2021 r., 93 619 w 2022 r., 113 135 w 2023 r. Liczba zawodników objętych dofinansowaniem w latach 2020-2023 wzrosła z 56 757 do 113 135, tj. o 99,3%. W końcowych sprawozdaniach merytorycznych PZ Piłki Nożnej potwierdził osiągnięcie zakładanych efektów i rezultatów zadań.

(akta kontroli str. 4241-4243, 4244-4249, 6147-6604, 6610-6621)

14. W latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister realizował programy w zakresie sportu młodzieżowego ze środków FRKF. Na zadania realizowane przez Pzs w zakresie sportu młodzieżowego Minister wydatkował łącznie 896 567,7 tys. zł. W poszczególnych latach wydatki te wyniosły: 138 728 tys. zł w 2019 r., 148 174,2 tys. zł w 2020 r., 151 617,9 tys. zł w 2021 r., 163 960,7 tys. zł w 2022 r., 210 414,2 tys. zł w 2023 r., 83 672,7 tys. zł do 31 marca 2024 r. Wydatki na programy w zakresie sportu młodzieżowego w 2023 r. wzrosły o 51,7% w odniesieniu do 2019 r. Wzrost wydatków rok do roku stanowił: 6,8% (w 2020 r. w odniesieniu do 2019 r.), 2,3% (w 2021 r. w odniesieniu do 2020 r.), 8,1% (w 2022 r. z odniesieniu do 2021 r.), 28,3% (w 2023 r. w odniesieniu do 2022 r.).

Na szkolenie centralne zawodników Kn Minister wydatkował łącznie 576 639,1 tys. zł w ramach 238 umów z Pzs, tj.: 87 558,6 tys. zł w 2019 r. (38 umów), 90 727 tys. zł w 2020 r. (38 umów), 91 547,4 tys. zł w 2021 r. (38 umów), 100 801,5 tys. zł w 2022 r. (70 umów), 135 367 tys. zł w 2023 r. (38 umów), 70 637,6 tys. zł do 31 marca 2024 r. (16 umów). Dofinansowaniem w szkoleniu centralnym objęto ogółem 51 028 zawodników Kn (9 180 w 2019 r., 9 120 w 2020 r., 9 872 w 2021 r., 9 310 w 2022 r., 9 447 w 2023 r., 4 099 w I kwartale 2024 r.).

Na szkolenie młodzieży uzdolnionej sportowo w Szkołach Mistrzostwa Sportowego (SMS) i Niepublicznych Szkołach Mistrzostwa Sportowego (NSMS) oraz szkolenie w Ośrodkach Szkolenia Sportowego Młodzieży (OSSM) Pzs (szkolenie grupowe) w latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister wydatkował łącznie 169 641,8 tys. zł w ramach 171 umów z Pzs, tj.: 28 312 tys. zł w 2019 r. (35 umów), 29 315,1 tys. zł w 2020 r. (31 umów), 28 810,6 tys. zł w 2021 r. (29 umów), 32 868,1 tys. zł w 2022 r. (41 umów), 40 640 tys. zł w 2023 r. (29 umów), 9 696 tys. zł do 31 marca 2024 r. (sześć umów). Dofinansowaniem w szkoleniu w SMS i NSMS oraz w szkoleniu w OSSM objęto ogółem 12 534 zawodników w kategoriach młodzieżowych, odpowiednio: 2019 r. – 1 938 i 1 020; 2020 r. – 1 884 i 460, 2021 r. – 1 873 i 426, 2022 r. – 1 810 i 445, 2023 r. – 1 859 i 543, 2024 r. (do 31 marca) – 211 i 65.

Na organizację zawodów Turnieju Nadziei Olimpijskich w ramach Grupy Wyszehradzkiej w latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister wydatkował łącznie 3 988,6 tys. zł na podstawie 38 umów z Pzs, tj.: 354,8 tys. zł w 2019 r. (pięć umów), 538 tys. zł w 2020 r. (siedem umów), 820,5 tys. zł w 2021 r. (dziewięć umów), 709,5 tys. zł w 2022 r. (siedem umów), 1 475,8 tys. zł w 2023 r. (dziewięć umów), 90 tys. zł do 31 marca 2024 r. (jedna umowa). Dofinansowaniem w okresie 2019-2024 r. (do 31 marca) w ramach zorganizowanych 38 zawodów objęto ogółem 4 272 zawodników młodzieżowych, odpowiednio: 527, 860, 1 034, 780, 1 015, 56.

W ramach ogólnopolskiego projektu szkolenia młodzieży uzdolnionej sportowo w szkolnych ośrodkach sportowych działających ze wsparciem jednostek samorządu terytorialnego w latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister wydatkował łącznie 135 175,7 tys. zł na podstawie 47 umów z Pzs, tj.: 22 502,6 tys. zł w 2019 r. (pięć umów), 22 989 tys. zł w 2020 r. (pięć umów), 23 922,2 tys. zł w 2021 r. (siedem

⁶⁵ Poziom złoty 113, poziom srebrny 125, poziom brązowy 319.

⁶⁶ Poziom złoty 88, poziom srebrny 88, poziom brązowy 152.

⁶⁷ Poziom złoty 49, poziom srebrny 118, poziom brązowy 181, poziom zielony 752.

⁶⁸ Poziom złoty 56, poziom srebrny 133, poziom brązowy 183, poziom zielony 749.

umów), 29 581,5 tys. zł w 2022 r. (18 umów), 32 930,4 tys. zł w 2023 r. (10 umów), 3 250 tys. zł do 31 marca 2024 r. (dwie umowy). Dofinansowaniem w latach 2019-2024 (do 31 marca) objęto ogółem 105 256 zawodników młodzieżowych w ramach umów z Pzs, odpowiednio: 20 495, 19 142, 20 770, 21 162, 22 048, 1 639. Ponadto w latach 2019-2023 na podstawie 11 umów z Instytutem Sportu-PIB dofinansował w kwocie 12 360,2 tys. zł szkolenie sportowe zawodników z Pzs w kolarstwie, hokeju na lodzie i łyżwiarstwie figurowym. Dofinansowaniem w ramach tych umów objęto w latach 2019-2023 łącznie 4 424 zawodników młodzieżowych, odpowiednio: 1 021, 1 040, 1 280, 538, 545.

W ramach *Programu Wspieranie szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży „Mały wielki Polak – nadzieje olimpijskie”* w latach 2020-2021 Minister wydatkował łącznie 11 122,5 tys. zł na podstawie 50 umów z Pzs, tj.: 4 605,2 tys. zł w 2020 r. (17 umów), 6 517,3 tys. zł w 2021 r. (33 umowy). Dofinansowaniem w latach 2020-2021 objęto 5 321 zawodników Kn, w tym 1 717 w 2020 r. i 3 604 w 2022 r.

Cele programów sportu młodzieżowego dotyczące awansu reprezentacji Polski w rankingach medalowych oraz punktacji były w latach 2019-2023 monitorowane w DSW w oparciu o wyniki zawodów w młodzieżowych kategoriach wiekowych w olimpijskich sportach letnich i zimowych, tj. Młodzieżowych MŚ, MŚ Juniorów, MŚ Juniorów Młodszych/Kadetów, Młodzieżowych ME, ME Juniorów, ME Juniorów Młodszych/Kadetów. W 2023 r. w stosunku do 2019 r. w zawodach tych wzrosła liczba medali i osiągnięto awans w rankingach medalowych⁶⁹ oraz wzrosła liczba zdobytych punktów i uzyskano awans w rankingach punktowych⁷⁰. Wpływ na uzyskane wyniki sportowe w sezonie 2020/2021 miała trwająca epidemia Covid-19.

(akta kontroli str. 184-225, 6637-6665)

Kontrolą w zakresie programów sportu młodzieżowego objęto 13 umów zawartych w latach 2019, 2021, 2023 w ramach *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* na: szkolenie centralne – pięć umów⁷¹, szkolenie grupowe – sześć umów⁷² oraz dwie umowy dotyczące organizacji zawodów Turnieju Nadziei Olimpijskich w ramach Grupy Wyszehradzkiej⁷³ na łączną kwotę dofinansowania 28 464,6 tys. zł. Wykorzystano dofinansowanie w wysokości 28 394,5 tys. zł, tj.: 18 443,1 tys. zł na szkolenia centralne, 9 448 tys. zł na szkolenia grupowe⁷⁴, 503,4 tys. zł na organizację zawodów Turnieju Nadziei Olimpijskich w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Zwrotu niewykorzystanych środków dofinansowania dokonano w wysokości 36 067,35 zł.

⁶⁹ Z wyjątkiem MŚ Juniorów w sporty zimowe (spadek z 5 do 4 medali), pomimo wzrostu miejsca w rankingu medalowym (z 21 na 15 miejsce).

⁷⁰ Z wyjątkiem MŚ Juniorów Młodszych/Kadetów i ME Juniorów Młodszych/Kadetów w sportach zimowych odbywają się jedynie w niektórych dyscyplinach sportu.

⁷¹ Umowy: nr 2019/0229/0004/SubB/DSW z 17 czerwca 2019 r. z PZ Badmintona (dofinansowanie 498,5 tys. zł); nr 2019/0061/0038/SubB/DSW z 1 kwietnia 2019 r. ze Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce (3 270 tys. zł); nr 2021/0064/0034/SubB/DSW z 14 kwietnia 2021 r. z PZ Narciarskim (3 677 tys. zł); nr 2023/0052/0059/SubB/DSW z 22 marca 2023 r. z PZ Tenisowym (3 797,7 tys. zł); nr 2023/0205/0037/SubB/DSW z 17 sierpnia 2023 r. z PZ Piłki Nożnej (7 200 tys. zł).

⁷² Umowy: nr 2019/0236/0004/SubB/DSW z 19 czerwca 2019 r. z PZ Badmintona (dofinansowanie 467,3 tys. zł); nr 2019/0129/0041/SubB/DSW z 19 kwietnia 2019 r. z PZ Pływackim (2 220,1 tys. zł); nr 2021/0051/0025/SubB/DSW z 1 kwietnia 2021 r. z PZ Koszykówki (2 637,2 tys. zł); nr 2021/0070/0031/SubB/DSW z 19 kwietnia 2021 r. z PZ Łyżwiarstwa Szybkiego (594 tys. zł); nr 2023/0050/0058/SubB/DSW z 22 marca 2023 r. z PZ Tenisa Stołowego (2 322,4 tys. zł); nr 2023/0073/0004/SubB/DSW z 7 kwietnia 2023 r. z PZ Badmintona (1 241,1 tys. zł).

⁷³ Umowa nr 2021/0363/0036/SubB/DSW z 14 października 2021 r. z PZ Pięcioboju Nowoczesnego (dofinansowanie 180 tys. zł); umowa nr 2023/0077/0018/SubB/DSW z 18 kwietnia 2023 r. z PZ Kajakowym (323,4 tys. zł).

⁷⁴ W tym zwrot dotacji wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem, której kwota została określona w wyniku kontroli MSiT – wystąpienie pokontrolne DK-WK.0803.4.2022 z dnia 10 listopada 2022 r.

Ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym została przeprowadzona przez członków komisji oceniającej. Oceny ofert nie dokonywano zgodnie z zasadami i kryteriami oceny, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badane umowy zostały zawarte zgodnie z ww. *Programem*. Realizacja umów była monitorowana poprzez weryfikację sprawozdań częściowych, które Pzs składały w terminach do 31 sierpnia oraz do 30 listopada danego roku. Umowy zostały rozliczone w Ministerstwie prawidłowo i terminowo.

W ramach umów na szkolenia centralne i szkolenia grupowe dofinansowano przede wszystkim koszty szkoleniowe (zgrupowania/konsultacje krajowe i zagraniczne, zawody krajowe i zagraniczne, zawody mistrzowskie – ME i MŚ⁷⁵), które w badanych umowach wyniosły 18 540,5 tys. zł, tj. 66% wydatkowanych kosztów ogółem. Ponadto dofinansowano koszty wspomagania szkolenia (w tym: wynagrodzenia dla kadry trenerskiej i osób współpracujących biorących udział w procesie szkolenia, doszkalanie trenerów, suplementy diety, sprzęt sportowy, badania diagnostyczne) oraz koszty obsługi szkolenia (koszty pośrednie). W ramach szkolenia centralnego zrealizowano łącznie 646 działań, w tym: 227 zgrupowań/konsultacji krajowych, 55 zgrupowań/konsultacji zagranicznych oraz zapewniono udział zawodników w 119 zawodach krajowych, 213 zagranicznych i 32 zawodach mistrzowskich (ME i MŚ). W zadaniach uczestniczyło ogółem 1 309 zawodników. W ramach szkolenia grupowego zrealizowano łącznie 299 działań, w tym: 127 zgrupowań/konsultacji krajowych, 4 zgrupowania/konsultacje zagraniczne, 165 zawodów krajowych. W zadaniach uczestniczyło ogółem 738 zawodników.

W ramach badanych umów dotyczących organizacji zawodów Turnieju Nadziei Olimpijskich w ramach Grupy Wyszehradzkiej dofinansowano przede wszystkim: koszty organizacji imprezy określone wymogami przepisów międzynarodowych federacji sportowych, w szczególności opłat licencyjnych oraz kosztów obsługi sędziowskiej i informatycznej (łącznie 184,7 tys. zł, tj. 37%), wynajem obiektów wraz z kosztami wynikającymi z wymogów określonych przepisami o bezpieczeństwie imprez masowych (110 tys. zł, tj. 22%), zakwaterowanie i wyżywienie zawodników, kadry trenerskiej i współpracującej (101,9 tys. zł, tj. 20%). W dwóch turniejach wzięło udział łącznie 315 zawodników.

(akta kontroli str. 177-529)

15. W latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister przyznał stypendia 6 831 członkom Kn, tj. stypendia za wyniki sportowe⁷⁶ 6 387 członkom Kn oraz stypendia 444 członkom Kn, którzy nie osiągnęli wyniku sportowego⁷⁷. W poszczególnych latach łącznie stypendia przyznano zawodnikom: 1072 w 2019 r., 820 w 2020 r., 1 197 w 2021 r., 1 551 w 2022 r., 1 398 w 2023 r., 793 w 2024 r. (do 31 marca). Ogółem na stypendia w latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister przekazał 136 574 tys. zł (21 643 tys. zł w 2019 r., 19 863 tys. zł w 2020 r., 23 591 tys. zł w 2021 r., 31 377 tys. zł w 2022 r., 33 198 tys. zł w 2023 r., 6 902 tys. zł do 31 marca 2024 r.). W większości kwoty wydatkowane były za pośrednictwem Pzs (132 063 tys. zł), ponadto przez Polski Komitet Olimpijski (4 455 tys. zł) oraz bezpośrednio przez Ministerstwo (56 tys. zł).

Kontrolą objęto udzielenie stypendiów na wnioski trzech Pzs w 2022 r. i 2023 r. dla wybranych losowo 15 stypendystów⁷⁸ na łączną kwotę 1 672,6 tys. zł. Objęte badaniem stypendia zostały przyznane zgodnie z przepisami ustawy o sporcie oraz

⁷⁵ Wyłącznie w przypadku szkolenia centralnego.

⁷⁶ Na podstawie art. 32 ustawy o sporcie.

⁷⁷ Na podstawie art. 32a ustawy o sporcie.

⁷⁸ W ramach umowy nr: 2022/0009/0017/UDot/61/DSW z 27 stycznia 2022 r. z PZ Towarzystw Wioślarskich – dla pięciu stypendystów; 2023/0019/0048/UDot/35/DSW z 31 stycznia 2023 r. z PZ Narciarskim – dla pięciu stypendystów; 2023/0123/0011/UDot/42/DSW z 7 kwietnia 2023 r. z PZ Pływackim – dla pięciu stypendystów.

rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie stypendiów sportowych⁷⁹.

(akta kontroli str. 147-176)

16. W latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister nie udzielał Pzs dotacji na zadania inwestycyjne w ramach programów inwestycyjnych dotyczących rozwoju infrastruktury sportowej.

Stwierdzono, że w ramach *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023* przyznano dofinansowanie na zadanie inwestycyjne pn. „Narodowe Centrum Szkolenia, Badań i Treningu Piłki Nożnej – I etap” na podstawie wniosku inwestycyjnego złożonego przez Polski Związek Piłki Nożnej (PZPN) w kwocie 186 123,7 tys. zł⁸⁰ oraz Protokołu zbiorczego nr 26 z dnia 27 listopada 2023 r. z oceny formalno-merytorycznej Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków FRKF, podpisanego przez Ministra Kamila Bortniczuka. Dofinansowanie zostało przyznane pomimo negatywnej oceny Zespołu do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz niezgodnie z postanowieniami *Programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023*, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Minister Sławomir Nitras odrzucił ww. wniosek w dniu 16 lutego 2024 r. w Protokole zbiorczym Nr 26a – Korekta wysokości dofinansowania (odrzućcie wniosku) w protokole nr 26 z dnia 27 listopada 2023 r. (podpisanym z upoważnienia Ministra przez Dyrektora Departamentu Inwestycji Sportowych⁸¹ Marcina Żyłowskiego). Z PZ Piłki Nożnej nie została podpisana umowa o dofinansowanie realizacji ww. zadania.

(akta kontroli str. 1474-1525, 1526-1527, 1528-1592)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister nierzetelnie informował o zasadach podziału wysokości środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019-2024 w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, tj. z budżetu państwa część 25 w *Programie dofinansowania ze środków budżetu państwa zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w igrzyskach olimpijskich oraz przygotowaniem i udziałem w mistrzostwach świata i Europy w sportach olimpijskich* oraz ze środków FRKF w *Programie dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*.

Z treści ww. programów nie wynika faktyczny podział dofinansowania, tj. że Minister dokonywał podziału środków wg kryteriów algorytmu dla 70% planowanych środków dotacji, a podział pozostałych 30% planowanych środków był zbyt zależny od własnej decyzji Ministra.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że nie było takiego założenia w zasadach przyznawania dotacji, że algorytm dotyczy podziału tylko 70% planowanych środków dotacji, a podział 30% planowanych środków wynika bezpośrednio z decyzji Ministra. Wskazał, że algorytm był wewnętrznym narzędziem, na podstawie którego oceniano wagę danej dyscypliny w systemie polskiego sportu. Był narzędziem niedoskonałym, pozwalał jednak Ministrowi na określenie realności kwot wykazanych w ofertach Pzs, choć każdorazowo wymagał weryfikacji w zakresie treści oferty, doświadczenia oraz wiedzy pracowników Departamentu DSW, zdarzeń o charakterze losowym (w tym

⁷⁹ Dz. U. poz. 1298, ze zm.

⁸⁰ PZPN złożył do oceny wniosek na dofinansowanie zadania z FRKF w kwocie 304 264 318 zł.

⁸¹ Dalej: DIS.

m.in. wzrostu cen usług, cen biletów lotniczych, cen wyżywienia i zakwaterowania, cen energii w przypadku dyscypliny „pływanie”), w tym kwot dotacji dla Pzs, które uzyskały jednorazowo wysokie wyniki sportowe, co miało wpływ na wzrost kwot w stosunku do lat poprzednich. Były Minister zeznał także, że w programach nie podawano informacji o podziale planowanych środków, tj. 70% dotacji wg algorytmu i 30% z decyzji Ministra, ponieważ nie było takiej praktyki. W ramach programów 100% środków dotacji było w dyspozycji Ministra, a algorytm był tylko jednym z narzędzi służących do oceny ofert. Ponadto Kamil Bortniczuk wskazał, że w okresie pełnienia przez niego funkcji Ministra nie prowadzono prac nad zmianą algorytmu, w tym parametrów podziału środków wg algorytmu.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że jak podał Dyrektor DSW, brak w ogłaszanych programach informacji o podziale 70% dotacji wg algorytmu i 30% wg decyzji Ministra ma charakter historyczny. Jednocześnie poinformował, że sukcesywnie przeglądowi poddawane są kolejne procesy i rozwiązania zarządczo-organizacyjne dotychczas stosowane w Ministerstwie i w przypadku powzięcia jakichkolwiek wątpliwości, będą one zmieniane. Na pytanie, dlaczego na zadania Pzs z obszaru sportu wyczynowego i młodzieżowego aż 30% środków dotacji jest przyznawane uznaniową decyzją Ministra, a tylko 70% środków dzielone jest wg parametrów algorytmu oraz czy 73,6-procentowy udział parametrów dotyczących uzyskiwanych wyników sportowych (Wyniki sportowe i Skuteczność startowa) jest wystarczający i zapewnia odpowiednie finansowanie szkolenia w Pzs, które uzyskały wysokie wyniki sportowe – Minister wyjaśnił, że analizuje zastany sposób przyznawania dotacji.

Zdaniem NIK obowiązujące zasady podziału środków publicznych powinny być przejrzyste i transparentne oraz podawane do wiadomości publicznej w ogłaszanych przez Ministra programach, zgodnie z faktycznym podziałem wg mierzalnych kryteriów algorytmu. Pozostawienie do uznaniowej decyzji Ministra 30% środków dotacji na realizację programów nie tylko nie wynikało z zasad podziału środków dotacji w programach, ale także skutkowało ryzykiem wystąpienia korupcyjnego mechanizmu dowolności postępowania⁸².

(akta kontroli str. 1593-1634, 3116-3124, 3048-3052, 3113-3124)

2. Minister zatwierdził rozliczenie dwóch umów po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj.:

- 1) informacja o przyjęciu rozliczenia umowy nr 2022/0916/0016/UDot/DS/07/WM z dnia 4 sierpnia 2022 r. z PZ Tenisa Stołowego została zatwierdzona 18 kwietnia 2023 r., tj. 48 dni po terminie. Związek przedłożył do Ministerstwa rozliczenie dofinansowania na realizację zadania pn. Cykl pikników pingpongowych w dniu 30 stycznia 2023 r. W ogłoszonym przez Ministra *Programie Sportowe Wakacje+* w pkt 7 rozdziału XII również wskazano 30-dniowy termin na zatwierdzenie rozliczenia zadania;
- 2) informacja o przyjęciu rozliczenia umowy nr 2023/0928/0091/UDot/DSW z dnia 17 sierpnia 2023 r. z Związkiem Piłki Ręcznej w Polsce na realizację projektu naukowego została zatwierdzona 30 stycznia 2024 r., tj. 8 dni po terminie. Związek przedłożył do MSiT rozliczenie dofinansowania na realizację zadania 21 grudnia 2023 r. W ogłoszonym przez Ministra *Programie wspierania projektów naukowych* w pkt 8 rozdziału VI także wskazano, że Minister zatwierdza prawidłowe rozliczenie zadania w terminie 30 dni od daty wpływu rozliczenia.

⁸² „Dowolność postępowania jest to nieprawidłowość polegająca na tym, że urzędnik rozstrzygający określone sprawy postępuje nie według określonych reguł, lecz według własnej woli, czy nawet samowoli” – opracowanie pt. *Zagrożenie korupcją w świetle wyników kontroli NIK opublikowanych w latach 2016-2020* z dnia 30 listopada 2020 r., str. 6-7, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,23307,vp,26017.pdf>.

Zgodnie z art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych zatwierdzenie przez Ministra rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym powinno nastąpić w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że przesłana przez PZ Tenisa Stołowego dokumentacja rozliczeniowa wymagała korekt, uzupełnień i wyjaśnień. Z uwagi na fakt, że pracownik prowadzący umowę w dniach od 21 stycznia do 31 marca 2023 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim, inny pracownik DS przekazywał Związkowi stosowne wyjaśnienia za pośrednictwem rozmów telefonicznych. W ich wyniku Związek złożył w systemie AMODIT ostateczne, poprawione rozliczenie w dniu 29 marca 2023 r., w wersji papierowej wpłynęło do MSiT w dniu 31 marca 2023 r.

Dyrektor DSW Angelika Głowienka wyjaśniła, że Związek Piłki Ręcznej w Polsce złożył autokorektę jednego z załączników wynikającą z omyłki pisarskiej. Załącznik ten omyłkowo nie został zarejestrowany w kancelarii MSiT, a dołączony do dokumentacji złożonej w dniu 21 grudnia 2023 r. Dostarczenie tego dokumentu pracownik potraktował jako przedłużenie terminu na przedstawienie rozliczenia do podpisu.

Zdaniem NIK Minister powinien zapewnić przestrzeganie obowiązujących przepisów w zakresie terminowego zatwierdzania rozliczania dotacji Ponadto prowadzenie spraw, w tym żądanie od zleceńbiorców przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień do dokumentacji sprawozdawczej i rozliczeniowej, powinno następować z zachowaniem formy pisemnej oraz być rejestrowane w Ministerstwie.

(akta kontroli str. 579-596, 2297-2301, 2302-2360)

3. Dyrektor Departamentu Sportu dla Wszystkich nie zapewnił złożenia podpisu przez osobę dokonującą oceny i zamieszczenia daty oceny w protokołach oceny trzech ofert na dofinansowanie zadań w ramach *Programu Sport dla Wszystkich* oraz *Programu Sportowe Wakacje+*. Dotyczyło to:

- protokołu oceny oferty nr 18717292 dotyczącej dofinansowania (1 200 tys. zł) zadania pn. *XXII edycja Turnieju „Z Podwórka na Stadion o Puchar Tymbarku”* realizowanego przez PZ Piłki Nożnej⁸³,
- protokołu oceny oferty nr 19003325 dotyczącej dofinansowania (879,7 tys. zł) zadania pn. *Sportowe Wakacje+* realizowanego przez PZ Badmintona⁸⁴,
- protokołu oceny oferty nr 21316067 dotyczącej dofinansowania (5 000 tys. zł) zadania pn. *Strzelectwo dla każdego* przez PZ Strzelectwa Sportowego⁸⁵.

Było to niezgodne ze wzorem *Protokołu oceny oferty na rok 2022 Upowszechnianie sportu w społeczeństwie ze środków budżetu państwa*, określonym w załączniku nr 2 do zarządzenia nr 8 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 2 lutego 2022 r. w sprawie powołania i trybu działania komisji konkursowej do spraw opiniowania ofert składanych do Departamentu Sportu dla Wszystkich na dofinansowanie w 2022 roku zadań z zakresu upowszechniania sportu w społeczeństwie ze środków budżetu państwa⁸⁶ oraz wzorem *Protokołu oceny wniosku Programu „Sportowe Wakacje +” w 2023 r., dofinansowanego ze środków budżetu państwa*, określonym w załączniku nr 2 do dokumentu pn. Powołanie i tryb działania Komisji oceniającej do spraw opiniowania wniosków składanych do Departamentu Sportu dla Wszystkich w ramach ogłoszonego *Programu Sportowe Wakacje+* w 2023 r., dofinansowanego ze środków budżetu państwa.

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że pracownik DS prowadzący ww. umowy znajduje się w okresie wypowiedzenia i w jego dokumentacji nie odnaleziono

⁸³ Do umowy nr 2022/0967/0276/UDot/DS/01/PW.

⁸⁴ Do umowy nr 2022/1113/0062/UDot/DS/07/IB.

⁸⁵ Do umowy nr 2023/0166/0015/UDot/DS/07/PW.

⁸⁶ Dz. Urz. MSiT, poz. 8.

podpisanych protokołów oceny wniosków, które zobowiązany był sporządzić. Zgodnie z zasadami prowadzenia spraw w formie papierowej, każdy z członków komisji oceniającej obowiązany był do wydrukowania i podpisania protokołu oceny, który powinien być w dokumentacji sprawy. Jednocześnie Dyrektor DS poinformował, że historia systemu AMODIT rejestruje kto ocenia wnioski, jednak system ten nie jest odrębnym „narzędziem” do prowadzenia i załatwiania spraw.

Zdaniem NIK protokoły oceny ofert powinny być kompletne (zawierające potwierdzenie dokonania oceny) oraz zawierać wymagane daty i podpisy osób, dokonujących oceny ofert, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi.

(akta kontroli str. 597-599, 662-663, 726-737, 780-782)

4. W umowach zawartych w ramach programów *Sport dla Wszystkich*, *Sportowe Wakacje+* i *Sport Wszystkich Dzieci* nie wprowadzono obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania, co było działaniem nierzetelnym.

Zgodnie z postanowieniami umów o dofinansowanie z Pzs zawieranych w ramach ww. programów w przypadku dofinansowania równego lub przekraczającego kwotę 500 tys. zł, zleceniobiorca (beneficjent, wnioskodawca) zobowiązany był do comiesięcznego sporządzania sprawozdania merytoryczno-finansowego z realizacji części zadania oraz przedstawiania go zleceniodawcy (Ministrowi) do 10 dnia każdego miesiąca w okresie, w którym realizowana była umowa (obowiązek ten rozpoczyna się z miesiąca następującym po miesiącu w którym podpisano umowę). W umowach zawieranych z Pzs w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci* wskazano, że ww. sprawozdanie zawiera: 1) opis przebiegu realizacji projektu (dane dot. wszystkich realizowanych komponentów, wnioski i rekomendacje); 2) opis realizacji założonego harmonogramu zadania; 3) informację dotyczącą regulowania bieżących i zaległych zobowiązań finansowych; 4) informacje dotyczące ryzyk i zagrożeń wynikających z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych, jeśli wdrożenie ich będzie konieczne. Natomiast w umowach zawieranych w *Programie Sport dla Wszystkich* i *Programie Sportowe Wakacje+* wskazano, że ww. sprawozdanie zawiera: 1) opis przebiegu realizacji projektu; 2) opis realizacji założonego harmonogramu działań; 3) informacje dotyczące ryzyk i zagrożeń wynikających z bieżącej realizacji projektu oraz działań prewencyjnych i naprawczych, jeśli wdrożenie ich będzie konieczne. W ww. umowach o dofinansowanie nie przewidziano wymogu dotyczącego przekazywania w sprawozdaniach częściowych informacji o finansowym stanie realizacji zadania.

W skontrolowanych umowach zawartych z Pzs w zakresie *Programu Sport dla Wszystkich*⁸⁷ oraz *Programu Sportowe Wakacje+*⁸⁸, a także w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci*⁸⁹ Pzs te w składanych comiesięcznych sprawozdaniach merytoryczno-finansowych z realizacji części zadania, nie wskazywały finansowej realizacji zadania, w tym aktualnego wykorzystanego dofinansowania, kosztów bezpośrednich i pośrednich zadania. Tylko w przypadku umowy nr 2023/0180/0054/Sub.B/DS-SWD/12/WJ z PZ Szermierzem, w składanych sprawozdaniach Związek ten podawał kwoty wypłat w miesiącu na wynagrodzenia prowadzących zajęcia, na imprezy sportowe i na zakup sprzętu sportowego. Z kolei PZ Badmintona w ramach umów na 2019, 2020 i 2021 r. stosował w sprawozdaniu

⁸⁷ Umowy: nr 2023/0137/0276/UDot/DS/01/PW - PZ Piłki Nożnej, nr 2023/0117/0011/UDot/DS/01/BP - PZ Pływacki; umowa nr 2022/1318/0009/UDot/DS/01/PW - PZ Rugby.

⁸⁸ Umowy: nr 2022/1113/0062/UDot/DS/07/IB - PZ Badmintona, nr 2023/0166/0015/UDot/DS/07/PW - PZ Strzelectwa Sportowego.

⁸⁹ Umowy: nr 2019/0257/0004/Sub.B/DS-SWD/12/ISz, nr 2020/0105/0004/Sub.B/DSSWD/12/ISz, nr 2021/0241/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC, nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC - PZ Badmintona; umowa nr 2022/0115/0059/Sub.B/DS-SWD/12/AM - PZ Tenisowy; umowa nr 2023/0187/0044/Sub.B/DS-SWD/12/WJ - PZ Rugby.

częściowym zapis, że „zobowiązania związane z realizacją umowy są regulowane na bieżąco, zaległości finansowe nie występują”, natomiast w sprawozdaniach częściowych do umowy na 2023 r. (okres realizacji zadania od 1 kwietnia do 30 listopada 2023 r.) za okresy: kwiecień-sierpień, wrzesień i październik 2023 r. nie podawał informacji o regulowaniu bieżących i zaległych zobowiązań finansowych, ani nie odnosił się do finansowej realizacji zadania.

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że celem zawarcia w umowach dotacyjnych postanowień dotyczących sprawozdania merytoryczno-finansowego z realizacji części zadania było wprowadzenie monitoringu realizacji zadania (również w zakresie finansowym), a nie szczegółowa sprawozdawczość finansowa jego wykonania, która wymagana jest dopiero w ramach rozliczenia całości zadania. Oświadczenie zleceniobiorcy o regulowaniu bieżących zobowiązań, bądź braku zagrożeń realizacyjnych (wykonanie zadania zgodnie z harmonogramem) było wystarczające.

Zdaniem NIK niewprowadzenie w umowach o dofinansowanie obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania było działaniem nierzetelnym i skutkowało niepełnym monitorowaniem realizacji dofinansowanych zadań przez DS.

(akta kontroli str. 597-706, 738-745, 755-777, 826-953, 1263-1373, 4323-4342, 5112-5605)

5. Minister udzielił PZ Badmintonu w 2023 r. dotacji w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci* na realizację pikników rodzinnych⁹⁰, pomimo iż głównym warunkiem realizacji zadania było założenie, że przedsięwzięcie musi mieć charakter systemowego projektu sportowego.

Zgodnie z *Programem Sport Wszystkich Dzieci* w zakresie zadania Wspieranie projektów upowszechniania sportu dzieci i młodzieży realizowanych przez polskie związki sportowe, państwowe instytuty badawcze oraz Polski Komitet Olimpijski na 2023 r. dofinansowaniem mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych. Wśród głównych warunków realizacji (pkt 3 rozdziału VI *Programu*) wskazano, że przedsięwzięcie realizowane w ramach tego zadania musi mieć charakter projektu systemowego i być realizowane oraz koordynowane przez podmioty (wskazane w rozdziale IV), wyłonione w wyniku procedury naboru wniosków.

W *Programie Sport Wszystkich Dzieci* określono możliwe do uwzględnienia w realizacji zadania komponenty programowe: 1) organizacja i prowadzenie zajęć sportowych, 2) organizacja imprez sportowych, 3) zakup i dystrybucja sprzętu sportowego, 4) podnoszenie kompetencji kadr kultury fizycznej, 5) promocja i wydawnictwa metodyczno-szkoleniowe dot. zadania (komponent obligatoryjny w zakresie produkcji i kolportażu certyfikatów/dyplomów uczestnictwa). Nie przewidziano natomiast komponentów dotyczących organizacji pikników ani eventów.

W ramach ww. komponentu drugiego, organizacja imprez sportowych, zakwalifikowane przez PZ Badmintonu do niego zadania (pikniki i eventy) powinny zatem spełniać charakter systemowych przedsięwzięć. Wniosek PZ Badmintonu dotyczył organizacji 150 pikników, realizowanych podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych (dożynki, dni danego miasta) lub samodzielnej organizacji wydarzenia oraz 10 trzydniowych eventów dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych sportowo.

Zgodnie z umową i z wnioskiem (po zmianach) na dofinansowanie organizacji 150 pikników rodzinnych ze środków FRKF PZ Badmintonu wykorzystał 418 876,41 zł,

⁹⁰ Na podstawie umowy nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania MOB.

w tym na obsługę techniczną 288 000 zł, transport uczestników, urządzeń i sprzętu 97 500 zł i koszty pośrednie 33 376,41 zł. Ustalono, że niezależnie od ww. środków przeznaczonych na organizację pikników, PZ Badmintona wykorzystał i rozliczył ze środków dotacji wydatki na promocję tych pikników w kwocie 275 606,70 zł.

Dyrektor DS Dariusz Buza w sprawie zaakceptowania w 2023 r. wniosku PZ Badmintona na zadanie Młodzieżowe Ośrodki Badmintona (MOB) oraz udzielenia dofinansowania w zakresie organizacji 150 pikników rodzinnych i 10 eventów, których nie przewidziano w *Programie Sport Wszystkich Dzieci* oraz które nie miały wymaganego charakteru systemowego, wyjaśnił, że *Program Sport Wszystkich Dzieci* określa katalog działań możliwych do realizacji w ramach pozyskanej dotacji. Jednym z nich jest organizacja imprez sportowych, która w założeniu powinna służyć zarówno rywalizacji sportowej, jak i upowszechnianiu danego sportu. Impreza sportowa, w rozumieniu programowym, definiowana jest jako wydarzenie sportowe realizowane w różnych formach, np. turniejowym lub eventowym, czy też piknikowym.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że nie ingerował w treść Protokołu zbiorczego z prac komisji opiniującej, podpisał Protokół zbiorczy przedłożony przez Dyrektora DS po dokonanej ocenie wniosków o dofinansowanie. Ponadto zeznał, że jeśli doszło do uwzględnienia w zadaniu pikników i eventów, to wynikało to z dokonania oceny wniosku przez Komisję opiniującą w DS, ale możliwa była sytuacja, że pikniki i eventy sportowe zostały uznane przez oceniającego wniosek za wypełniające cechy komponentu pierwszego i drugiego.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że przyznanie dotacji PZ Badmintona w 2023 r. przez byłego ministra miało charakter czysto polityczny, związany z kampanią wyborczą. Pikniki trudno uznać za przedsięwzięcie o charakterze systemowego projektu sportowego. Przyznanie środków Ministerstwa na ten cel uznał za naganne i szkodliwe zarówno dla samego Związku jak i Ministerstwa. Wyrazem negatywnej oceny działań poprzedniego ministra było złożone doniesienie do Państwowej Komisji Wyborczej o możliwości wykorzystywania przedmiotowych środków na finansowanie kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, a także zwrócenie się do PZ Badmintona o zwrot części dotacji wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem.

Zdaniem NIK dofinansowaniem mogły być objęte zadania polegające na realizacji systemowych przedsięwzięć ukierunkowanych na upowszechnianie aktywności fizycznej wśród najmłodszych. Dofinansowane pikniki, realizowane podczas wydarzeń społecznych, kulturalnych (dożynki, dni danego miasta) czy też w ramach samodzielnej organizacji wydarzenia nie miały charakteru „systemowego projektu sportowego”.

(akta kontroli str. 1042-1074, 3027-3037, 3048-3052, 3113-3124, 4418-4850, 6035-6036, 6666-6707)

6. Departament Sportu dla Wszystkich rozliczył dofinansowanie z umowy zawartej z PZ Badmintona, pomimo że Związek przez okres ponad ośmiu z dziewięciu miesięcy, na jaki została zawarta umowa, nie zrealizował obowiązku zamieszczania informacji o realizacji zadania.

Na podstawie § 4 ust. 2 umowy nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z dnia 5 września 2023 r. PZ Badmintona realizując zadanie publiczne zobowiązany był do zamieszczania na własnej stronie internetowej informacji o zadaniu zawierającej w szczególności: założenia programowe, terminy i miejsca prowadzonych zajęć sportowych w ramach zadania (w każdym z województw objętych zadaniem). Zgodnie z umową zajęcia sportowe MOB miały być prowadzone w okresie od 1 kwietnia do 30 listopada 2023 r. W rozliczeniu końcowym umowy termin realizacji zajęć sportowych nie uległ zmianie.

Pracownik DS w dniu 9 listopada 2023 r. wezwał PZ Badmintona do wypełnienia ww. obowiązku wynikającego z § 4 ust. 2 umowy. W dniu 8 lipca 2024 r. na stronie internetowej PZ Badmintona <https://pzbad.pl/programy-2/> zamieszczony był plik MS Word pn. *Załącznik nr 11 harmonogram zajęć do wniosku 10.11.2023* – zawierający m.in. miejsca oraz terminy prowadzenia zajęć. Nie stwierdzono innego harmonogramu prowadzenia zajęć w 2023 r.

Zastępca Dyrektora DS Marta Szulińska na pytanie, dlaczego przy rozliczeniu umowy nie uwzględniono niezrealizowania przez PZ Badmintona obowiązku zamieszczania informacji o realizacji zadania w zakresie zajęć sportowych, wyjaśniła, że pracownik obsługujący umowę podczas weryfikacji jej realizacji przez Związek dostrzegł braki informacyjne odnoszące się do komunikowania projektu, w związku z czym sformułowano wezwanie cytując pełną treść postanowienia umowy.

Zdaniem NIK brak realizacji obowiązku określonego § 4 ust. 2 umowy do dnia 9 listopada 2023 r. przez PZ Badmintona powodował, że dostęp do realizowanego przez związek zadania MOB dla potencjalnych uczestników był ograniczony. Również DS nie posiadał informacji o miejscach i terminach zajęć sportowych, co uniemożliwiało przeprowadzenie ewentualnej wizytacji tych zajęć oraz weryfikacji, czy zostały one rzeczywiście zorganizowane.

(akta kontroli str. 1042-1122, 1386-1417, 3113-3124, 4855-6030, 6040-6058, 6666-6707)

7. Departament Sportu dla Wszystkich nierzetelnie monitorował i weryfikował realizację przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych określonych w ustawie o finansach publicznych oraz w umowie o dofinansowanie.

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z dnia 5 września 2023 r. PZ Badmintona zobowiązany był do przestrzegania wytycznych w zakresie wypełniania obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 35a ustawy o finansach publicznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub państwowych funduszy celowych⁹¹. Ponadto zgodnie z § 7 ust. 2 ww. umowy Związek zobowiązany był m.in. do umieszczania widocznej w miejscu realizacji zadania tablicy informacyjnej z zapisem: „Dofinansowano ze środków FRKF, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki” oraz logotypu MSiT, zgodnie z wytycznymi, udostępnionymi pod adresem: <https://www.gov.pl/web/sport/logotypy-msit>; wszystkie projekty graficzne z wykorzystaniem logotypu MSiT należało przesłać, z minimum 3-dniowym wyprzedzeniem przed realizacją, do akceptacji Ministerstwa.

PZ Badmintona przedkładał comiesięczne sprawozdania merytoryczno-finansowe z realizacji części zadania: tj. za wrzesień w dniu 17 października 2023 r., za październik w dniu 10 listopada 2023 r., za miesiące od kwietnia do sierpnia w dniu 8 grudnia 2023 r. Do sprawozdania za wrzesień i październik załączył m.in. dokumentację fotograficzną z realizacji zadania dla poszczególnych pikników oraz eventów sportowych, która nie potwierdzała wypełniania obowiązku informacyjnego. Dokumentacja z realizacji zadania dla poszczególnych pikników z elementami badmintona od 22 lipca 2023 r. do 14 października 2023 r. (np. Brenna z dnia 9 września 2023 r., Rybnik z dnia 14 października 2023 r.) przedstawiała m.in. rozmieszczenie flagi, x-baneru oraz baneru, które zawierały: logotyp Ministerstwa Sportu i Turystyki, zdjęcie ówczesnego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka oraz napis: „TWORZYMY POLSKI SPORT”. Wskazane materiały reklamowe eksponowane były również na pozostałych wydarzeniach piknikowych, w ramach których PZ Badmintona realizował umowę. W dokumentacji rozliczenia końcowego

⁹¹ Dz. U. poz. 953, ze zm.

umowy PZ Badmintona przedłożył dokumentację fotograficzną z realizacji zadania dla poszczególnych pikników (zrealizowanych 150) oraz eventów sportowych (zrealizowanych 9), która nie potwierdziła wypełniania wymaganych obowiązków informacyjnych.

Dyrektor Biura Ministra Mateusz Strojny oraz Dyrektor Biura Komunikacji Aleksandra Chalimoniuk wyjaśnili, że 7 marca 2023 r. do wszystkich Pzs został przesłany pakiet graficznych projektów z logotypem MSiT i hasłem „TWORZYMY POLSKI SPORT”, a także poproszono Pzs o korzystanie wyłącznie z nowych wizualizacji. Wyjaśniono, że powyższe hasło było oficjalnym hasłem MSiT, które funkcjonuje do dziś.

W Ministerstwie nie stwierdzono dokumentacji potwierdzającej akceptację projektów graficznych, które zawierały: logotyp Ministerstwa Sportu i Turystyki, zdjęcie ówczesnego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka oraz napis: „TWORZYMY POLSKI SPORT”.

Prezes Zarządu PZ Badmintona⁹² nie wyjaśnił, czy Związek zamieszczał wymaganą przez § 7 ust. 2 umowy widoczną w miejscu realizacji zadania (pikników), tablicę informacyjną z zapisem: „Dofinansowano ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki” oraz logotypem MSiT. Podał natomiast, że otrzymał uproszczony branding MSiT oraz że taka forma komunikacji – bez klauzuli „Dofinansowano ze środków FRKF (...)” była wskazana przez MSiT jako maksymalnie efektywna pod względem ekspozycji w TV, Internecie, imprezach masowych czy radio. W związku z faktem, że umowa została zawarta w dniu 5 września 2023 r. wszystkie ustalenia, dotyczące kwestii brandingowych/marketingowych opierały się na dotychczasowych wytycznych.

Z rozliczenia umowy z PZ Badmintona (z 29 grudnia 2023 r.) wynika, że na promocję i wydawnictwa metodyczno-szkoleniowe wydatkowano 320 670,45 zł (planowano 324 921 zł). Ze sprawozdania merytorycznego wynika, że w ramach realizacji zadania PZ Badmintona zakupił m.in. banery, flagi, plakaty promujące prowadzenie zajęć sportowych oraz prowadzono promocję na stronie internetowej Związku.

Prezes Zarządu PZ Badmintona wyjaśnił, że materiały z wykorzystaniem wizerunku Ministra Kamila Bortniczuka (baner 1x2, flaga 4x1 oraz baner 2x1) stanowiły ok. 10% całości wyprodukowanych na potrzeby realizacji programu materiałów reklamowych. Koszty wyprodukowania wszystkich materiałów reklamowych zostały pokryte ze środków przekazanych przez Ministerstwo. Produkowanych było wiele wariantów wszystkich nośników reklamowych, jednak z wizerunkiem Ministra zostało wyprodukowanych osiem kompletów ww. materiałów. Prezes Zarządu PZ Badmintona wyjaśnił ponadto, że Związek był inicjatorem umieszczenia wizerunku Ministra na nośnikach reklamowych, działania te zostały podjęte ze względu na dotychczasowe doświadczenia i badania brandingu innych imprez sportowych. Zgoda na wykorzystanie wizerunku była udzielona ustnie przez Dyrektora Biura Komunikacji Pana Pawła Wochowskiego⁹³.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że nie konsultowano z nim rozmieszczenia nośników reklamowych z jego wizerunkiem podczas pikników realizowanych przez PZ Badmintona. Zeznał ponadto, że w momencie, kiedy uzyskał informację o stosowaniu ich przez PZ Badmintona natychmiast wydał polecenie Pawłowi Wochowskiemu albo rzecznikowi MSiT zakazujące używania jego wizerunku na tego typu wydarzeniach.

Zgodnie z § 7 ust. 3 umowy na każdym etapie realizacji zadania zleceniodawca (MSiT) mógł dokonywać kontroli wypełniania przez zleceniobiorcę obowiązków informacyjnych. W przypadku, gdy realizacja obowiązków informacyjnych

⁹² W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f oraz art. 40 ust. 7 ustawy o NIK.

⁹³ Paweł Wochowski pełnił funkcję Dyrektora Biura Komunikacji od 15 listopada 2021 r. do 29 grudnia 2023 r.

odbiegały od standardów określonych w wytycznych lub zostałyby całkowicie zaniechane, zleceniobiorca mógł być wezwany do podjęcia stosownych działań naprawczych.

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że w trakcie realizacji zadania pracownik monitorował (weryfikacja zamieszczanych treści) media społecznościowe beneficjenta, gdzie oznaczono przedsięwzięcia realizowane w ramach umowy dotacyjnej.

Zdaniem NIK Dyrektor DS nie podejmował w ramach monitorowania realizacji zadania wystarczających działań w celu zapewnienia prawidłowej realizacji obowiązków informacyjnych oraz wyeliminowania niewłaściwych działań promocyjnych. Dokonując weryfikacji rozliczenia nie uwzględniono tego, że Związek nie zrealizował wymaganych umową obowiązków informacyjnych podczas realizacji pikników i eventów sportowych oraz rozliczył koszty dotyczące promocji pikników. Wynikało to z braku wprowadzenia przez Ministra narzędzi weryfikacji realizacji obowiązków informacyjnych przez beneficjentów środków publicznych.

(akta kontroli str. 1042-1118, 3178-3194, 4418-6030)

8. Były Minister Kamil Bortniczuk nie zapewnił właściwego nadzoru nad realizacją zadań przez dyrektora i pracowników DS w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, monitorowania realizacji umowy, przygotowywania aneksów do umowy i rozliczenia umowy zawartej z PZ Badmintona nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC z dnia 5 września 2023 r. na realizację zadania MOB.

Z protokołu oceny wniosku z dnia 4 kwietnia 2023 r. wynika, że PZ Badmintona złożył wniosek w dniu 27 marca 2023 r. Wniosek ten otrzymał 60 na 100 pkt. możliwych do uzyskania, w tym ocena poprawności przedstawienia wszystkich elementów merytoryczno-finansowych projektu (np. błędy rachunkowe, pisarskie, nieścisłości informacyjne oraz niespójność pomiędzy poszczególnymi częściami wniosku) wyniosła 10 z 15 pkt. możliwych do uzyskania. Po tej ocenie PZ Badmintona czterokrotnie składał korekty wniosku (18 kwietnia, 5 czerwca, 26 lipca i 29 sierpnia 2023 r.), które nie podlegały już ocenie konkursowej i nie miały wpływu na podjętą w dniu 28 kwietnia 2023 r. decyzję o kwocie dofinansowania wynoszącej 1 885 tys. zł. Koszt działań promocyjnych i wydawnictw metodyczno-szkoleniowych zgodnie z ocenianym wnioskiem z dnia 27 marca 2023 r. miał wynieść 116 500 zł, natomiast zgodnie z korektą z dnia 29 sierpnia 2023 r. (załącznik do umowy) koszt ten wynosił 309 921 zł, a koszty wydawnictw 15 000 zł (łącznie 324 921 zł).

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że pracownik obsługujący umowę jest zobowiązany do wyegzekwowania od beneficjenta dokumentacji uwzględniającej przyznaną wysokość dotacji przy jednoczesnym spełnieniu wymogów określonych w programie. Wskazał, że złożony wniosek wymagał korekt m.in. w zakresie szczegółowej kalkulacji kosztów oraz zapewnienia jednolitego opisu we wniosku i w załącznikach, o czym beneficjent był informowany. W przypadku tej umowy weryfikacji dokonywał pracownik analizując zakres niezbędnych korekt lub uzupełnień dokumentacji. Dyrektor DS wyjaśnił ponadto, że w przypadku istotnych zastrzeżeń pracownik powinien poinformować o tym fakcie przełożonego.

Dyrektor DS w sprawie zaakceptowania zmian wniosku PZ Badmintona, w którym zwiększono w odniesieniu do wniosku ocenianego koszty działań promocyjnych i wydawnictw metodyczno-szkoleniowych z 116 500 zł do 324 921 zł, tj. o 179%, wyjaśnił, że pracownik obsługujący sprawę dokonuje weryfikacji merytorycznej i finansowej wniosku oceniając sposób i formę realizacji planowanych działań oraz rzetelność i racjonalność preliminowanych kosztów oraz że pracownik nie zgłosił przełożonym zastrzeżeń w tym zakresie.

W ramach monitorowania realizacji zadania PZ Badmintona przesyłał do DS comiesięczne sprawozdania merytoryczno-finansowe z realizacji części zadania, które nie potwierdzały wypełniania obowiązków informacyjnych określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych i umowie. Dyrektor DS, w sprawie czy Departament wzywał PZ Badmintona do podjęcia stosownych działań naprawczych w zakresie realizowania obowiązków informacyjnych, wyjaśnił, że w trakcie realizacji zadania pracownik monitorował (weryfikacja zamieszczanych treści) media społecznościowe zleceńbiorky, gdzie oznaczono przedsięwzięcia realizowane w ramach umowy dotacyjnej. Ponadto z dokumentacji rozliczeniowej wynika, że jeden z 12 koordynatorów wojewódzkich prowadził wizyty kontrolne w grupach ćwiczebnych jednak nie został wskazany przez Związek w umowie⁹⁴. Dyrektor DS wyjaśnił, że w trakcie realizacji umowy PZ Badmintona zgłosił zmianę w zakresie składu personalnego ww. koordynatorów, jednak pracownik DS obsługujący umowę przygotowując aneks do umowy z przyczyn nieznanych nie uwzględnił w nim zgłoszonej zmiany.

Dyrektor DS w ramach nadzoru sprawowanego nad realizacją zadań Departamentu i pracownikami Departamentu nie dokonał weryfikacji kosztów bezpośrednich dotyczących promocji zadania, w których uwzględniono koszty promocyjne realizacji pikników rodzinnych na kwotę co najmniej 275 606,70 zł⁹⁵. Koszty te stanowiły 85,9% ogółem rozliczonych kosztów bezpośrednich promocji całego zadania ze środków FRKF (320 670,45 zł).

Zgodnie z § 3 zarządzenia nr 19 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie kontroli zarządczej w Ministerstwie Sportu i Turystyki⁹⁶ kontrolę zarządczą w Ministerstwie stanowi m.in. ogół działań podejmowanych przez członków kierownictwa Ministerstwa, dyrektorów w zakresie zarządzania komórką organizacyjną oraz pracowników w zakresie wykonywania obowiązków służbowych, które są konieczne dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. W ramach wykonywania kontroli zarządczej w Ministerstwie stosuje się procedury i wytyczne, odnoszące się do wyznaczania celów i zadań oraz monitorowania ich realizacji, określone zgodnie ze standardami, odpowiadającymi poszczególnym elementom kontroli zarządczej: 1) środowisko wewnętrzne; 2) cele i zarządzanie ryzykiem; 3) mechanizmy kontroli; 4) informacja i komunikacja; 5) monitorowanie i ocena. Kontrola zarządcza w Ministerstwie jest wykonywana zgodnie z komunikatem nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁹⁷ (§ 4 ust. 1 pkt 4 ww. zarządzenia). W komunikacie tym w części II. Standardy kontroli zarządczej, C. Mechanizmy kontroli, określono *Standard 11. Nadzór*, który wymaga prowadzenia nadzoru nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji⁹⁸.

Były Minister Sportu i Turystyki Kamil Bortniczuk w sprawie akceptacji wniosku, który zakładał realizację komponentów (150 pikników, 30 eventów sportowych)

⁹⁴ Koordynatorzy wojewódzcy mieli przeprowadzać wizyty kontrolne realizowanych zajęć sportowych w ramach dofinansowanego zadania.

⁹⁵ W końcowym Rozliczeniu rzeczowo-finansowym kosztów zadania – Zbiorczy Młodzieżowe Ośrodki Badmintona uwzględniono koszty promocji dotyczące pikników uwzględnione w Zestawieniu finansowym faktur (rachunków) – załącznik nr 23, w kategorii Promocja i wydawnictwa metodyczno-szkoleniowe na łączną kwotę z dofinansowania co najmniej 275 606,70 zł, tj. materiałów reklamowych do pikników (m.in. banery, flagi, flagi z masztem, plakaty itd.), reklamy w wydawnictwie gazutowym pikników, produkcji filmów reklamowych dotyczących pikników, reklamy w mediach społecznościowych z przygotowaniem materiałów i tekstów – pikniki, reklamy w serwisach internetowych pikników.

⁹⁶ Dz. Urz. MSiT, poz. 19.

⁹⁷ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

⁹⁸ Do ww. standardów odwołano się w Rozdziale 3 Standardy kontroli zarządczej w Komunikacie nr 1 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 kwietnia 2022 r. w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działów administracji rządowej – kultura fizyczna oraz turystyka (Dz. Urz. MSiT, poz. 23).

nieprzewidzianych w *Programie Sport Wszystkich Dzieci* na 2023 r. zeznał, że nie ingerował w treść Protokołu zbiorczego z prac komisji opiniującej, podpisał Protokół zbiorczy przedłożony przez Dyrektora DS, po dokonanej ocenie wniosków o dofinansowanie. Jeśli doszło do uwzględnienia w zadaniu pikników i eventów, to wynikało to z dokonania oceny wniosku przez Komisję opiniującą w DS. W sprawie dokonywania kilkukrotnych istotnych zmian wniosku przed podpisaniem umowy, po dokonaniu oceny wniosku m.in.: dat realizacji pikników (wszystkie lokalizacje poza jednym wydarzeniem zmieniono) czy liczby eventów (z 30 do 10), zeznał, że nie miał wiedzy na ten temat.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że ww. dofinansowanie jest przedmiotem analiz prowadzonych w MSiT oraz zostały podjęte działania eliminujące zagrożenia przy wydatkowaniu i rozliczaniu środków finansowych. W sprawie wykorzystywania wizerunku osób publicznych, w tym m.in. Ministra (byłego/obecnego) na materiałach reklamowych w ramach zadania dofinansowanego ze środków publicznych, wyjaśnił, że środki publiczne, które obecnie dystrybuuje Ministerstwo nie powinny i nie służą promowaniu osób kierujących resortem.

Zdaniem NIK były Minister Kamil Bortniczuk nie zapewnił właściwego nadzoru nad realizacją zadań w DS, w tym przez pracowników Departamentu w procesie udzielania dofinansowania, bieżącego monitorowania i weryfikacji realizacji zadania oraz rozliczania zadania. Powyższe skutkowało realizacją przez PZ Badmintona obowiązków informacyjnych, wykorzystaniem wizerunku na materiałach reklamowych dofinansowanych z środków publicznych byłego Ministra Sportu i Turystyki Kamila Bortniczuka oraz rozliczeniem kosztów organizacji pikników i kosztów promocji tych pikników niezgodnie z obowiązującymi przepisami i umową o dofinansowanie. Stanowiło to również naruszenie obowiązujących w Ministerstwie standardów kontroli zarządczej, tj. *Standardu nr 1 - Przestrzeganie wartości etycznych*, w ramach którego osoby zarządzające i pracownicy powinni być świadomi wartości etycznych przyjętych w jednostce i przestrzegać ich przy wykonywaniu powierzonych zadań oraz *Standardu nr 11 - Nadzór*, wymagającego prowadzenia nadzoru nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji.

(akta kontroli str. 1042-1074, 3116-3124, 3178-3194, 4418-6030)

9. W Departamencie Sportu Wyczynowego niezgodnie z regulacjami wewnętrznymi dokonywano oceny objętych badaniem 11 ofert pod względem merytorycznym w ramach *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* przez członków komisji oceniającej.

W latach 2019-2024 (do 31 marca) Minister ogłaszał *Program dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* oraz powoływał Komisje do spraw rekomendowania wysokości dofinansowania i rozpatrywania ofert/wniosków odpowiednią decyzją/zarządzeniem. W decyzjach/zarządzeniach określano wzory protokołu oceny oferty/wniosku następująco:

- na 2019 r. – wartość merytoryczna ofert/wniosków oceniana była przez komisję na podstawie pięciu kryteriów i wartości punktowych (od 1 do 10 pkt), określonych w § 3 ust. 3 pkt 2 Regulaminu pracy Komisji, stanowiącego załącznik nr 1 do decyzji nr 4 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 30 stycznia 2019 r.⁹⁹

Zgodnie z § 3 ust. 5 pkt 2 ww. Regulaminu w przypadku ofert dotyczących *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży* należało stosować wzór Protokołu oceny

⁹⁹ w sprawie powołania i trybu działania Komisji do spraw rekomendowania wysokości dofinansowania oraz rozpatrywania, w tym dokonywania oceny: ofert, wniosków o dofinansowanie, wystąpień i wniosków (ofert) o dodatkowe dofinansowanie ze środków budżetu państwa albo Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, składanych w celu realizacji w 2019 r. wybranych zadań zleczanych przez Ministra Sportu i Turystyki w obszarze sportu wyczynowego.

wniosku/oferty stanowiący załącznik nr 2 do Regulaminu pracy Komisji, w którym w części dotyczącej oceny merytorycznej dla poszczególnych kryteriów ocen nie wskazano obowiązku określenia wartości punktowych (jak w § 3 ust. 3 pkt 2 Regulaminu pracy Komisji), lecz określono obowiązek sformułowania zwięzłej oceny opisowej. Efektem braku jednolitego określenia sposobu oceny dla poszczególnych kryteriów w ocenie merytorycznej ofert/wniosek był różny sposób oceny wniosków w umowach. I tak w przypadku czterech objętych badaniem umów: nr 2019/0236/0004/SubB/DSW, nr 2019/0229/0004/SubB/DSW, nr 2019/0061/0038/SubB/DSW dokonano zwięzłej oceny opisowej, a w przypadku umowy nr 2019/0129/0041/SubB/DSW dokonano oceny punktowo i opisowo;

- na 2021 i 2023 r. – wartość merytoryczna ofert/wniosek oceniana była przez komisję na podstawie pięciu kryteriów i wartości punktowych (od 0 do 10 pkt albo zwięzła ocena opisowa), na podstawie odpowiednio § 3 ust. 3 pkt 3 Regulaminu pracy Komisji, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 19 stycznia 2021 r.¹⁰⁰ oraz § 3 ust. 3 pkt 3 Regulaminu pracy Komisji, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 42 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 21 grudnia 2022 r.¹⁰¹

We wzorach Protokołu oceny wniosku/oferty (stanowiących załącznik nr 2 do ww. Regulaminów pracy Komisji) w części dotyczącej oceny merytorycznej dla poszczególnych kryteriów ocen wskazano obowiązek określenia wartości punktowych albo sformułowania zwięzłej oceny opisowej.

W przypadku wszystkich siedmiu objętych badaniem umów¹⁰² na szkolenie centralne i szkolenie grupowe nie dokonywano oceny merytorycznej wniosków. W miejscu oceny poszczególnych kryteriów wstawiono komentarz, że kwota przyznanego dofinansowania wynika z algorytmu zaakceptowanego przez Ministra i uchwały zarządu (odpowiedniego) polskiego związku sportowego.

Dyrektor DSW Angelika Głowienka wyjaśniła, że brak jednolitego sposobu oceny wniosków dla poszczególnych kryteriów wynikał z kilku przyczyn. Przede wszystkim wysokość dofinansowania dla poszczególnych Pzs na zadania związane ze szkoleniem centralnym i grupowym w latach 2019-2024 ustalana była na podstawie algorytmu i decyzji Ministra oraz publikowana razem z Programem. Wnioskodawca składał wniosek na z góry znaną sobie kwotę. Odejście w protokole oceny wniosku od oceny punktowej na rzecz merytorycznej wynikało z faktu, że liczba punktów odnotowywana w protokole oceny wniosku nie miała wpływu na wysokość przyznanych środków. Ponadto Dyrektor DSW wyjaśniła, że zgodnie z postanowieniami programu załącznikiem do wniosku o dofinansowanie była opinia Zespołu Metodycznego, dotycząca wspierania szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży. Wydanie opinii poprzedzone było spotkaniem przedstawicieli właściwego Pzs z Zespołem, odbywającym się w siedzibie Instytutu Sportu – PIB z udziałem przedstawiciela DSW.

Zdaniem NIK ocena merytoryczna ofert/wniosek powinna być dokonywana zgodnie z zasadami określonymi przez Ministra. Wyłącznie zmiana regulacji wewnętrznych

¹⁰⁰ w sprawie powołania i trybu działania Komisji do spraw rekomendowania wysokości dofinansowania oraz rozpatrywania, w tym dokonywania oceny: ofert, wniosków o dofinansowanie, wystąpień i wniosków (ofert) o dodatkowe dofinansowanie ze środków budżetu państwa albo FRKF, składanych w celu realizacji w 2021 r. wybranych zadań zleczanych przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w obszarze sportu wyczynowego i młodzieżowego (Dz. Urz. MKDNiS poz. 6, ze zm.).

¹⁰¹ w sprawie powołania i trybu działania Komisji do spraw rekomendowania wysokości dofinansowania oraz rozpatrywania, w tym dokonywania oceny: ofert, wniosków o dofinansowanie, wystąpień i wniosków (ofert) o dodatkowe dofinansowanie ze środków budżetu państwa albo Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, składanych w celu realizacji w 2023 r. wybranych zadań zleczanych przez Ministra Sportu i Turystyki w obszarze sportu wyczynowego i młodzieżowego (Dz. Urz. MSiT poz. 44, ze zm.).

¹⁰² Tj. nr: 2021/0070/0031/SubB/DSW, 2021/0051/0025/SubB/DSW, 2021/0064/0034/SubB/DSW, 2023/0073/0004/SubB/DSW, 2023/0050/0058/SubB/DSW, 2023/0052/0059/SubB/DSW, 2023/0205/0037/SubB/DSW.

Ministerstwa uprawniałaby do odejścia od oceny punktowej lub opisowej. Jednocześnie Minister powinien zapewnić, by regulacje te były spójne i nie prowadziły do różnych interpretacji w zakresie oceny wniosków.

(akta kontroli str. 262-529)

10. Minister w latach 2019-2024 nie zapewnił narzędzi w celu egzekwowania realizacji wynikającego z programów Ministra obowiązku publikowania przez Pzs aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji i listy osób w niej uczestniczących oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”. Minister nie przewidział takich narzędzi w programach ani w umowach o dofinansowanie, jak również nie uzależnił rozliczenia dotacji od spełnienia ww. obowiązku.

W programach, w których dofinansowano zadania realizowane przez polskie związki sportowe: *Programie wspierania sportów olimpijskich* (na lata 2020-2024¹⁰³); *Programie wspierania sportów nieolimpijskich* (na lata 2021-2024¹⁰⁴); *Programie Super Trener* (na lata 2021-2024), Ministerstwo wprowadziło dla Pzs obowiązek publikowania na stronie internetowej Związku – w ogólnodostępnej zakładce – aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych¹⁰⁵, zawierających termin i miejsce każdej akcji oraz listy osób w niej uczestniczących, a także zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych” dokumentów: a) statutu, b) obowiązujących regulaminów, w tym regulaminu dyscyplinarnego, c) strategii rozwoju danego sportu, d) sprawozdań z realizacji strategii, e) protokołów z walnych zgromadzeń członków lub delegatów, posiedzeń zarządu oraz grup roboczych lub komisji, f) uchwał poszczególnych organów związków, g) rocznych sprawozdań finansowych, h) rocznych sprawozdań z działalności. W umowach dotacji zawieranych w ramach ww. programów wskazano, że zleceniobiorcy (Pzs) zostali zobowiązani do przestrzegania postanowień „Programu...”. W pozostałych programach sportu wyczynowego¹⁰⁶ nie wprowadzono dla Pzs obowiązku publikowania dokumentów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”, jako warunku rozliczenia dotacji na realizację zadań. Stosowana Karta rozliczenia dotacji, w zakresie oceny realizacji zadania nie zawiera oceny spełniania tego obowiązku.

Był Minister Kamil Bortniczuk w sprawie, dlaczego w dokumentach rozliczeniowych dotacji na 2019-2023 r. nie wprowadził narzędzi do egzekwowania od Pzs ww. obowiązku oraz dlaczego Karta rozliczenia dotacji, w zakresie oceny realizacji zadania nie zawiera takiej oceny, zeznał, że wszystkie dokumenty dotyczące rozliczenia dotacji są dokumentami opracowywanymi w departamentach dokonujących rozliczeń. Ponadto zeznał, iż nie pamięta, aby w okresie pełnienia funkcji Ministra, prowadzone były rozmowy lub analizy w celu wprowadzenia narzędzi weryfikacji takich obowiązków zapisanych w programach.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że wzór Karty rozliczenia dotacji stanowi załącznik nr 9 do procedury¹⁰⁷ (który przygotowywał Departament Ekonomiczno-Finansowy),

¹⁰³ W Programie na 2019 r. zleceniobiorca (Pzs) miał obowiązek tylko utworzyć na swojej stronie internetowej oddzielną zakładkę dot. publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników.

¹⁰⁴ W Programie na 2019-2020 r. zleceniobiorca (Pzs) miał obowiązek tylko utworzyć na swojej stronie internetowej oddzielną zakładkę dot. publikacji aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych, zawierającego termin i miejsce każdej akcji oraz listę jej uczestników.

¹⁰⁵ W których uczestniczy trener asystent - w przypadku *Programu Super Trener*.

¹⁰⁶ Programie Wspierania promocji sportu (na lata 2019-2024); Programie wspierania projektów naukowych (na lata 2020-2024); Programie wspierania kariery dwutorowej członków Kn (na lata 2022-2024).

¹⁰⁷ wprowadzonej Zarządzeniem nr 38 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia Procedury nadzoru, kontroli i monitorowania realizacji planów finansowych części budżetowych i państwowych funduszy celowych, których dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki oraz planów finansowych jednostek nadzorowanych (Dz. Urz. MSiT poz. 98, ze zm.).

ma charakter uniwersalny i jest stosowany do rozliczeń umów dotacyjnych prowadzonych w ramach różnych programów realizowanych przez poszczególne komórki MSiT. Ma ona charakter wewnętrzny i zawiera tylko ogólne informacje, ułatwiające DEF sporządzanie dokumentacji sprawozdawczej dla Ministerstwa Finansów. Ponadto Minister wyjaśnił, że w Ministerstwie dokonana zostanie analiza potrzeb w tym zakresie.

Zdaniem NIK brak egzekwowania ww. obowiązku negatywnie wpływa na transparentność i przejrzystość działalności prowadzonej przez polskie związki sportowe oraz nie zapewnia efektywnego monitorowania realizacji obowiązków w ramach zadań dofinansowanych ze środków publicznych. Ponadto realizacja tego obowiązku powinna warunkować rozliczenie udzielonej dotacji.

(akta kontroli str. 3027-3037, 3048-3052, 3116-3124, 3188-3194)

11. W Departamencie Sportu Wyczynowego nierzetelnie weryfikowano dowody księgowe pod względem terminowości zapłaty wymaganej w umowach o dofinansowanie z PZ Sportowym Cheerleadingu za 2022 i 2023 r.:

- w ramach umowy nr 2022/0094/1566/UDot/111/DSW z 12 kwietnia 2022 r. (dofinansowanie 230 000 zł) rozliczono fakturę FV nr 8/2022/08 z 5 sierpnia 2022 r. na kwotę 7 000 zł (wystawioną przez P.T. Willa Pomorzanka, Władysławowo za pobyt – zgrupowanie kadry) ujętą w rozliczeniu końcowym zadania w załączniku nr 28 – zestawienie faktur (rachunków) do zrealizowanego działania. Faktura ta nie została przez PZ Sportowym Cheerleadingu w ogóle opłacona¹⁰⁸, choć w załączniku nr 28 dla faktury FV nr 8/2022/08 z 5 sierpnia 2022 r. wskazano datę zapłaty 5 sierpnia 2022 r. (faktura ta nie została zapłacona do dnia zakończenia kontroli);
- w ramach umowy nr 2023/0112/1566/UDot/111/DSW z 4 kwietnia 2023 r. (dofinansowanie 410 000 zł) rozliczono dwie faktury, których zapłata nie nastąpiła w okresie realizacji zadania, tj. do 31 grudnia 2023 r.: 1) faktura nr 733/12/2023/CRS z dnia 8 grudnia 2023 r. na kwotę 15 900 zł (wystawiona przez Gminę Raszyn za wynajem hali) została opłacona przelewem w dniu 2 stycznia 2024 r.; 2) faktura nr FV 4/12/2023 z 12 grudnia 2023 r. na kwotę 14 100 zł (wystawiona przez HEART2ART Sp. z o.o. w Warszawie za wynajem sprzętu w dniach 8-10 grudnia 2023 r.) została opłacona przelewem w dniu 2 stycznia 2024 r.

W zestawieniu faktur (rachunków) do zrealizowanego zadania (załącznik nr 28) dla ww. faktur wskazano odpowiednio daty zapłaty niezgodne z rzeczywistością, tj. odpowiednio 22 grudnia 2023 r. i 25 grudnia 2023 r. DSW pobrał od Związku m.in. kopie tych faktur, jednak nie weryfikował ich z dowodami zapłaty (na fakturach widnieje sposób zapłaty – przelew). Rozliczenie dotacji w ramach umowy na 2022 r. w kwocie 7 000 zł oraz w ramach umowy na 2023 r. w kwocie 30 000 zł stanowiło rozliczenie dotacji w nadmiernej wysokości.

Dyrektor DSW Angelika Głowienka wyjaśniła, że PZ Sportowy Cheerleadingu przedstawił załącznik nr 28 – zestawienie faktur będące częścią sprawozdania końcowego do umowy na 2022 r. i na 2023 r., w których daty zapłaty wymienionych faktur mieściły się w terminie realizacji zadania. Opiekun umowy Rafał Brzostek został wprowadzony w błąd i przyjmując sprawozdanie końcowe nie dysponował wiedzą, że wskazane faktury zostały faktycznie opłacone przelewem w styczniu 2024 r. Ponieważ osoba reprezentująca Związek wykonuje prawniczy zawód społecznego

¹⁰⁸ Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy termin realizacji zadania publicznego ustalono na okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r., a zgodnie z § 6 ust. 1 przyznane środki finansowe, określone w § 3 ust. 1 oraz środki, o których mowa w § 3 ust. 4 zleceniobiorca był zobowiązany wykorzystać poprzez zapłatę za zrealizowane zadanie publiczne do dnia 31 grudnia 2022 r..

zaufania, pracownik nie miał podstaw przypuszczać, że przedstawione w załączniku nr 28 informacje mogą poświadczać nieprawdę. Dyrektor DSW wyjaśniła, że zasady postępowania nie zostały sformalizowane zapisami regulaminu wewnętrznego DSW, czy opisanymi zasadami, jednak są one przypominane podczas zebrania poprzedzających okres przyjmowania sprawozdań, są także przedmiotem rozmów pracowników departamentu z Dyrektorem, który szczególnie w tym okresie zachęca ich do omawiania z nim wątpliwości odnośnie do analizowanej dokumentacji.

Minister Sławomir Nitras w sprawie niewprowadzenia szczegółowych zasad weryfikacji wydatków dofinansowania na etapie rozliczenia umowy przez pracowników departamentów (m.in. DSW, DS) wyjaśnił, że z uwagi na odmienny charakter i stopień złożoności oraz objętości dokumentacji rozliczeniowej, wymaganej w ramach różnych programów w poszczególnych komórkach merytorycznych, określenie w MSiT jednolitych, szczegółowych zasad weryfikacji wydatków na etapie rozliczenia umowy jest utrudnione. Czas pracy na stanowisku ministra, pozyskana w jego trakcie wiedza, prowadzony przez niezależną firmę audyt, a także wyniki kontroli NIK wskażą na ewentualną potrzebę i pożądany kierunek oraz zakres zmian. Zdaniem NIK nierzetelna weryfikacja dowodów księgowych pod względem terminowości zapłaty wynikała z niewystarczającego nadzoru Departamentu Sportu Wyczynowego nad rozliczeniem rzeczowo-finansowym dofinansowanych zadań oraz z braku opracowanych zasad weryfikacji przez pracowników wydatków rozliczenia rzeczowo-finansowego umów o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 2983-2987, 2988-2990, 2991-2999, 3178-3194, 6623-6636)

12. Minister przyznał dofinansowanie w kwocie 186 123,7 tys. zł Polskiemu Związkowi Piłki Nożnej na zadanie inwestycyjne „Narodowe Centrum Szkolenia, Badań i Treningu Piłki Nożnej - I etap” niezgodnie z *Programem inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023*.

Minister Kamil Bortniczuk przyznał PZ Piłki Nożnej dofinansowanie poprzez zamieszczenie w Protokole zbiorczym nr 26 z dnia 27 listopada 2023 r. pisemnej adnotacji o treści „przyznaję środki finansowe w formie dotacji celowych” w kwocie 186 123,7 tys. zł, pomimo negatywnej oceny wniosku przez Zespół opiniujący złożony z kierownictwa i pracowników DIS. Wniosek ten nie spełniał wymogów formalnych w zakresie potwierdzenia prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz uwzględnienia we wniosku wydatków niekwalifikowanych dotyczących budynku administracyjnego – pomieszczeń biurowych na potrzeby siedziby PZ Piłki Nożnej, parkingu podziemnego na potrzeby Związku, hotelu, a także zastosowania do wyliczenia dofinansowania w wysokości 70% wydatków kwalifikowanych w związku z tym, że zadanie dotyczy szkoły mistrzostwa sportowego, która na dzień składania wniosku nie istniała (utworzenie szkoły mistrzostwa sportowego planowano dopiero w ramach dofinansowanej inwestycji). Wyrażono to w notatce sporządzonej przez Dyrektora DIS Marcina Żyłowskiego z 24 listopada 2023 r. skierowanej do byłego Ministra Kamila Bortniczuka oraz w arkuszach oceny ekonomicznej i technicznej wniosku.

Przyznanie przez byłego Ministra dofinansowania stanowiło naruszenie postanowień pkt 1 ppkt 1 rozdziału V. Wysokość udzielanego dofinansowania¹⁰⁹ oraz pkt 4 rozdziału VI. Termin i miejsce składania wniosków¹¹⁰ *Programu inwestycji*

¹⁰⁹ Dofinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego w ramach Programu, może wynieść do 50% wydatków kwalifikowanych zadania, z wyjątkiem zadań inwestycyjnych dotyczących szkoły mistrzostwa sportowego, w zakresie obiektów sportowych niezbędnych dla prowadzonego szkolenia sportowego – do 70% wydatków kwalifikowanych.

¹¹⁰ Do wniosku inwestycyjnego należy załączyć dokument potwierdzający prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane (odpis z księgi wieczystej z mapą ewidencyjną, oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane). W przypadku, gdy prawo to nie wynika z prawa własności, lecz ze stosunku zobowiązaniowego, do zgłoszenia należy załączyć poświadczoną za zgodność

o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023. Ponadto zgodnie z pkt 1 rozdziału X. Warunki realizacji zadań inwestycyjnych ww. Programu podstawą do sporządzenia umowy o dofinansowanie jest pozytywna ocena wniosku inwestycyjnego, dokonana przez powołany przez Ministra Zespół ds. oceny wniosków o dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze środków Funduszu i zatwierdzona przez Ministra.

Dyrektor DIS Marcin Żyłowski wyjaśnił m.in., że w Protokole zbiorczym nr 26 z dnia 27 listopada 2023 r. wniosek PZ Piłki Nożnej został pozostawiony do decyzji Ministra Kamila Bortniczuka na jego wyraźne ustne polecenie. Przedstawiona w protokole kwota proponowanego dla Związku dofinansowania, była skutkiem realizacji poleceń służbowych Ministra (m.in. w zakresie kwalifikowania kosztów, czy też interpretacji treści Programu, dotyczącego szkół mistrzostwa sportowego), kierowanych do pracowników DIS, odpowiedzialnych za ocenę ekonomiczno-techniczną wniosku. Oceniający wniosek pracownicy DIS wyliczyli propozycję dofinansowania w sposób nakreślony przez Ministra. Polecenia te Minister formułował w odpowiedzi na przedkładane mu notatki (z 15 listopada 2023 r. oraz 24 listopada 2023 r.), przedstawiające ustalenia dokonane w ramach oceny wniosku oraz zwracające się z prośbą o wydanie dyspozycji w przedmiocie dalszego postępowania w sprawie. Było to efektem szczególnego zainteresowania Ministra tematem inwestycji oraz ciągłego monitorowania postępów DIS w procesie oceny przedmiotowego wniosku. Wydawane przez Ministra polecenia służbowe były wynikiem jego własnej interpretacji postanowień Programu.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał m.in., że wnioskodawca złożył wniosek inwestycyjny i wymagane dokumenty w terminie, a realizacja zadania leżała w interesie rozwoju polskiego sportu. Budowa takiego obiektu leżała w interesie publicznym, ponieważ alternatywą była budowa lub rozbudowa Centralnego Ośrodka Sportu dla dyscypliny piłki nożnej, co rodziłoby konieczność wydatkowania ze środków publicznych 100% kosztów inwestycji i ponoszenia bieżących kosztów utrzymania obiektu. W pozytywnie ocenionym wniosku PZPN zobowiązał się do ponoszenia 30% kosztów inwestycji i 100% kosztów bieżącego utrzymania oraz prowadzenia centralnej piłkarskiej SMS z własnych środków. Kamil Bortniczuk zeznał także, że (aby uzyskać dofinansowanie) wniosek powinien być pozytywnie oceniony, a choć ocenę pozostawiono do decyzji Ministra, to (wcześniejsza) ocena Zespołu nie była negatywna. Zeznał, że w korespondencji w EKD wyraźnie wskazał, iż interpretację wymogu dotyczącego SMS stosować należy w odniesieniu do przyszłości, a nie momentu składania wniosku, gdyż obiekty powstałe w wyniku inwestycji mają służyć SMS, zatem badanie spełniania tego kryterium na etapie składania wniosku mogłoby doprowadzić do sytuacji, że prowadzący SMS w momencie oddania do użytkowania inwestycji mógłby już tej szkoły nie prowadzić, a skorzystałby ze zwiększonego dofinansowania. Jednocześnie uwzględniono wszystkie wątpliwości DIS w zakresie kosztów części hotelowej, administracyjnej i parkingów, stąd spadek wartości dofinansowanego wniosku z ponad 300 mln zł do ponad 180 mln zł. W korespondencji w EKD Minister wskazał, aby w umowie dotacyjnej dodać postanowienie, że beneficjent jest zobowiązany prowadzić SMS najpóźniej w roku szkolnym następującym po oddaniu inwestycji do użytkowania, a szkoła miała być prowadzona przez okres co najmniej trwałości zadania inwestycyjnego.

Zdaniem NIK decyzja byłego Ministra Kamila Bortniczuka o dofinansowaniu zadania w kwocie 186 123,7 tys. zł została podjęta wbrew ocenie wniosku, w której Zespół opiniujący wskazał na niespełnianie wymogów formalnych w Programie oraz

z oryginałem kopię stosownej umowy – np. umowy dzierżawy lub najmu, lub inny dokument równoważny określający warunki korzystania i dysponowania terenem na okres nie krótszy niż 10 lat od planowanego zakończenia zadania.

naruszenie postanowień Programu. Działanie Ministra naruszało także zasady kontroli zarządczej w Ministerstwie w zakresie *Standardu nr 1 - Przestrzeganie wartości etycznych*, w ramach którego osoby zarządzające powinny być świadome wartości etycznych przyjętych w jednostce i przestrzegać ich przy wykonywaniu powierzonych zadań.

(akta kontroli str. 1474-1525, 1526-1527, 1528-1592, 3116-3124)

OCENA CZĄSTKOWA

Minister na zadania realizowane przez Pzs w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego wydatkował w latach 2019-2024 (do 31 marca) 2 675,5 mln zł w ramach 2 047 umów, w tym 1 357,9 mln zł z budżetu państwa część 25 – Kultura fizyczna, 1 316,1 mln zł ze środków FRKF i 1,5 mln zł ze środków FZSdU. Zadania w programach sportu wyczynowego dofinansował w kwocie 1 400,7 mln zł (955 umów), sportu powszechnego w kwocie 378,2 mln zł (548 umów) oraz sportu młodzieżowego w kwocie 896,6 mln zł (544 umów).

Minister pomimo dofinansowania w latach 2019-2024 (do 31 marca) zadań realizowanych przez Pzs w ramach programów sportu wyczynowego (obejmującego 45,7 tys. zawodników Kadry narodowej) kwotą 1 400,7 mln zł nie osiągnął wszystkich zakładanych celów dla poszczególnych imprez sportowych. Potwierdzeniem spadku wyników sportowych polskich zawodników było zdobycie na letnich IO w Paryżu 2024 zaledwie 10 medali, tj. o cztery mniej niż na poprzednich IO w Tokio 2020. W latach 2008-2020 na letnich IO odnotowano w tym zakresie niewielki wzrost z 10 do 14 medali, przy jednoczesnym spadku reprezentacji Polski w rankingu punktowym z 15 na 18 miejsce. Na MŚ i ME w 2023 r. w letnich sportach olimpijskich w stosunku do 2019 r. odnotowano spadek liczby zdobytych medali i punktów (choć jednocześnie uzyskano nieznaczny awans reprezentacji w rankingu punktowym MŚ z 16 na 15 miejsce, a w ME utrzymano ósme miejsce). Z kolei pozycja reprezentacji Polski spadała w zimowych IO w latach 2010-2022 tak jeśli chodzi o liczbę zdobytych medali (z sześciu do zaledwie jednego), jak i ranking punktowy (z 17 na 19 miejsce), natomiast w MŚ i ME w zimowych sportach olimpijskich w 2023 r. w stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost liczby zdobytych medali i miejsca w rankingu punktowym. W 2023 r. Minister nie osiągnął założonego celu dotyczącego zwiększenia potencjału medalowego wyrażającego się liczbą zawodników zakwalifikowanych do grup szkolenia olimpijskiego A1 i A2, co w głównej mierze wynikało z niższej liczby uzyskanych kwalifikacji olimpijskich oraz przeniesienia letnich IO z 2020 na 2021 r. w związku z epidemią Covid-19.

Efektem dofinansowania zadań realizowanych przez polskie związki sportowe w programach sportu młodzieżowego (wsparcia udzielono 178,4 tys. zawodników, w tym 56,3 tys. zawodników Kadry narodowej w młodzieżowych kategoriach sportowych oraz 122,1 tys. zawodników młodzieżowych) w kwocie 896,6 mln zł był awans reprezentacji Polski w rankingach medalowych i w punktacji w młodzieżowych MŚ i ME. Minister zrealizował również cel dotyczący upowszechniania aktywności fizycznej dzieci i młodzieży – dofinansowanie kwotą 378,2 mln zł zadań w ramach programów sportu powszechnego pozwoliło na udział 9 497,3 tys. dzieci i młodzieży m.in. w zajęciach, obozach, imprezach i zawodach sportowych.

Dofinansowując w latach 2019-2024 (do 31 marca) zadania w ramach programów sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego, Minister nieprawidłowo udzielał dotacji, niewłaściwie monitorował realizację tych zadań oraz nierzetelnie rozliczał dotacje, co wynikało z niewprowadzenia mechanizmów i narzędzi weryfikacji wykonania umów z Pzs oraz naruszenia standardów kontroli zarządczej w Ministerstwie.

W dofinansowaniu zadań przez Ministra stwierdzono nieprawidłowości w zakresie udzielania, monitorowania oraz rozliczania dotacji, które dotyczyły m.in.:

- nierzetelnego informowania przez Ministra o zasadach podziału środków przyznanych na sporty wg algorytmu w realizowanych w latach 2019-2024 programach sportu wyczynowego i młodzieżowego, poprzez brak informacji o podziale 30% planowanych środków wg własnej, uznaniowej decyzji Ministra;
- udzielenia w 2023 r. dotacji PZ Badmintona – na podstawie umowy na 2023 r.¹¹¹ dotyczącej realizacji zadania *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona*, w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci - Projekty upowszechniania sportu dzieci i młodzieży przez polskie związki sportowe* – na realizację pikników rodzinnych, które nie miały charakteru systemowego projektu sportowego;
- nierzetelnego monitorowania i weryfikowania realizacji wypełniania obowiązków informacyjnych przez PZ Badmintona określonych w ustawie o finansach publicznych oraz w ww. umowie na 2023 r. dotyczącej realizacji zadania *Młodzieżowe Ośrodki Badmintona*;
- niezapewnienia właściwego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie akceptowania zmian ocenionego wniosku, monitorowania realizacji umowy, przygotowywania aneksów do umowy i rozliczenia ww. umowy z PZ Badmintona;
- niezgodnego z przyjętymi regulacjami wewnętrznymi oceniania ofert pod względem merytorycznym w ramach *Programu dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego i współzawodnictwa młodzieży*;
- nieegzekwowania realizacji przez Pzs obowiązku wynikającego z programów Ministra w zakresie publikowania aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”;
- nierzetelnej weryfikacji dowodów księgowych pod względem terminowości zapłaty wymaganej w umowach o dofinansowanie z Polskim Związkiem Sportowym Cheerleadingu za 2022 r. i 2023 r. w zakresie weryfikacji rozliczenia dofinansowania;
- niewprowadzenia w umowach o dofinansowanie w programach: *Sport Wszystkich Dzieci*, *Sport dla Wszystkich*, *Sportowe Wakacje+* obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania;
- przyznania w 2023 r. dotacji dla Polskiego Związku Piłki Nożnej w kwocie 186 123,7 tys. zł na zadanie inwestycyjne niezgodnie z *Programem inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu – edycja 2023*.

OBSZAR

2. Sprawowanie nadzoru nad polskimi związkami sportowymi przez Ministra Sportu i Turystyki

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2019-2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 oraz DI PRS 2020, w których zaplanowano odpowiednio osiem wskaźników oraz mierniki dziesięciu narzędzi dotyczących działalności Pzs w zakresie sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego.

W Sprawozdaniu z realizacji w 2020 r. PRS 2020¹¹² złożonym do Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, zaprezentowano wartości zakładanych i zrealizowanych wskaźników:

- *Odsetek polskich związków sportowych, dla których udział środków z dotacji MSiT stanowi 95% lub więcej budżetu* – wartość docelowa 0%, wartość osiągnięta 47% w 2016 r.;

¹¹¹ Umowa nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS.-SWD/12/AC z 5 września 2023 r.

¹¹² Sprawozdanie z realizacji PRS 2020 za 2020 r. (Warszawa, czerwiec 2021 r.) zamieszczono na stronie: <https://www.gov.pl/web/sport/dokumenty-strategiczne87>.

- *Odsetek polskich związków sportowych posiadających strategię rozwoju pozytywnie zaopiniowaną przez MSiT – wartość docelowa 50%, wartość osiągnięta 20,28% w 2020 r.;*
- *Odsetek polskich związków sportowych w sportach olimpijskich posiadających system licencyjny lub ewidencyjny umożliwiający coroczną aktualizację liczby zawodników – wartość docelowa 100%, wartość osiągnięta 100% w 2020 r.;*
- *Skuteczność startowa polskiej reprezentacji na letnich i zimowych igrzyskach olimpijskich – wartość docelowa $\geq 1,0$ pkt (každorazowo), wartość osiągnięta 0,55 pkt w 2018 r.;*
- *Liczba polskich związków sportowych (działających w obrębie 1 sportu) prowadzących działalność w sporcie osób niepełnosprawnych – wartość docelowa 24, wartość osiągnięta 18 w 2020 r.;*
- *Odsetek polskich związków sportowych w sportach olimpijskich, dla których COS zapewnia bazę i sprzęt umożliwiający prowadzenie szkolenia sportowego – wartość docelowa 61%, wartość osiągnięta 45% w 2020 r.;*
- *Odsetek polskich związków sportowych w sportach olimpijskich, których kadra narodowa objęta jest badaniami przez Instytut Sportu – wartość docelowa 75%, wartość osiągnięta 30% w 2020 r.;*
- *Liczba zawodników w sportach indywidualnych w kadrze szkolenia olimpijskiego zakwalifikowanych do grupy szkolenia A1 i A2 – wartość docelowa 120 osób, wartość osiągnięta 185 osób w 2020 r.*

W Sprawozdaniu z realizacji w 2020 r. PRS 2020 wskazano, że od marca 2020 r. z związku z epidemią Covid-19, realizacja wielu działań, planowanych w momencie przyjmowania w 2019 r. aktualizacji PRS 2020 i aktualizacji DI PRS 2020, stała się niemożliwa. Osiągnięcie planowanych wartości wskaźników i mierników okazało się w wielu przypadkach, z obiektywnych przyczyn, niewykonalne, wobec czego ocena realizacji PRS 2020 w 2020 r. była utrudniona. W związku z tym w 2020 r. wartość zaplanowana do osiągnięcia została uzyskana tylko dla dwóch ww. wskaźników (25%), tj. *Odsetka polskich związków sportowych w sportach olimpijskich posiadających system licencyjny lub ewidencyjny umożliwiający coroczną aktualizację liczby zawodników oraz Liczby zawodników w sportach indywidualnych w kadrze szkolenia olimpijskiego zakwalifikowanych do grupy szkolenia A1 i A2.*

W zakresie narzędzi i zaplanowanych dla nich mierników w DI PRS 2020 na 2020 r. ich osiągnięcie było następujące:

- nr 19. Opracowanie i rozpowszechnienie standardów dobrego zarządzania w polskich związkach – miernik *Liczba polskich związków sportowych, które złożyły w Ministerstwie Sportu strategię rozwoju danego sport* – wartość planowana 55, wartość uzyskana 52;
- nr 26. Przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w IO, MŚ oraz ME w sportach olimpijskich – miernik *Liczba zawodników kadry narodowej w sportach olimpijskich objęta zorganizowanym szkoleniem sportowym* – wartość planowana 5 520, wartość uzyskana 3 662;
- nr 27. Wsparcie indywidualnego toku przygotowań dla najwybitniejszych sportowców – miernik *Liczba zawodników objętych indywidualnym tokiem przygotowań* – wartość planowana 170, wartość uzyskana 185;
- nr 28. Przygotowanie reprezentacji Polski do udziału w międzynarodowych imprezach rangi mistrzowskiej w sportach nieolimpijskich – miernik *Liczba zawodników kadry narodowej w sportach nieolimpijskich objęta zorganizowanym szkoleniem sportowym* – wartość planowana 3 530, wartość uzyskana 3 207;
- nr 29. Wspieranie szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży – miernik *Liczba dzieci i młodzieży objęta zorganizowanym systemem szkolenia sportowego* – wartość planowana 43 500, wartość uzyskana 43 579;

- nr 31. Wsparcie projektów naukowych w obszarze sportu wyczynowego – miernik *Liczba projektów badawczo-rozwojowych o charakterze wdrożeniowym, zrealizowana w danym roku* – wartość planowana 10, wartość uzyskana 7;
- nr 33. Wsparcie badań naukowych w zakresie kultury fizycznej, sportu i medycyny sportowej – miernik *Liczba finansowanych projektów badawczych* – brak możliwości oszacowania wartości planowanej, wartość uzyskana 2;
- nr 37. Wdrożenie systemu świadomego planowania kariery sportowej w połączeniu ze ścieżką edukacyjną oraz karierą zawodową – miernik *Łączna liczba osób (zawodników, szkoleniowców/nauczycieli) objętych realizacją Programu rozwoju kariery dwutorowej sportowców* – wartość planowana 50, wartość uzyskana 0;
- nr 38. Wsparcie procesu ubiegania się o organizację międzynarodowych imprez rangi mistrzowskiej – miernik *Liczba udzielonych gwarancji rządowych związanych z ubieganiem się o organizację międzynarodowej imprezy sportowej* – wartość planowana 2, wartość uzyskana 2;
- nr 39. Wsparcie organizacji imprez sportowych rangi mistrzowskiej w Polsce – miernik *Liczba zorganizowanych mistrzowskich imprez sportowych w Polsce* – wartość planowana 25, wartość uzyskana 15.

W ww. Sprawozdaniu z realizacji PRS 2020 za 2020 r. dokonano analizy i ewaluacji realizacji DI PRS 2020 po zakończeniu 2020 r. Zgodnie ze Sprawozdaniem spośród 10 narzędzi mierniki osiągnięto tylko dla trzech (nr 27, 29 i 38), tj. 30%. W przypadku pozostałych siedmiu narzędzi ich nieosiągnięcie wynikało z epidemii Covid-19 w Polsce i na świecie oraz związanych z nią ograniczeń.

Po zakończeniu obowiązywania PRS 2020 Minister nie opracował dokumentu strategicznego w obszarze sportu obowiązującego po 2020 roku. W latach 2020-2023 w Ministerstwie toczyły się prace nad przygotowaniem Programu Rozwoju Sportu do roku 2030¹¹³. Prace były realizowane m.in. przez Zespół do spraw opracowania Programu Rozwoju Sportu do 2030 r. W jego ramach wypracowano m.in. Założenia PRS 2030, które zostały zaakceptowane przez kierownictwo resortu. Pierwsze założenia PRS 2030, zostały zaakceptowane w grudniu 2020 r. przez Ministra Piotra Glińskiego, a następnie w lipcu 2022 r. ich zaktualizowaną wersję zaakceptował Minister Kamil Bortniczuk. W założeniach z lipca 2022 r. zaproponowano cele i priorytety PRS 2030 zgodne z wizją aktywnego i zdrowego społeczeństwa. Brak opracowania dokumentu strategicznego w obszarze sportu obowiązującego po 2020 roku szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1780-1781, 1782-1814, 6036-6039)

2. W latach 2019-2024 (do dnia 23 maja) w ramach sprawowanego nadzoru nad Pzs Minister realizował działania nadzorcze wydając na podstawie przepisów ustawy o sporcie:

- art. 7 i art. 11 – decyzje dotyczące zgody Ministra na utworzenie polskiego związku sportowego lub odmowy zgody Ministra na utworzenie dotyczących Pzs (w 2019 r. wydano 5 decyzji, w 2020 r. – 3; w 2021 r. – 7; w 2022 r. – 7; w 2023 r. – 4; w 2024 r. nie wydawano decyzji);
- art. 9 – decyzje w sprawach kadencji władz Pzs, zakazu łączenia stanowisk, sprawozdań z działalności Pzs (w 2019 r. wydano 9 decyzji, w 2020 r. – 4, w 2021 r. – 2; w 2022 r. – nie wydawano decyzji, w 2023 r. – 1; 2024 r. – nie wydawano decyzji)¹¹⁴;

¹¹³ Dalej: PRS 2030.

¹¹⁴ Decyzje dotyczyły m.in. łączenia stanowisk w Pzs, decyzji uchylającej uchwałę w przedmiocie wyboru Prezesa Zarządu Pzs, decyzji udzielającej władzom Pzs upomnienia za brak sprawozdania finansowego, decyzji uchylających uchwały Walnego Zjazdu Pzs w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Pzs.

- art. 12a – decyzje dotyczące stwierdzenia braku przynależności Pzs do właściwej międzynarodowej lub światowej federacji sportowej działającej w sporcie olimpijskim lub paraolimpijskim¹¹⁵ lub innej uznanej przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski (w 2019 r. wydano 1 decyzję, 2020 r. – nie wydawano decyzji, w 2021 r. – 2, w 2022 r. – 1, w latach 2023-2024 – nie wydawano decyzji);
- art. 15 – decyzje dotyczące zgody/odmowa wyrażenia zgody Ministra na utworzenie przez Pzs ligi zawodowej (w 2019 r. wydano 2 decyzje; w 2020 r. – 2; w 2021 r. – 1; w 2022 r. – 1; w 2023 r. – 2; w 2024 r. – nie wydawano decyzji);
- art. 16 ust. 3 pkt 1 – decyzje dotyczące żądania udostępnienia odpisów uchwał władz Pzs oraz udzielenia pisemnych wyjaśnień dotyczących działalności Pzs (realizowano w ramach złożonych skarg i wniosków na działalność Pzs);
- art. 21 – decyzje dotyczące zatwierdzenia statutu oraz zmian statutu Pzs (w 2019 r. wydano 23 decyzje; w 2020 r. – 12; w 2021 r. – 10, w 2022 r. – 17; w 2023 r. – 14, w 2024 r. – 4);
- art. 22 ust. 1 pkt 1 – decyzje dotyczące udzielenia władzom Pzs upomnienia i zażądania od Pzs podjęcia działań mających na celu zapewnienie stanu zgodnego z prawem (w 2019 r. wydano 7 decyzji, w 2020 r. – 3, w 2021 r. – 1, w 2022 r. – nie wydawano decyzji; w 2023 r. – 1; w 2024 r. – nie wydawano decyzji)¹¹⁶;
- art. 22 ust. 1 pkt 2 – decyzje w sprawach uchylenia decyzji władz Pzs (w 2019 r. wydano 5 decyzji; w 2020 r. – 4; w 2021 r. – 4; w 2022 r. – 3; w 2023 r. – 3; w 2024 r. – 1)¹¹⁷.

Ponadto w latach 2019-2024 Minister na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy o sporcie złożył do sądu rejestrowego jeden wniosek o zastosowanie środka, o którym mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie, tj. o rozwiązanie Pzs (w 2019 r. wniosek o rozwiązanie PZ Curlingu, który został rozwiązany w 2022 r.). Minister nie występował do sądów z wnioskami o zawieszenie władz polskich związków sportowych. Wobec jednego Pzs Minister wystąpił do sądu rejestrowego z wnioskiem o ustanowienie kuratora na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹¹⁸ (w styczniu 2023 r. wniosek o ustanowienie kuratora dla PZ Płetwonurkowania z powodu ujawnionego w wyniku przeprowadzonej kontroli braku władz, w szczególności zarządu zdolnego do działań prawnych, został przez sąd uwzględniony).

(akta kontroli str. 3494-3502, 3503-3539, 4147- 4210-4211, 4212-4219)

3.1. W latach 2022-2023 w Ministerstwie rozpatrzono złożone 294 skargi i wnioski¹¹⁹ dotyczące działalności Pzs, w tym: w 2019 r. – 115; w 2020 r. – 60; w 2021 r. – 13;

¹¹⁵ Od dnia 31 sierpnia 2023 r.: „paralimpijskim”. Zmiana nazewnictwa wprowadzoną ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o sporcie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1617) związana była z wymogami oraz standardami międzynarodowymi narzuconymi przez Międzynarodowy Komitet Paralimpijski (IPC).

¹¹⁶ Decyzje dotyczyły m.in. udzielania władzom Związków upomnienia i żądająca od właściwych władz Związku sporządzenia sprawozdania z działalności oraz sprawozdania finansowego; poddania sprawozdania finansowego badaniu przez biegłego rewidenta oraz rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdań przez Walny Zjazd Delegatów Związku; upomnienia za brak sprawozdania finansowego Związku; uchylenia uchwał Zarządu o dokooptowaniu do Zarządu członków Zarządu; uchylenia uchwały Zarządu dotyczącej przepisów dyscyplinarnych.

¹¹⁷ Decyzje dotyczyły uchylenia decyzji władz Pzs m.in. uchylenia: uchwały w przedmiocie wyboru Prezesa Zarządu; uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów Związku ws. przyjęcia regulaminu dyscyplinarnego; uchwał Zarządów różnych Pzs, uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów na wybór członka Zarządu; uchwały Walnego Zjazdu Delegatów w sprawie wniosku o odwołanie uchwały Zarządu w sprawie pobierania opłat antydopingowych na zawodach regionalnych; uchwały Walnego Zjazdu Delegatów w sprawie zwolnienia Kongresu Związku; uchwały Zarządu w sprawie udziału obcokrajowców w Mistrzostwach Polski; uchwał Zarządu o dokooptowaniu do Zarządu członków Zarządu; uchwały Zarządu dotyczącej przepisów dyscyplinarnych, decyzji władz Związku o powołaniu członków Zarządu, którzy naruszyli ograniczenia wynikające z art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy o sporcie.

¹¹⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 2261.

¹¹⁹ Dalej: skargi. W tym inne sprawy zakwalifikowane jako „inne”.

2022 r. – 68, w 2023 r. – 38. Skargi były rozpatrywane przez Departament Prawny (DP), Departament Kontroli (DK, wcześniej Departament Nadzoru i Kontroli) oraz DSW.

Badaniem objęto skargi rozpatrzone w latach 2019-2024 (do 23 maja) przez Dyrektora DP z upoważnienia Ministra. Dyrektor DP rozpatrzył łącznie 224 skargi, dotyczące działalności Pzs¹²⁰ w latach 2019-2023 (w 2019 r. rozpatrzono 97, w 2020 r. – 37, w 2021 r. – 8, w 2022 r. – 48, w 2023 r. – 34) oraz 10 w 2024 r. Rozpatrzone skargi dotyczyły m.in.: nieprawidłowości w sposobie zwołania i przebiegu Walnego Zgromadzenia Delegatów Związku; przewlekłego prowadzenia postępowania dyscyplinarnego; utrudniania występowania w składzie kadry narodowej innego kraju; obowiązku nałożenia przez Związek posiadania dodatkowych uprawnień (szkoleń) przez szkoleniowców celem uzyskania licencji na prowadzenie zespołów uczestniczących w rozgrywkach organizowanych przez Związek; przeprowadzenia kontroli działania Związku w zakresie naruszenia przepisów powszechnych i ustawy o sporcie; łączenia funkcji członka zarządu i prowadzenia działalności gospodarczej; nieobjęcia ubezpieczeniem członków Kn; nieprzestrzegania regulaminu rozgrywek.

Stwierdzono, że 14 z 68 skarg (20,6%) za 2022 r. oraz 9 z 38 skarg (tj. 23,7%) za 2023 r. zostało załatwionych po upływie terminu wynikającego z art. 237 § 1 Kpa, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3549-3938, 4220-4224, 4225-4240)

Dyrektor DP Piotr Gałązka poinformował, że w ramach nadzoru sprawowanego nad działalnością Pzs w zakresie kompetencji Wydziału Nadzoru Sportowego w strukturze DP od 26 października 2021 r. nie prowadzono indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów. Jego zdaniem fakt, iż Minister nadzoruje działalność Pzs nie oznacza, że może on podejmować działania będące we właściwości innych organów zgodnie z przepisami szczególnymi. Minister nie jest organem uprawnionym do kwalifikacji znamion czynu zabronionego oraz nie posiada kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy. W ramach działalności Pzs odpowiedzialność w tym zakresie może być realizowana i dochodzona w ramach postępowań dyscyplinarnych. Innym rodzajem działań podejmowanych przez Wydział Nadzoru Sportowego jest wykonywanie orzeczeń sądów karnych i przekazywanie informacji o zastosowaniu środków karnych wobec osób skazanych za przestępstwa o charakterze seksualnym przesyłanych do wiadomości Pzs. Zaznaczył, że DP informował Pzs o nowych obowiązkach związanych z ochroną małoletnich wynikających z innych przepisów niż ustawa o sporcie, tj. 29 lutego 2024 r. wystosował do Pzs pismo informujące, że w dniu 15 lutego 2024 r. weszła w życie nowelizacja przepisów ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich¹²¹ (aktualne ich brzmienie przesądza, że obowiązki określone w art. 21, 22b oraz 22c ustawy, odnoszą się wprost do podmiotów prowadzących działalność w zakresie sportu małoletnich, w tym również do Pzs, które mają obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 15 sierpnia 2024 r.). Ponadto Dyrektor DP poinformował, że dopuszczanie do pracy lub do innej działalności związanej z uprawianiem sportu bez uzyskania informacji, o których mowa w art. 21 ust. 2 ww. ustawy, a także niewykonanie obowiązku wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, zostało zastrzeżone sankcją karną.

¹²⁰ M.in. dotyczące działań nadzorczych w przypadkach stosowania mobbingu oraz wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów w Pzs.

¹²¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 560.

(akta kontroli str. 3494-3502, 3503-3539, 4147-4173, 4210-4211, 4212-4219)

W Ministerstwie nie sporządzono rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej za 2021 r., obejmujących skargi i wnioski dotyczące m.in. Pzs. Oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków przez Ministerstwo oraz jednostki nadzorowane przez Ministra za 2022 r. i 2023 r. zostały sporządzone i zatwierdzone po obowiązującym terminie. Szczegółowo opisano to w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3463-3493, 3549-3551, 3552-3559)

3.2. W latach 2019-2024 nie zostały wprowadzone żadne zmiany w ustawie o sporcie w zakresie dotyczącym przeciwdziałania w Pzs zjawiskom mobbingu, dyskryminacji oraz wykluczenia z władz i kadr trenerskich Pzs osób dopuszczających się molestowania i wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów. Dyrektor DP poinformował, że obecnie prowadzone są prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o sporcie i niektórych innych ustaw, którego projekt jest dostępny na stronie podmiotowej MSiT wraz z uzasadnieniem¹²². Projekt ustawy (jest na etapie przygotowywania do przekazania do uzgodnień międzyresortowych oraz opiniowania) przewiduje dodanie nowych przepisów, które mają realizować szeroko pojęte przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności w zakresie m.in. przeciwdziałania dyskryminacji kobiet w Pzs¹²³ oraz przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie¹²⁴.

(akta kontroli str. 3302-3302, 3303-3462, 3494-3502, 3503-3539)

3.3. W latach 2019-2024 Ministerstwo zaplanowało przeprowadzenie kontroli w 19 Pzs¹²⁵. W planie kontroli na 2023 r. nie wskazano konkretnych Pzs do kontroli, wpisano „Wybrany polski związek sportowy” oraz temat kontroli „Prawidłowość działalności polskiego związku sportowego pod względem zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz postanowieniami regulaminów tego związku”.

Dyrektor DK Paweł Baka brak zaplanowania na 2023 r. kontroli w konkretnym Pzs wyjaśnił faktem, że zgodnie z ustaleniami pomiędzy Kierownictwem Ministerstwa a ówczesnym Dyrektorem DK, Pzs do kontroli w 2023 r. miały zostać wyznaczone po uzgodnieniu z departamentem sprawującym nadzór nad Pzs z uwzględnieniem zasobów kadrowych komórki do spraw kontroli. W ramach planu kontroli na 2023 r. wszczęte zostały dwie kontrole Pzs, tj. PZ Judo (wystąpienie pokontrolne z 16 sierpnia 2023 r.) oraz PZ Alpinizmu (wszczęta w listopadzie 2023 r., w toku).

W latach 2019-2024 przeprowadzono łącznie kontrole w 19 Pzs, w tym w 2019 r. zrealizowano kontrole w czterech Pzs (w tym kontrole w dwóch Pzs wszczęte w 2018 r.), 2020 r. – w czterech Pzs (w dwóch wszczęte w 2019 r.), 2021 r. – w trzech

¹²² <https://www.gov.pl/web/sport/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-sporcie-oraz-niektorych-innych-ustaw> (data udostępnienia: 21 marca 2024 r.).

¹²³ a) przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet w Pzs przez wprowadzenie kwot płci (minimum 30% dla każdej płci) we władzach Pzs; b) wprowadzenie sankcji braku możliwości dotacji lub dofinansowania dla Pzs w przypadku niespełnienia powyższych warunków.

¹²⁴ a) nałożenie obowiązku wprowadzenia standardów ochrony małoletnich oraz standardów ochrony zawodników i innych osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym przez podmioty prowadzące działalność sportową; b) ustanowienie przy Ministrze „Rzecznika ochrony praw zawodników i innych osób uczestniczących we współzawodnictwie sportowym”; c) nałożenie na Pzs i związki sportowe obowiązku powołania wewnątrz struktur „pełnomocnika do spraw przeciwdziałania przemocy i dyskryminacji w sporcie”, który ma współpracować z Rzecznikiem; d) dostosowanie zasad dotyczących postępowań dyscyplinarnych; e) wprowadzenie kar dyscyplinarnych za czyny przemocy i dyskryminacji w sporcie.

¹²⁵ W tym na 2019 r. w 3 Pzs (PZ Lekkiej Atletyki, PZ Łyżwiarstwa Figurowego, PZ Sportu Niesłyszących); na 2020 r. w 3 Pzs (PZ Gimnastyczny, PZ Tenisowy, PZ Bobslei i Skeletonu); na 2021 r. w 3 Pzs (PZ Szachowy, PZ Rugby, PZ Piłki Nożnej); na 2022 r. w 5 Pzs (PZ Taekwondo Olimpijskiego, PZ Hokeja na Lodzie, PZ Hokeja na Trawie, PZ Badmintona, PZ Płetwonurkowania); na 2023 r. nie wskazano konkretnych Pzs do kontroli; na 2024 r. w 4 Pzs (PZ Piłki Nożnej, PZ Badmintona, PZ Koszykówki, Związek Piłki Ręcznej w Polsce).

Pzs (w jednym wszczętą w 2020 r.), 2022 r. – w dwóch Pzs (w jednym wszczętą w 2020 r. i w jednym w 2021 r.); 2023 r. – w sześciu Pzs (w jednym wszczętą w 2021 r. i w czterech wszczętą w 2022 r.). NIK zauważa, że niektóre z zaplanowanych kontroli na dane lata nie zostały zakończone w tych latach. Dyrektor DK Paweł Baka poinformował, że z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe w Ministerstwie (sześciu kontrolerów w Wydziale Kontroli realizujących kontrole w latach 2019-2023¹²⁶) kontrole były najczęściej realizowane w składach dwuosobowych, a każda absencja kontrolera lub jego równoległe zaangażowanie w realizację innych postępowań wpływała w sposób istotny na czas trwania danej kontroli. Kontrole, które rozpoczynały się w trzecim lub czwartym kwartale danego roku zwykle kończyły się dopiero w roku następnym.

Spośród przeprowadzonych 19 kontroli w przypadku pięciu Pzs wydano ocenę negatywną, w 11 ocenę pozytywną mimo stwierdzonych nieprawidłowości, w trzech ocenę pozytywną. W przypadku 18 kontroli Pzs wydano zalecenia i wnioski pokontrolne. Pzs wykonały zalecenia i wnioski pokontrolne lub poinformowały o ich o realizacji. W wyniku siedmiu kontroli skierowano zawiadomienia o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

W przypadku trzech kontroli w Pzs nie zamieszczono w Biuletynie Informacji Publicznej¹²⁷ Ministerstwa wystąpień pokontrolnych, a także wyników dwóch kontroli zakończonych 2021 r. nie zamieszczono w BIP Ministerstwa, co szczegółowo opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3292-3293, 3294-3301, 3540-3544, 3545-3548)

3.4. W latach 2020-2024 (do zakończenia kontroli) w Ministerstwie zrealizowano trzy zadania audytowe zapewniające, dotyczące nadzoru nad Pzs oraz udzielania i rozliczania zadań dofinansowanych dla Pzs, tj.:

- Realizacja *Programu Kibice Razem* (w sprawozdaniu wydano trzy zalecenia¹²⁸, w odpowiedzi z dnia 16 czerwca 2021 r. na zalecenia Dyrektor DSW poinformował o sposobie, terminie i osobach odpowiedzialnych za realizację zadań poaudytowych w następnych edycjach *Programu*);
- Realizacja nadzoru nad polskimi związkami sportowymi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (w sprawozdaniu nie wydawano zaleceń);
- Realizacja programu dofinansowania zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w IO TOKIO 2020 i PEKIN 2022 (w sprawozdaniu wydano cztery zalecenia¹²⁹, w odpowiedzi z dnia 19 stycznia

¹²⁶ Wg stanu na dzień 31 grudnia.

¹²⁷ Dalej: BIP.

¹²⁸ 1) Wprowadzenie, przy dokonywaniu oceny oferty na realizację zadania z zakresu programu Kibice Razem, minimum punktowego, poniżej którego oferta nie będzie rozpatrywana z uwagi na jej niską wartość merytoryczną; 2) Wzmocnienie nadzoru komórki merytorycznej odpowiedzialnej za realizację programu Kibice Razem, poprzez wizyty monitorujące w ośrodkach. Rozważenie przeprowadzenia w bieżącym roku, ewaluacji programu; 3) Wprowadzenie do dokumentacji rozliczeniowej Programu, rozliczenia finansowego kosztów pośrednich.

¹²⁹ 1) Podjęcie współpracy z Pzs mających na celu wypracowanie bardziej przejrzystych i jednolitych zasad dotyczących publikowania osiągniętych wyników i rezultatów zadania w sprawozdaniach merytorycznych, tak aby można było w sposób jednoznaczny dokonać oceny czy założone w Ofercie o dofinansowanie cele zostały osiągnięte. Ponadto, w celu wzmocnienia nadzoru nad beneficjentami, audytorzy proponuje rozważyć pomysł publikowania skanów sprawozdań merytorycznych polskich związków sportowych na stronie BIP Ministerstwa; 2) Podjęcie działań formalno-prawnych zmierzających do bardziej racjonalnego określenia katalogu działań i wydatków, w których zgodę na odstępstwo udziału obligatoryjnie Minister Sportu i Turystyki. W opinii audytującego powinny dotyczyć one jedynie przypadków o istotnym znaczeniu finansowym lub istotnym znaczeniu dla całości realizowanego programu przez związek. W pozostałych przypadkach, natury stricte formalno-organizacyjnej, zasadnym wydaje się aby taka zgoda była udzielana na poziomie Dyrektora DSW; 3) Wprowadzenie, przy dokonywaniu oceny oferty na przyznanie dodatkowych środków na realizację zadania z zakresu programu dofinansowania zadań związanych z przygotowaniem zawodników kadry narodowej do udziału w Igrzyskach Olimpijskich TOKIO 2020 i PEKIN 2022, minimum punktowego, poniżej którego oferta nie będzie rozpatrywana z uwagi na jej niską wartość merytoryczną; 4) Opracowywanie (we współpracy z Pzs, PKOl,

2023 r. Dyrektor DSW poinformował, że do realizacji zaleceń zostali wyznaczeni pracownicy Wydziału Sportowego DSW, termin realizacji zaleceń został określony na dzień 31 grudnia 2024 r.).

(akta kontroli str. 1635-1636, 1637-1779)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister nie opracował dokumentu strategicznego w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku, obejmującego m.in. obszary sportu wyczynowego, sportu powszechnego, sportu młodzieżowego. Podjęte w Ministerstwie w latach 2020-2023 działania w celu opracowania ww. dokumentu były nieskuteczne i nierzetelne. Brak opracowania dokumentu strategicznego w obszarze sportu, obowiązującego po 2020 roku, został stwierdzony także we wcześniejszych kontrolach NIK¹³⁰.

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹³¹ dział kultura fizyczna obejmuje sprawy sportu; wychowania fizycznego; rehabilitacji ruchowej. Stosownie do art. 34 ust. 1 ww. ustawy minister jest obowiązany do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kieruje, a także przedkładania w tym zakresie inicjatyw, projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów – na zasadach i w trybie określonych w regulaminie pracy Rady Ministrów. Ponadto, w myśl art. 19 ust. 1-1c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹³² właściwy minister opracowuje projekt programu rozwoju odnoszący się do danego sektora, a następnie – po pozytywnym zaopiniowaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego – przedkłada projekt programu rozwoju do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

Dyrektor DS Dariusz Buza wyjaśnił, że obecnie dokumentem strategicznym Rządu, w którym wskazano działania na rzecz infrastruktury sportu powszechnego jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (przyjęta uchwałą nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r.), w której w ramach celu szczegółowego nr 4: *Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej* przewidziano m.in. kierunek interwencji *Poprawa kultury fizycznej w społeczeństwie*. Dla tego kierunku interwencji przewidziano we wskazanej Strategii trzy projekty uzupełniające: *Infrastruktura sportowa dla budowy kapitału ludzkiego*, *Upowszechnianie sportu dzieci i młodzieży* oraz *Upowszechnianie aktywności fizycznej w społeczeństwie*.

Były Minister Kamil Bortniczuk zeznał, że „w związku z powierzeniem mi funkcji Ministra w październiku 2021 r., zastałem Ministerstwo bez takiego dokumentu obowiązującego po 2020 r. i na pytania o przyczyny takiego stanu rzeczy otrzymałem odpowiedź z Departamentu Sportu dla Wszystkich (dyrektora Dariusza Buzy, który koordynował prace nad dokumentem) i z Departamentu Sportu Wyczynowego (dyrektor Angeliki Głowienki), że istnieją inne dokumenty strategiczne wypełniające znamiona ww. wcześniej obowiązującego dokumentu strategicznego. Na pewno zostało to udokumentowane i wydałem dla Dyrektora Dariusza Buzy dyspozycję, w celu rozpoczęcia prac nad nowym dokumentem strategicznym w obszarze sportu”. Ponadto

IS-PiB lub inny wybrany podmiot) na zakończenie cyklu programu przygotowań olimpijskich kompleksowego dokumentu oceniającego zarówno sam występ reprezentantów Polski w poszczególnych dyscyplinach olimpijskich, jak też ocenę współpracy z poszczególnymi związkami przy realizacji programu, wraz z wnioskami i ewentualnymi zaleceniami do realizacji w trakcie kolejnego cyklu.

¹³⁰ Nr P/21/024 *Wspieranie rozwoju sportu akademickiego* (wystąpienie pokontrolne z dnia 25 sierpnia 2021 r. KNO.410.004.01.2021, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/21/024/KNO/>) i nr P/22/017 *Realizacja programu Sportowa Polska* (wystąpienie pokontrolne z dnia 9 sierpnia 2022 r. KNO.410.002.01.2022, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/22/017/KNO/>).

¹³¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2512, ze zm.

¹³² Dz. U. z 2024 r. poz. 324.

Kamil Bortniczuk zeznał, że do zakończenia pełnienia przez niego funkcji Ministra nie powstał w Ministerstwie projekt nowego dokumentu strategicznego obowiązującego po 2020 r., a Ministerstwo bazowało na innych dokumentach strategicznych obowiązujących w kraju.

Minister Sławomir Nitras wyjaśnił, że nie są mu znane powody, dla których poprzedni ministrowie właściwi ds. kultury fizycznej nie opracowali i nie wprowadzili dokumentu strategicznego. W jego opinii posiadanie takiego dokumentu jest niezbędne dla właściwego zarządzania polityką sportową, w związku z czym postanowił powierzyć wyspecjalizowanemu podmiotowi zewnętrznemu, międzynarodowej firmie Deloitte, świadczącej usługi doradcze przeprowadzenie „Analizy porównawczej modelu operacyjnego w zakresie zarządzania polityką sportową”. W dniu 8 lipca 2024 r. na podstawie art. 25 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej¹³³ oraz § 9 ust. 3 Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 6 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia Regulaminu organizacyjnego Ministerstwa Sportu i Turystyki¹³⁴, został powołany Zespół projektowy do współpracy z wykonawcą „Analizy...”. Do zadań Zespołu należy w szczególności: 1) udział w określeniu celów analizy porównawczej modelu operacyjnego w zakresie zarządzania polityką sportową (zwanej dalej analizą); 2) aktywny udział w spotkaniach z wykonawcą analizy i dzielenie się posiadaną wiedzą ekspercką; 3) zaopiniowanie ostatecznej treści analizy i rekomendacji w zakresie obszarów polityki sportowej w Polsce wymagających usprawnień, które zostaną opracowane przez wykonawcę analizy. Minister wyjaśnił, że analiza powinna zostać przedstawiona w pierwszych dniach sierpnia 2024 r. i po zapoznaniu się z nią podjąć dalsze decyzje dotyczące przygotowania dokumentu strategicznego.

Zdaniem NIK działania wcześniejszych Ministrów (Piotra Glińskiego od 6 października 2020 r. do 25 października 2021 r.; Kamila Bortniczuka od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r., Danuty Dmowskiej-Andrzejuk od 27 listopada 2023 r. do 13 grudnia 2023 r.) w celu opracowania dokumentu strategicznego były nierzetelne i nieskuteczne. W związku z brakiem dokumentu strategicznego po 2020 r. nie była możliwa ocena, czy zadania realizowane przez polskie związki sportowe w programach sportu wyczynowego, powszechnego i młodzieżowego realizują strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce. Wskazane przyczyny braku opracowania nowego dokumentu strategicznego, w ocenie NIK, nie powinny wpływać na zachowanie ciągłości działań strategicznych Ministra w obszarze sportu.

(akta kontroli str. 1780-1814, 3027-3037, 3048-3052, 3113-3124)

2. W BIP Ministerstwa nie zostały zamieszczone trzy wystąpienia pokontrolne, tj. wystąpienie z dnia 26 października 2023 r. (DK-WK.0803.5.2022) z kontroli PZ Rugby¹³⁵; wystąpienie z dnia 9 maja 2023 r. (DKWK.0803.7.2022) z kontroli PZ Hokeja na Lodzie¹³⁶; wystąpienie z dnia 30 czerwca 2021 r. (DKNWK.0801.15.2020) z kontroli PZ Bobslei i Skeletonu¹³⁷. Ponadto w BIP Ministerstwa brak było informacji o przeprowadzonych kontrolach zakończonych w 2021 r.

¹³³ Dz. U. z 2024 r. poz. 4098.

¹³⁴ Dz. Urz. MSiP, poz. 7.

¹³⁵ W zakresie zgodności działalności tego Pzs z przepisami prawa, postanowieniami statutu i regulaminów wewnętrznych w 2020 r. oraz prawidłowości wykorzystania dotacji celowych i realizacji wybranych umów o dofinansowanie zadania publicznego zawartych w 2020 r. ze Skarbem Państwa - ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej.

¹³⁶ W zakresie prawidłowości działalności tego Pzs pod względem zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz regulaminów w latach 2020-2021.

¹³⁷ W zakresie zgodności działalności Związku z przepisami prawa i postanowieniami statutu oraz realizacją umów o dofinansowanie nr: 1) 2019/0250/3008/SubB/DSW z 4 lipca 2019 r., 2) 2019/0334/3008/SubB/DSW

Powyższe naruszało art. 8 ust. 3 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a tiret 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹³⁸, stanowiące, że organy władzy publicznej obowiązane są do udostępniania w BIP informacji publicznych informacji publicznej, w szczególności o danych publicznych, w tym treść i postać dokumentów urzędowych, w szczególności treść aktów administracyjnych i innych rozstrzygnięć – dokumentacja przebiegu i efektów kontroli oraz wystąpienia, stanowiska, wnioski i opinie podmiotów ją przeprowadzających.

Dyrektor DK Paweł Baka wyjaśnił, że według przekazanych przez współpracowników informacji i zgodnie z ustaleniami z poprzednim Dyrektorem DK wystąpienie dotyczące PZ Rugby miało zostać opublikowane w BIP Ministerstwa po otrzymaniu od Związku informacji o sposobie realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych. Pomimo dwukrotnego monitu z 5 stycznia i 14 maja 2024 r. Związek do chwili obecnej nie przekazał jednak stosownej informacji w tym zakresie. W przypadku kontroli w PZ Bobslei i Skeletonu wyjaśnił, że kontrola ta zakończyła się w okresie funkcjonowania Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, a jej wyniki powinny być zamieszczone w BIP ówczesnego Ministerstwa. Jednocześnie poinformował, że obecnie trwa przegląd treści i dokumentów opublikowanych w BIP Ministerstwa. Informacje o wynikach kontroli przeprowadzonych przez Ministerstwo są również przedmiotem analizy pod kątem ich kompletności i po zakończeniu przeglądu wszystkie brakujące informacje o wynikach kontroli zostaną niezwłocznie opublikowane.

Odnosząc się do braku w BIP Ministerstwa informacji o przeprowadzonych kontrolach zakończonych w 2021 r., Dyrektor DK wyjaśnił, że informacje o kontrolach zakończonych w 2021 r. zostały zamieszczone w BIP Ministerstwa w zakładce *Kontrole zakończone w 2021 roku*, pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/sport/kontrole-zakonczone-w-2021-roku>.

Informacje o kontrolach zakończonych w 2021 r. w zakładce *Kontrole zakończone w 2021 roku* znajdują się tylko na stronie podmiotowej Ministerstwa i do zakończenia kontroli NIK¹³⁹ nie zostały zamieszczone w BIP Ministerstwa. Zdaniem NIK informacje z przeprowadzonych kontroli powinny być na bieżąco udostępniane w BIP Ministerstwa, tym bardziej w sytuacji, gdy kontrole te wykazały nieprawidłowości w działalności Związków w zakresie zgodności z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz nieprawidłowości w wykorzystaniu dotacji celowych i realizacji umów o dofinansowanie zadania publicznego.

(akta kontroli str. 3494-3502, 3503-3539)

3. W Ministerstwie nie sporządzono rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej za 2021 r., obejmujących skargi i wnioski dotyczące m.in. polskich związków sportowych.

Naruszało to § 9 ust. 1 zarządzenia nr 21 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 10 września 2015 r. w sprawie przyjmowania, ewidencjonowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz petycji w Ministerstwie Sportu i Turystyki¹⁴⁰, stanowiący, że Biuro Dyrektora Generalnego opracowuje roczną analizę załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra, którą przedkłada do zatwierdzenia Ministrowi w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, za który opracowywana jest analiza.

z 4 października 2019 r., 3) 2019/0099/1198/UDot/75/DSW z 4 kwietnia 2019 r., zawartych ze Skarbem Państwa - Ministrem Sportu i Turystyki.

¹³⁸ Dz.U. z 2022 r. poz. 902, dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej.

¹³⁹ Tj. 30 lipca 2024 r.

¹⁴⁰ Dz. Urz. MSiT poz. 22, ze zm.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego Grzegorz Borkowski, wz. Dyrektora Generalnego Ministerstwa, wyjaśnił, że w bazach danych Ministerstwa Sportu i Turystyki nie odnotowano sporządzenia rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej za 2021 r.

Zdaniem NIK brak sporządzenia rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw kultury fizycznej za 2021 r. wynikało z niewystarczającego nadzoru Ministra nad realizacją obowiązków w zakresie sporządzania oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków. Stanowiło to także naruszenie obowiązującego w kontroli zarządczej w Ministerstwie *Standardu nr 11 - Nadzór*, wymagającego prowadzenia nadzoru nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji.

(akta kontroli str. 3549-3551, 3552-3559-3563)

4. Ocena przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. i 2023 r. przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz jednostki nadzorowane przez Ministra Sportu i Turystyki została sporządzona i zatwierdzona odpowiednio 13 lipca 2023 r. (104 dni po terminie) i 14 maja 2024 r. (34 dni po terminie). Ponadto ocena przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. nie została zaakceptowana przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa na stronie intranetowej Ministerstwa została zamieszczona dopiero 15 maja 2024 r., tj. po ponad 10 miesiącach od daty jej sporządzenia.

Stanowiło to naruszenie § 16 ust. 3 zarządzenia nr 15 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg, wniosków i petycji w Ministerstwie Sportu i Turystyki¹⁴¹, zgodnie z którym DK, na podstawie informacji, o której mowa w § 16 ust. 1, opracowuje do dnia 31 marca każdego roku – za rok ubiegły, ocenę przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków przez Ministerstwo oraz jednostki organizacyjne podległe Ministrowi lub przez niego nadzorowane, która jest akceptowana z upoważnienia Ministra, przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa.

W zakresie oceny w 2022 r. Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego Grzegorz Borkowski, wz. Dyrektora Generalnego MSiT, wyjaśnił, że według informacji przekazanych przez pracowników DK opracowanie oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. zostało sporządzone po terminie wskazanym w zarządzeniu nr 15 z uwagi na okresowe spiętrzenie zadań. Ponadto wyjaśnił, że nie są mu znane przyczyny niezatwierdzenia ww. dokumentów przez ówczesnego Dyrektora Generalnego Ministerstwa. Jednocześnie poinformował, że w związku z trwającym w MSiT przeglądem danych znajdujących się w intranecie, zweryfikowano brak zamieszczenia oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. oraz zamieszczono tę ocenę 15 maja 2024 r. W zakresie oceny w 2023 r. wyjaśnił, że DK przygotowuje w terminie do 31 marca szereg dokumentów podsumowująco-sprawozdawczych o charakterze analitycznym. Z uwagi na to ocena w 2023 r. została sporządzona po terminie wskazanym w zarządzeniu. Jednocześnie wskazał, że DK pracuje nad aktualizacją zarządzenia nr 15 m.in. w zakresie ujednolicenia terminów sporządzania ocen.

Zdaniem NIK nieterminowe sporządzanie oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. oraz nieterminowe jej zamieszczenie na stronie internetowej MSiT wynikało z niewystarczającego nadzoru ówczesnego Dyrektora Generalnego Ministerstwa nad realizacją obowiązków w zakresie sporządzania ocen przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków. Stanowiło to także naruszenie obowiązującego

¹⁴¹ Dz. Urz. MSiT poz. 15. Zarządzenie obowiązuje od dnia 23 lutego 2022 r. Dalej: zarządzenie nr 15 Ministra Sportu i Turystyki z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg, wniosków i petycji.

w Ministerstwie standardu kontroli zarządczej *nr 11 - Nadzór*, wymagającego prowadzenia nadzoru nad wykonaniem zadań w celu ich oszczędnej, efektywnej i skutecznej realizacji.

(akta kontroli str. 3463-3479, 3549-3551, 3552-3559-3563)

6. W Ministerstwie załatwiono 14 skarg złożonych w 2022 r. oraz 9 skarg złożonych w 2023 r. z naruszeniem art. 237 § 1 oraz art. 36 § 1 Kpa, tj. po upływie miesięcznego terminu na załatwienie skargi oraz nie zawiadomiono stron o przyczynach zwłoki, ze wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy i pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia. Dotyczyło to następujących skarg:

- w 2022 r.:

- 1) skarga dot. PZ Motorowego (wniosek o kontrolę i zweryfikowanie prawidłowości działań władz Związku); data wpływu do Ministerstwa 23 marca 2022 r., data udzielenia odpowiedzi przez Ministra 1 lipca 2022 r., odpowiedź przesłano 4 lipca 2024 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 10 czerwca 2022 r. o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia skargi do dnia 15 lipca 2022 r., tj. wydane po upływie miesięcznego terminu od wpływu skargi);
- 2) skarga dot. PZ Hokeja na Lodzie (m.in. ws. emisji obligacji); data wpływu 14 lutego 2022 r., data przesłania udzielonej odpowiedzi 10 stycznia 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
- 3) skarga dot. PZ Jeździeckiego (na nieprawidłowości w zwołaniu i przebiegu Walnego Zjazdu Sprawozdawczo-Wyborczego Delegatów); data wpływu 7 stycznia 2022 r., data przesłania udzielonej odpowiedzi 3 marca 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
- 4) skarga dot. PZ Strzelectwa Sportowego (dot. opieszałości Związku podczas zatwierdzania otrzymywanych z Wojewódzkich Związków Strzelectwa Sportowego licencji zawodniczych i brakiem odpowiedzi na kierowane w tej sprawie maile); data wpływu 24 marca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 23 czerwca 2022 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 9 czerwca 2022 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 15 lipca 2022 r., tj. wydane po upływie miesiąca od daty wpływu skargi);
- 5) skarga dot. przeprowadzenia kontroli w PZ Squasha, data wpływu 1 lutego 2022 r., data przesłania odpowiedzi 29 marca 2022 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 15 marca 2022 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 31 marca 2022 r., tj. wydane po upływie miesięcznego terminu od daty wpływu skargi);
- 6) skarga dot. PZ Baseballu i Softballu (na działalność Związku związaną z dyskryminacją ze względu na płeć); data wpływu 9 marca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 29 kwietnia 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
- 7) skarga dot. PZ Lekkiej Atletyki (dot. podejmowania przez Związek działań w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie wymuszenia wyboru nawierzchni bieżni lekkoatletycznej konkretnego producenta); data wpływu 24 marca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 20 grudnia 2022 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 25 kwietnia 2022 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 23 maja 2022 r.);
- 8) skarga dot. PZ Koszykówki (dot. zmiany terminu turnieju zaplanowanego na 1-3 maja 2022 r. oraz spadków i awansów w 1LK); data wpływu 22 kwietnia 2022 r., data przesłania odpowiedzi 15 czerwca 2022 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 3 czerwca 2022 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 30 czerwca 2022 r., tj. wydane po upływie miesięcznego terminu od wpływu skargi);

- 9) skarga dot. PZ Hokeja na Trawie (ws. objęcia Związku czynnościami nadzorczymi wynikającymi z art. 22 ustawy o sporcie), data wpływu 12 lipca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 19 sierpnia 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 10) skarga dot. PZ Taekwondo Olimpijskiego (ws. nieudzielenia informacji przez pracowników biura Związku); data wpływu 14 lipca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 26 sierpnia 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 11) skarga dot. PZ Piłki Siatkowej (na brak reakcji Związku i niezastosowanie przepisów regulaminu dyscyplinarnego); data wpływu 9 marca 2022 r., data przesłania odpowiedzi 21 kwietnia 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 12) skarga dot. PZ Baseballu i Softballu (ws. opóźnień w wypłacie wynagrodzenia); data wpływu 22 września 2022 r., data przesłania odpowiedzi 15 listopada 2022 r., data odpowiedzi 9 listopada 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 13) skarga dot. PZ Koszykówki (ws. podjęcia przez Związek działań mających na celu przywrócenie stanu zgodności z prawem poprzez wydanie decyzji o pozbawieniu spółki Projekt 1P sp. z o.o. licencji); data wpływu 26 września 2022 r., data przesłania odpowiedzi 23 listopada 2022 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 14) skarga dot. PZ Motorowego (dot. Regulaminu Sportu Motocyklowego); data wpływu 22 lutego 2022 r., data przesłania odpowiedzi 2 maja 2022 r., data odpowiedzi 29 kwietnia 2022 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 1 kwietnia 2022 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 30 kwietnia 2022 r., tj. wydane po upływie miesiąca od wpływu skargi);
- w 2023 r.:
- 1) skarga dot. PZ Kolarskiego (w przedmiocie działalności osób wchodzących w skład Zarządu Związku – łączenia funkcji członka Zarządu i prowadzenia działalności gospodarczej); data wpływu do Ministerstwa 26 stycznia 2023 r., data udzielenia i przesłania odpowiedzi Ministra 7 marca 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 2) skarga dot. PZ Hokeja na Lodzie (dot. odmowy zatwierdzenia zamiany statutu Związku przyjętej podczas obrad Walnego Zjazdu Delegatów Związku i zastosowania wobec Związku środków nadzoru); data wpływu 22 czerwca 2023 r. oraz pisma w sprawie braku odpowiedzi 11 września 2023 r., data udzielenia i przesłania odpowiedzi 15 września 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 3) skarga dot. PZ Taekwondo Olimpijskiego (wniosek o przeprowadzenie kontroli trybu i przeprowadzenia Zarządu Związku w dniu 14 września 2023 r. oraz uchylenie na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy o sporcie podjętych uchwał), data wpływu 15 czerwca 2023 r. i 18 września 2023 r., data udzielenia odpowiedzi 14 marca 2024 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 20 września 2023 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 31 października 2023 r., tj. wydane po upływie miesiąca od wpływu skargi);
 - 4) skarga dot. PZ Żeglarskiego (dot. wprowadzenia przez Związek instrukcji ws. zasad wydawania patentów żeglarskich); data wpływu 1 września 2023 r., data udzielenia i przesłania odpowiedzi 17 października 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 5) skarga dot. PZ Hokeja na Lodzie (dot. odmowy zatwierdzenia zamiany statutu Związku przyjętej podczas obrad Walnego Zjazdu Delegatów Związku i zastosowania wobec Związku środków nadzoru); data wpływu 22 czerwca

- 2023 r., data przesłania odpowiedzi 15 września 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
- 6) skarga dot. PZ Jeździeckiego (wniosek o przeprowadzenie kontroli w związku z naruszeniami dot. składu i działania władz Związku); data wpływu 25 września 2023 r., data odpowiedzi 6 listopada 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 7) skarga dot. PZ Gimnastycznego (na działania Związku dot. niepowołania O.M. na MŚ Juniorów w Gimnastyce Artystycznej w dniach 7-9 lipca 2023 r. w Rumunii); data wpływu 26 września 2023 r., data odpowiedzi 6 listopada 2023 r., data wysłania odpowiedzi 7 listopada 2023 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi);
 - 8) skarga dot. PZ Tenisowego (wniosek o podjęcie działań nadzorczych wobec Związku); data wpływu 21 grudnia 2023 r., data udzielenia i wystania odpowiedzi 24 kwietnia 2024 r. (w dokumentacji znajduje się tylko pismo Ministra z dnia 7 lutego 2024 r. ws. wyznaczenia nowego terminu załatwienia skargi do 29 lutego 2024 r., tj. wydane po upływie miesiąca od wpływu skargi);
 - 9) skarga dot. PZ Jeździeckiego (dot. postępowania nadzorczego prowadzonego wobec Związku); data wpływu 27 grudnia 2023 r., data odpowiedzi 6 lutego 2024 r., data wysłania odpowiedzi 7 lutego 2024 r. (w dokumentacji brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu załatwienia skargi).

Kierownik Wydziału Nadzoru Sportowego w DP Marta Nogat, wz. Dyrektora DP, wyjaśniła, że w przypadku ww. skarg termin wynikający z art. 237 § 1 Kpa ma charakter jedynie instrukcyjny i odnosi się do samego zawiadomienia o załatwieniu skargi. Poza tym do skarg i zawiadamiania skarżącego stosuje się również terminy przewidziane w art. 35 § 3 Kpa, tj. termin sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego, która powinna zostać załatwiona nie później niż w ciągu miesiąca oraz sprawy szczególnie skomplikowanej, a więc sprawy załatwianej w terminie nie późniejszym niż w ciągu dwóch miesięcy. W tym wypadku termin udzielenia odpowiedzi był nieznacznie dłuższy niż miesiąc i nie przekroczył terminu dwumiesięcznego określonego w Kpa.

NIK nie podziela złożonych wyjaśnień. Zgodnie z art. 237 § 1 Kpa Minister jako organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. Ww. skargi bezsprzecznie zostały załatwione po upływie terminu wynikającego z art. 237 § 1 Kpa. Zgodnie z art. 237 § 4 Kpa w razie niezakończono skargi w tym terminie stosuje się przepisy art. 36-38 (przepis ten nie daje podstaw do stosowania wskazanego w ww. wyjaśnieniach art. 35 § 3 Kpa). Art. 36 § 1 Kpa stanowi, że o każdym przypadku niezakończono sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, a § 2, że ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu. W art. 37 Kpa uregulowano prawo do wnoszenia ponaglenia, a w art. 38 Kpa zasady odpowiedzialności pracownika organu administracji publicznej, który nie załatwił sprawy w terminie lub prowadził postępowanie dłużej niż było to niezbędne do załatwienia sprawy.

(akta kontroli str. 3560-3563, 3564-3572, 3573-3938, 4220-4224, 4225-4240)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019-2020 obowiązywały dokumenty strategiczne rozwoju sportu w Polsce, tj. PRS 2020 oraz DI PRS 2020. Minister w związku z wprowadzonymi ograniczeniami związanymi z epidemią Covid-19 nie osiągnął na koniec 2020 r. 6 z 8 wskaźników PRS 2020 oraz 7 z 10 mierników narzędzi DI PRS dotyczących działalności i realizacji zadań przez Pzs.

Minister przez ponad trzy i pół roku nie opracował obowiązującego po 2020 roku dokumentu strategicznego rozwoju sportu w Polsce, obejmującego m.in. obszary sportu wyczynowego, sportu powszechnego, sportu młodzieżowego. Prowadzone w Ministerstwie w latach 2020-2023 działania byłych Ministrów w celu jego opracowania były nieskuteczne i nierzetelne. Zdaniem NIK wskazane przyczyny opóźnień, w tym epidemia Covid-19, nie powinny wpływać na zachowanie ciągłości działań strategicznych Ministra w obszarze sportu. W związku z brakiem dokumentu strategicznego nie była możliwa po 2020 roku ocena czy ogłaszane przez Ministra programy i zadania publiczne realizowane przez polskie związki sportowe wpisują się strategiczne cele operacyjne i kierunki interwencji Ministra w zakresie rozwoju sportu w Polsce.

Minister w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad polskimi związkami sportowymi na podstawie przepisów ustawy o sporcie. W Ministerstwie od 26 października 2021 r. nie prowadzono indywidualnych spraw dotyczących mobbingu, molestowania czy wykorzystania seksualnego zawodników i trenerów. Dopiero w 2024 r. podjęto prace legislacyjne w celu dodania w ustawie o sporcie przepisów, które mają realizować przeciwdziałanie przemocy i dyskryminacji w sporcie, w szczególności dyskryminacji kobiet w polskich związkach sportowych.

W latach 2019-2024 rozpatrzył łącznie 294 skargi i wnioski dotyczące działalności i realizacji dofinansowanych zadań przez Pzs oraz przeprowadził 19 kontroli Pzs. W realizacji nadzoru Ministra stwierdzono nieprawidłowości dotyczące realizacji obowiązków sprawozdawczych w zakresie przeprowadzanych kontroli, oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków oraz terminowości ich załatwiania dotyczących Pzs m.in.:

- zaniechania sporządzenia rocznej analizy załatwiania skarg i wniosków w Ministerstwie oraz jednostkach podległych lub nadzorowanych przez Ministra za 2021 r.;
- nieterminowego sporządzenia i zatwierdzenia oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2022 r. przez MSiT oraz jednostki nadzorowane przez Ministra (z opóźnieniem o 104 dni), która nie została zaakceptowana przez Dyrektora Generalnego Ministerstwa;
- nieterminowego sporządzenia i zatwierdzenia oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków w 2023 r. przez MSiT oraz jednostki nadzorowane przez Ministra (z opóźnieniem o 34 dni);
- załatwienia 14 skarg za 2022 r. i 9 skarg za 2023 r. po upływie terminu wynikającego z art. 237 § 1 Kpa z bez zawiadomienia strony o przyczynach zwłoki oraz wskazania nowego terminu załatwienia sprawy i pouczenia o prawie do wniesienia ponaglenia.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Opracowanie dokumentu strategicznego dotyczącego rozwoju sportu w Polsce m.in. w obszarach sportu wyczynowego, młodzieżowego i powszechnego.
2. Przyjęcie mierzalnych kryteriów oceny przy podziale środków w programach sportu wyczynowego i młodzieżowego z zachowaniem zasady równości wobec wszystkich oferentów oraz rzetelne informowanie o zasadach podziału tych środków.
3. Ocenianie ofert pod względem merytorycznym w ramach programów Ministra zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi.

4. Udzielanie w ramach *Programu Sport Wszystkich Dzieci* dofinansowania na zadania i działania mające charakter systemowych projektów sportowych.
5. Zwiększenie nadzoru Ministra nad monitorowaniem realizacji i rozliczaniem umów o dofinansowanie w zakresie:
 - realizacji wypełniania przez polskie związki sportowe obowiązków informacyjnych wymaganych przepisami prawa oraz postanowieniami programów i umów,
 - akceptowania zmian ocenianych wniosków o dofinansowanie w stosunku do wniosków ocenionych oraz przygotowywania aneksów do umów,
 - wprowadzenia narzędzi weryfikacji realizacji przez polskie związki sportowe obowiązków wynikających z programów Ministra w zakresie publikowania aktualnego wykazu prowadzonych akcji szkoleniowych oraz elementów zgodnie z wytyczną 3B1 „Kodeksu Dobrego Zarządzania dla Polskich Związków Sportowych”,
 - weryfikacji wydatków z dofinansowania pod względem terminowości ich zapłaty w okresie realizacji zadania.
6. Dokonanie weryfikacji rozliczenia umowy z Polskim Związkiem Badmintonu (nr 2023/0210/0004/Sub.B/DS-SWD/12/AC) pod względem zasadności pokrycia ze środków dofinansowania kosztów dotyczących organizacji i promocji pikników.
7. Wprowadzenie w umowach o dofinansowanie w programach: *Sport Wszystkich Dzieci*, *Sport dla Wszystkich*, *Sportowe Wakacje+* obowiązku sprawozdawczości częściowej w zakresie finansowego stanu realizacji zadania.
8. Załatwienie skarg i wniosków składanych do Ministerstwa oraz jednostek nadzorowanych przez Ministra w terminach wynikających z obowiązujących przepisów prawa.
9. Terminowe sporządzenie i zatwierdzenie oceny przyjmowania i załatwiania skarg i wniosków przez Ministerstwo oraz jednostki nadzorowane przez Ministra.
10. Zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa wystąpień pokontrolnych z przeprowadzonych przez Ministerstwo kontroli w 2021 r. oraz zamieszczanie wyników przeprowadzanych kontroli niezwłocznie po ich zakończeniu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 3 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 9 wrzesień 2024 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Piotr Miklis

/podpisano elektronicznie/